Якименко С.І.
Голян Л.П.

МЕТОДИЧНА РОБОТА В ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Навчально-методичний посібник (для змішаного навчання)

С. І. Якименко, Л. П. Голян

МЕТОДИЧНА РОБОТА В ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Навчально-методичний
посібник
(для змішаного навчання)

Методичні рекомендації
для здобувачів вищої освіти
Спеціальності 012 Дошкільна освіта

Миколаїв
Видавець Румянцева Г. В.
2024

УДК 373.2.091(075.8)
Я 45

РЕЦЕНЗЕНТИ:
ПРІМА Р. М., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії і методики початкової освіти Волинського національного імені Лесі Українки;
ЗОРОЧКІНА Т. С., доктор педагогічних наук, професор, в. о. зав. кафедри початкової освіти Черкаського національного університету імені Б. Хмельницького

Рекомендовано до друку навчально-методичною радою Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського (Протокол № 9 від 22 травня 2024 року)

Якименко С. І.

Я 45 Методична робота в закладі дошкільної освіти : навчально-методичний посібник (для змішаного навчання) / автори-укладачі С. І. Якименко, Л. П. Голян. – Миколаїв : Видавець Румянцева Г. В., 2024. – 135 с.

ISBN 978-617-729-192-2

В основу методичних рекомендацій покладено реалізацію вимог до навчально-методичного комплексу дисципліни «Методична робота в закладах дошкільної освіти» відповідно до робочого навчального плану і програми спеціальності «Дошкільна освіта» МНУ імені В. О. Сухомлинського. Зміст даних методичних рекомендацій структуровано відповідно до напрямків засвоєння студентами знань під час різних форм організації навчальної діяльності (лекцій, практичних занять, самостійної роботи) за змішаною формою навчання. Посібник містить в собі тези лекцій, рекомендації щодо підготовки до практичних занять, практичні заняття, запитання до заліку та самоперевірки, рекомендована література. Посібник укладено відповідно до робочої програми.

Матеріали даної роботи можуть бути використані науково-педагогічними працівниками, аспірантами, студентами педагогічних навчальних закладів, науковцями та практиками, які досліджують проблему фахової підготовки вихователів дошкільних закладів освіти.

УДК 373.2.091(075.8)

ISBN 978-617-729-192-2 © Якименко С. І., Голян Л. П., 2024

ЗМІСТ

Передмова…… 4
Програма курсу……6
Лекційний курс……25
Кредит 1. Роль методичної роботи в підвищенні рівня професійної підготовки вихователя……. ……26
Кредит 2. Форми методичної роботи в сучасному закладі дошкільної освіти……... 40
Кредит 3. Організаційні та методичні засади педагогічного аналізу в закладі дошкільної освіти…….....47
Кредит 4. Проблеми управління освітнім закладом в сучасних умовах……..52
Практичні заняття……...58
Методичні рекомендації для підготовки до практичних занять……...59
Кредит 1. Роль методичної роботи в підвищенні рівня професійної підготовки вихователя ……..60
Кредит 2. Форми методичної роботи в сучасному закладі дошкільної освіти ……...64
Кредит 3. Організаційні та методичні засади педагогічного аналізу в закладі дошкільної освіти …….....66
Кредит 4. Проблеми управління освітнім закладом в сучасних умовах …….……72
Додатки……..…….…….78
Контрольна робота. ……..124
Тестові завдання з дисципліни «Методична робота в ЗДО»……125
Глосарій……..…….……...131
Рекомендована література……...….132

ПЕРЕДМОВА

Удосконалення педагогічної майстерності – це передусім самоосвіта, особисті наші зусилля, спрямовані на підвищення власної культури праці і в першу чергу культури мислення. Без індивідуальної думки, без допитливого погляду на власну працю неможлива ніяка методична робота.

В.О. Сухомлинський

Актуальність проблеми якості дошкільної освіти зростає з кожним днем. Сучасні вимоги, які висуває суспільство до освіти, набувають небаченої мінливості та динамізму. Для працівників дошкільних закладів пріоритетним є завдання побудувати свою роботу так, щоб вона не тільки відповідала запитам суспільства, а й забезпечувала збереження самоцінності, неповторності дошкільного періоду дитинства (згідно основних напрямків Базового компонента дошкільної освіти в Україні). У сучасних умовах розвитку суспільства в закладі дошкільної освіти має приділятися увага щодо спрямування зусиль педагогічного колективу на реалізацію сучасного особистісно-орієнтованого підходу до дітей, який передбачає формування у дитини здібностей і бажання усвідомлювати себе як особистість. Об'єктивні потреби вдосконалення освіти, виховання і розвитку вихованців обумовлюють необхідність підвищення ролі та значення методичної служби в дошкільній освіті, роблять науковий аналіз і практичне вдосконалення цієї роботи актуальною проблемою. Тому методичну роботу в закладах освіти потрібно розглядати як першорядне завдання.

Навчальна дисципліна «Методична робота в закладах дошкільної освіти» покликана озброїти здобувачів вищої освіти знаннями про основні напрямки, принципи, структуру та функції методичної роботи в ЗДО, усвідомити роль вихователя-методиста як ключової фігури в організації методичної роботи. Рівень професійної компетентності майбутніх фахівців у процесі підготовки їх в закладах вищої освіти має стати запорукою ефективної організації та діяльності методичної роботи в закладах дошкільної освіти. Сучасний організатор дошкільної освіти має бути вмотивований до вироблення ціннісних орієнтирів, які будуть прикладом для наслідування у педагогічному колективі; до пошуку сучасних форм і методів реалізації власної професійної діяльності.

В процесі вивчення дисципліни майбутні педагоги набувають вмінь вільно оперувати набутими знаннями, аналізувати теоретичний та практичний досвід у галузі організації дошкільної освіти, усвідомлювати,

що методична робота дошкільного закладу, спрямована на вивчення і впровадження в практику роботи педагогічних працівників теорії та методики розвитку, навчання і виховання дошкільників, а також оволодіння сучасною методологією, збагаченні досвіду педагогів новими прогресивними методами, впровадження новітніх розробок, позитивного досвіду, сучасних педагогічних технологій.

Завдання навчальної дисципліни: розвиток у здобувачів вищої освіти педагогічного мислення, здатності до аналітичного осмислення педагогічної дійсності, навчання творчим підходам до вибору педагогічних дій у типових професійних ситуаціях, формування вмінь приймати найбільш вдалі рішення у відповідності до закономірностей та принципів освітнього процесу в дошкільній освіті.

Для укладання посібника були узагальнені і використані результати теоретичного аналізу і практичних досліджень вітчизняних вчених та практиків, таких як: А. Богуш, Н. Скрипник, К. Крутій, Л. Калуська, О Коваленко, М. Отрощенко, О. Рудік, Є. Хриков, Л. Швайка, І Романюк та ін.

ПРОГРАМА КУРСУ

ВСТУП

Програма вивчення вибіркової навчальної дисципліни «Методична робота закладу дошкільної освіти» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів спеціальності 012 Дошкільна освіта за освітньо-професійною програмою «Дошкільна освіта», розроблена з урахуванням державних стандартів «магістр дошкільної освіти» та професійних стандартів «вихователь-методист ЗДО».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є закономірності та принципи управління методичною роботою закладу дошкільної освіти.

Міждисциплінарні зв'язки: Освітній менеджмент у ЗДО.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни та очікувані результати

1.1. **Мета** – формування умінь майбутнього менеджера ефективно організовувати методичну роботу в сучасному закладі дошкільної освіти.

1. 2. **Основними завданнями** вивчення дисципліни є:

- надання студентам ґрунтовних і систематичних знань з усіх тем курсу;
- засвоєння студентами принципів та підходів до організації методичної роботи в закладі дошкільної освіти;
- формування уяви у студентів щодо системи управління методичною роботою в ЗДО,а саме організацію діяльності педагогічної ради освітнього закладу;
- усвідомлення студентами специфіки традиційних та інноваційних форм методичноїроботи;
- формування у студентів вміння планувати методичну діяльність освітнього закладу.

Програмні результати навчання:

ПРН-01.Критично осмислювати концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування дошкільної освіти в Україні.

ПРН-02.Впроваджувати інформаційні та комунікаційні технології і генерувати нові ідеї в організації освітнього процесу закладів дошкільної освіти різного типу.

ПРН-03.Встановлювати взаємодію з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців та батьками з метою забезпечення якості дошкільної освіти, реалізації дослідницьких та інноваційних проектів.

ПРН-04.Аналізувати й порівнювати результати педагогічного впливу на індивідуальний розвиток дитини дошкільного віку в різних видах діяльності.

ПРН-05.Організовувати методичний супровід освітньої діяльності в мультикультурному середовищі закладу дошкільної освіти для формування в дітей поваги до різних аціональностей та здатності до взаємодії .

ПРН-06.Здійснювати психолого-педагогічне керівництво індивідуальним розвитком собистості дитини.

ПРН-07.Знати і використовувати в практичній діяльності законодавчу базу дошкільної освіти.

ПРН-08.Виявляти та відтворювати в практичній діяльності вихователя закладу дошкільної освіти передовий педагогічний досвід та результати досліджень.

ПРН-09.Застосовувати в професійній діяльності сучасні дидактичні та методичні засади викладання психолого-педагогічних дисциплін і обирати відповідні технології та методики.

ПРН-10.Володіти уміннями й навичками аналізу, прогнозування, планування, організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти з урахуванням принципів дитиноцентризму, здоров'язбереження, інклюзії, розвивального навчання, особистісно-орієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії.

ПРН-11. Визначати проблему та понятійний апарат дослідження в сфері дошкільної освіти, збирати та аналізувати необхідну інформацію з різних джерел.

ПРН-12. Планувати, організовувати і здійснювати експериментальні дослідження в сфері дошкільної освіти, обробляти результати досліджень з використанням статистичних методів, аргументувати висновки і презентувати результати досліджень.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

І. Загальнопредметні:

КЗ-1. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

КЗ-2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

КЗ-5. Здатність працювати в команді.

КЗ-6. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

КЗ-7. Здатність виявляти, ставити й вирішувати проблеми.

КЗ-8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

І. Фахові:

КС-1. Здатність організовувати освітній процес у закладах дошкільної освіти з використанням сучасних засобів, методів, прийомів, технологій.

КС-2. Здатність здійснювати методичний супровід освітньої

діяльності закладу дошкільної освіти.

КС-3. Здатність до психолого-педагогічного керівництва особистісним розвитком дітей раннього і дошкільного віку, зокрема, дітей з особливими освітніми потребами.

КС-5. Здатність створювати та впроваджувати в практику наукові розробки, спрямовані на підвищення якості освітньої діяльності та освітнього середовища в системі дошкільної, зокрема, інклюзивної освіти.

КС-6. Здатність здійснювати просвітницьку діяльність з метою підвищення психолого-педагогічної компетентності вихователів, батьків, громадськості.

КС-7. Здатність до організації співпраці закладу дошкільної освіти з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців до партнерства з батьками. Здатність до самоосвіти, самовдосконалення, самореалізації в професійній діяльності та до конкурентної спроможності на ринку праці.

КС-10. Здатність розробляти і реалізовувати дослідницькі та інноваційні проекти у сфері дошкільної освіти.

КС-11. Здатність організовувати науково-експериментальну та методичну діяльність в системі дошкільної освіти.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Тема 1. Методична робота як педагогічна категорія. Нормативно-правове регулювання методичної роботи в ЗДО. Сутність понять «методика», «методична робота», «методична діяльність». Зміст та завдання методичної роботи в закладі дошкільної освіти.

Тема 2. Вихователь-методист закладу дошкільної освіти. Професійна характеристика вихователя-методиста. Професійні якості вихователя-методиста.

Тема 3. Методична служба в системі дошкільної освіти України. Методичний кабінет в ЗДО. Функції методичного кабінету. Завдання діяльності методичного кабінету.

Тема 4. Форми методичної роботи в ЗДО. Класифікація, види і зміст форм методичної роботи з педагогічним колективом.

Тема 5. Методичні засади інтерактивного навчання педагогів у сучасному закладі освіти. Поняття «інтерактивного» навчання, його ознаки. Інноваційні форми методичної роботи.

Тема 6. Контрольно-аналітична діяльність вихователя-методиста ЗДО. Сутність понять «контроль», «контрольно-аналітична діяльність». Об’єкти, форми і види контролю. Принципи та функції контролю. Алгоритм

контролю.

Тема 7. Педагогічний аналіз ОВП вихователем-методистом. Організаційні та методичні засади педагогічного аналізу в закладі освіти. Типи і види педагогічного аналізу.

Тема 8. Організаційні та методичні засади планування роботи ЗДО. Принципи планування в ЗДО. План роботи ЗДО.

Тема 9. Аналіз освітнього процесу. Схеми аналізу видів діяльності ЗДО.

Тема 10. Організаційні та методичні засади проведення атестації педагогічних працівників ЗДО. Цілі, завдання і основні принципи атестації працівників ЗДО. Види атестації педагогічних працівників (чергова та позачергова). Процедура проведення атестації педагогічних працівників.

Тема 11. Управління методичною роботою в закладі дошкільної освіти на діагностичній основі. Моніторинг, діагностика. Типи, види і функції моніторингу.

Тема 12. Педагогічна рада - колегіальна форма управління. Принципи планування педагогічних рад в ЗДО. Види та функції педагогічної ради.

Тема 13. Стратегія і тактика організаторської діяльності керівників закладів дошкільної освіти. Компоненти управлінської діяльності керівника ЗДО. Актуальність проблеми управлінської діяльності.

Тема 14. Організація взаємодії зі спеціалістами та батьками.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

КРЕДИТ 1. ***Роль методичної роботи в підвищенні рівня професійної підготовки вихователя***

Тема 1. Методична робота як педагогічна категорія.

Нормативно-правове регулювання методичної роботи в ЗДО. Зміст та завдання методичної роботи в ЗДО, її структура.

Тема 2. Вихователь-методист закладу дошкільної освіти.

Професійні вимоги до сучасного вихователя-методиста.

Тема 3. Методична служба в системі дошкільної освіти України. Методичний кабінет ЗДО. Функції, завдання та матеріальне забезпечення методичного кабінету.

КРЕДИТ 2. ***Форми методичної роботи у сучасному закладі дошкільної освіти***

Тема 4. Форми методичної роботи у ЗДО.

Масові форми: цільові семінари, педагогічні читання, наради, оперативно- методичні нарада, семінари (проблемний семінар, психолого-педагогічний семінар).

Групові форми: методичні об'єднання, творчі групи, ініціативні групи, мікрогрупи, школа молодого педагога, школа передового досвіду, школа педагогічної майстерності, ділова гра, рольова гра, тренінг.

Індивідуальні форми: наставництво, консультування, взаємовідвідування занять, індивідуальна науково-методична робота, бесіда, доповідь або повідомлення, реферат.

Тема 5. Методичні засади інтерактивного навчання педагогів у сучасному закладі освіти. Інноваційні форми методичної роботи.

За методикою колективної творчості: ярмарок педагогічної творчості, фестиваль педагогічних ідей і знахідок, методичний фестиваль, методичний міст, творчий звіт педагога, панорама методичних знахідок, «педагогічні розсипи», клуби творчих педагогів, методичні вернісажі, творчі портрети.

Спрямування педагогів на активну діяльність: педагогічний консиліум, методичний ринг, методичний аукціон, «розумовийштурм».

Посилення наукової спрямованості роботи: проблемний семінар, творча група, творча наукова дискусія, дебати, педагогічна ситуація.

Поєднання традиційних форм роботи з дозвіллям: мала академія народної педагогіки, педагогічні «посиденьки», вечорниці, урок-панорама, презентація, педагогічний портрет творчого колективу.

КРЕДИТ 3. ***Організаційні та методичні засади педагогічного аналізу в закладі дошкільної освіти***

Тема 6. Контрольно-аналітична діяльність вихователя-методиста ЗДО.

Суть та значення внутрішнього контролю. Вимоги до здійснення контролю. Шляхи демократизації і перебудови контролю на сучасному етапі. Розподіл обов’язків під час здійснення контролю між директором, вихователем-методистом, сестрою медичною.

Об'єкти контролю: освітній процес, самостійна діяльність дітей, методична робота, умови освітнього процесу, стан психологічної комфортності педагогічного колективу, взаємодія з батьками, перспективність і наступність в роботі зі школою, інноваційна діяльність.

Форми та види контролю. Мета та завдання контролю. Підготовка до здійснення кожного виду контролю. Критерії оцінки діяльності педагога. Вимоги до висновків та пропозицій за результатами контролю. Принципи контролю: генералізації, інтеграції, гуманізації, відмова від диктату, створення умов для постійного самовдосконалення, індивідуалізації, диференціації, плановості, дієвості. Орієнтовна програма здійснення аналізу.

Тема 7. Педагогічний аналіз ОВП вихователем-методистом.

Поняття «педагогічного аналізу» як методу наукового дослідження, збору і обробки інформації. Мета педагогічного аналізу. Методи педагогічного аналізу. Аналіз кінцевих результатів діяльності закладу дошкільної освіти. Функції педагогічного аналізу: виявлення прихованих резервів та потенційних можливостей кожного педагога і колективу в цілому; сприяння грамотному створенню програми розвитку, освітньої програми ЗДО, річних та інших планів роботи; виявлення умов реалізації обраних програм, інноваційних педагогічних технологій, авторських методик; визначення інтересів, здібностей і рівня розвитку дітей, колективу, окремих педагогів; допомога педагогам в оволодінні елементами дослідницької діяльності, різними формами узагальнення власного педагогічного досвіду; сприяння творчому розвиткові особистості і оволодінню педагогами професійною самодіагностикою.

Тема 8. Організаційні та методичні засади планування роботи ЗДО.

Принципи планування в ЗДО. План роботи ЗДО.

Тема 9. Аналіз освітнього процесу. Схеми аналізу видів освітньої діяльності ЗДО.

Тема 10. Організаційні та методичні засади проведення атестації педагогічних працівників ЗДО.

Цілі, завдання і основні принципи атестації працівників ЗДО. Види атестації педагогічних працівників (чергова та позачергова). Нормативно-правові критерії рівня кваліфікації педагогічних і керівних працівників ЗДО. Присвоєння кваліфікаційних категорій та педагогічних звань. Процедура проведення атестації педагогічних працівників: підготовчий етап, організаційний, дослідницький етап, обробка отриманих матеріалів,

підготовка характеристики, атестаційних листів до засідання атестаційної комісії; оформлення рішення про присвоєння категорії чи тарифного розряду. Ознайомлення з характеристиками, атестаційними листами та результатами атестації; аналіз результатів атестації педагогічних кадрів з метою планування заходів для удосконалення системи роботи на наступний навчальний рік. Атестація молодих спеціалістів.

КРЕДИТ 4. ***Проблеми управління освітнім закладом в сучасних умовах***

Тема 11. Управління методичною роботою в закладі дошкільної освіти на діагностичній основі. Моніторинг, діагностика. Типи, види і функції моніторингу.

Тема 12. Педагогічна рада - колегіальна форма управління. Функції педагогічної ради. Принципи планування педагогічних рад в ЗДО. Вимоги до організації педагогічних рад. Документальне оформлення засідань педагогічних рад.

Тема 13. Стратегія і тактика організаторської діяльності керівників закладів дошкільної освіти. Компоненти управлінської діяльності керівника ЗДО. Актуальність проблеми управлінської діяльності.

Тема 14. Організація взаємодії зі спеціалістами та батьками.

3. Структура навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Назви кредитів і тем	Кількість годин					
	Всього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7
КРЕДИТ 1. РОЛЬ МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ В ПІДВИЩЕННІ РІВНЯ ПРОФЕСІЙНОЇПІДГОТОВКИ ВИХОВАТЕЛЯ						
Тема 1. Методична робота як педагогічна категорія. Зміст та завдання методичної роботи в закладі дошкільної освіти.	10	2	2			6
Тема 2. Вихователь-методист закладу дошкільної освіти.	10	2	2			6
Тема 3. Методична служба в системі дошкільної освіти України. Методичний кабінет ЗДО.	10		2			8
Всього:	**30**	**4**	**6**			**20**
КРЕДИТ 2. ФОРМИ МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ В СУЧАСНОМУ ЗДО						

Тема 4. Форми методичної роботи в ЗДО.	**15**	**2**	**2**			**11**
Тема 5. Інноваційні форми методичної роботи.	**15**		**2**			**13**
Всього:	**30**	**2**	**4**			**24**
*КРЕДИТ 3.*ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТА МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ПЕДАГОГІЧНОГО АНАЛІЗУ В ЗАКЛАДІ ОСВІТИ.						
Тема 6. Контрольно-аналітична діяльність вихователя-методиста ЗДО.	6		2			4
Тема 7. Педагогічний аналіз ОВП вихователем-методистом. Організаційні та методичні засади педагогічного аналізу в закладі освіти.	6	2	2			2
Тема 8. Організаційні та методичні засади планування роботи ЗДО.	6		2			4
Тема 9. Аналіз освітнього процесу.	6		2			4
Тема 10. Організаційні та методичні засади проведення атестації педагогічних працівників ЗДО.	6		2			4
Всього:	**30**	**2**	**10**			**18**
КРЕДИТ 4. ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ ОСВІТНІМ ЗАКЛАДОМ В СУЧАСНИХУМОВАХ						
Тема 11. Управління методичною роботою в закладі дошкільної освіти на діагностичній основі.	6	2	4			
Тема 12. Педагогічна рада - колегіальна форма управління.	8		2			6
Тема 13. Стратегія і тактика організаторської діяльності керівників закладів дошкільної освіти.	8		2			6
Тема 14. Організація взаємодії зі спеціалістами та батьками.	8		2			6
Всього:	**30**	**2**	**10**			**18**
Всього:	**120**	**10**	**0**			**80**

Заочна форма навчання

Назви кредитів і тем	Кількість годин					
	Всього	у тому числі				
				аб	нд	р
1						7
КРЕДИТ 1. РОЛЬ МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ В ПІДВИЩЕННІ РІВНЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ВИХОВАТЕЛЯ						

Тема 1. Методична робота як педагогічна категорія. Зміст та завдання методичної роботи в закладі дошкільної освіти	0					8
Тема 2. Вихователь-методист закладу дошкільної освіти.	10					10
Тема 3. Методична служба в системі дошкільної освіти України. Методичний кабінет в ЗДО.	10					10
Всього:	**30**		**2**			**28**
КРЕДИТ 2. ФОРМИ МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ У СУЧАСНОМУ ЗДО						
Тема 4. Форми методичної роботи в ЗДО.	**15**					**15**
Тема 5. Інноваційні форми методичної роботи.	**15**		**2**			**13**
	30		**2**			**28**
*КРЕДИТ 3.*ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТА МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ПЕДАГОГІЧНОГО АНАЛІЗУ В ЗАКЛАДІ ОСВІТИ.						
Тема 6. Контрольно-аналітична діяльність вихователя-методиста ЗДО.	6					6
Тема 7. Педагогічний аналіз ОВП вихователем-методистом. Організаційні та методичні засади педагогічного аналізу в закладі освіти.	6	2				4
Тема 8. Організаційні та методичні засади планування роботи ЗДО.	6					6
Тема 9. Аналіз освітнього процесу.	6					6
Тема 10. Організаційні та методичні засади проведення атестації педагогічних працівників ЗДО.	6					6
Всього:	**30**	**2**				**28**
КРЕДИТ 4. ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ ОСВІТНІМ ЗАКЛАДОМ В СУЧАСНИХУМОВАХ						
Тема 11. Управління методичною роботою в закладі дошкільної освіти на діагностичній основі.	6					6
Тема 12. Педагогічна рада - колегіальна форма управління.	8					8
Тема 13. Стратегія і тактика організаторської діяльності керівників закладів дошкільної освіти.	8					8
Тема 14. Організація взаємодії зі спеціалістами та батьками.	8		2			6

Всього:	**30**		**2**			**16**
Всього:	**120**	**4**	**6**			**110**

4. Теми лекційних занять

Денна форма навчання

Назви кредитів і тем	Кількість годин					
	Всього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7
КРЕДИТ 1. РОЛЬ МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ В ПІДВИЩЕННІ РІВНЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ВИХОВАТЕЛЯ						
Тема 1. Методична робота як педагогічна категорія. Зміст та завдання методичної роботи в закладі дошкільної освіти.						2
Тема 2. Вихователь-методист закладу дошкільної освіти.						2
Всього:						**4**
КРЕДИТ 2. ФОРМИ МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ У СУЧАСНОМУ ЗДО						
Тема 4. Форми методичної роботи в ЗДО.						**2**
Всього:						**2**
*КРЕДИТ 3.*ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТА МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ПЕДАГОГІЧНОГО АНАЛІЗУ В ЗАКЛАДІ ОСВІТИ						
Тема 7. Педагогічний аналіз ОВП вихователем-методистом. Організаційні та методичні засади педагогічного аналізу в закладі освіти.						2
Всього:						**2**
КРЕДИТ 4. ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ ОСВІТНІМ ЗАКЛАДОМ В СУЧАСНИХУМОВАХ						
Тема 12. Управління методичною роботою в закладі дошкільної освіти на діагностичній основі.						2
Всього:						**10**

Заочна форма навчання

Назви кредитів і тем	Кількість годин					
	Всього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7
КРЕДИТ 1. РОЛЬ МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ В ПІДВИЩЕННІ РІВНЯ ПРОФЕСІЙНОЇПІДГОТОВКИ ВИХОВАТЕЛЯ						
Тема 1. Методична робота як педагогічна категорія. Зміст та завдання методичної роботи в закладі дошкільної освіти.						2
Всього:						**2**
*КРЕДИТ 4.*ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТА МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ПЕДАГОГІЧНОГО АНАЛІЗУ В ЗАКЛАДІ ОСВІТИ						
Тема 7. Педагогічний аналіз ОВП вихователем-методистом. Організаційні та методичні засади педагогічного аналізу в закладі освіти.						2
Всього:						**4**

5. Теми практичних занять

Денна форма навчання

Назви кредитів і тем	Кількість годин	
	Всього	у тому числі

		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7
КРЕДИТ 1. РОЛЬ МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ В ПІДВИЩЕННІ РІВНЯ ПРОФЕСІЙНОЇПІДГОТОВКИ ВИХОВАТЕЛЯ						
Тема 1. Методична робота як педагогічна категорія. Зміст та завдання методичної роботи в закладі дошкільної освіти.						2
Тема 2. Вихователь-методист закладу дошкільної освіти.						2
Тема 3. Методичний кабінет в ЗДО.						2
Всього:						**6**
КРЕДИТ 2. ФОРМИ МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ В СУЧАСНОМУ ЗДО						
Тема 4. Форми методичної роботи в ЗДО.						2
Тема 5. Інноваційні форми методичної роботи.						2
Всього:						**4**
*КРЕДИТ 3.*ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТА МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ПЕДАГОГІЧНОГО АНАЛІЗУ В ЗАКЛАДІ ОСВІТИ						
Тема 6. Контрольно-аналітична діяльність вихователя-методиста ЗДО.						2
Тема 7. Педагогічний аналіз ОВП вихователем-методистом. Організаційні та методичні засади педагогічного аналізу в закладі освіти.						2
Тема 8. Організаційні та методичні засади планування роботи ЗДО.						2
Тема 9. Аналіз освітнього процесу.						2
Тема 10. Організаційні та методичні засади проведення атестації педагогічних працівників ЗДО						2
Всього:						**10**
КРЕДИТ 4 .ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ ОСВІТНІМ ЗАКЛАДОМ В СУЧАСНИХУМОВАХ						
Тема 11. Управління методичною роботою в закладі дошкільної освіти на діагностичній основі.						4
Тема 12. Педагогічна рада - колегіальна форма управління.						2
Тема 13. Стратегія і тактика організаторської діяльності керівників закладів дошкільної освіти.						2
Тема 14. Організація взаємодії зі спеціалістами та батьками.						2
Всього:						**10**
Всього:						**30**

Заочна форма навчання

Назви кредитів і тем	Кількість годин					
	Всього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7
КРЕДИТ 1. РОЛЬ МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ В ПІДВИЩЕННІ РІВНЯ ПРОФЕСІЙНОЇПІДГОТОВКИ ВИХОВАТЕЛЯ						
Тема 1. Методична робота як педагогічна категорія. Зміст та завдання методичної роботи в закладі дошкільної освіти.						2
Всього:						**2**
КРЕДИТ 2. ФОРМИ МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ У СУЧАСНОМУ ЗДО						
Тема 5. Методичні засади інтерактивного навчання педагогів у сучасному закладі освіти.						2

Всього:	**2**
КРЕДИТ 4. ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ ОСВІТНІМ ЗАКЛАДОМ В СУЧАСНИХУМОВАХ	
Тема 15. Організація взаємодії зі спеціалістами та батьками.	6
Всього:	**6**

6. Лабораторні заняття

Не передбачено навчальним планом

7. Самостійна робота

Денна форма навчання

Назви кредитів і тем	Кількість годин					
	Всього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7
КРЕДИТ 1. РОЛЬ МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ В ПІДВИЩЕННІ РІВНЯ ПРОФЕСІЙНОЇПІДГОТОВКИ ВИХОВАТЕЛЯ						
Тема 1. Методична робота як педагогічна категорія. Зміст та завдання методичної роботи в закладі дошкільної освіти	6					
Тема 2. Вихователь-методист закладу дошкільної освіти	6					
Тема 3. Методична служба в системі дошкільної освіти України. Методичний кабінет в ЗДО.	8					
Всього:	**20**					
КРЕДИТ 2. ФОРМИ МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ У СУЧАСНОМУ ЗДО						
Тема 4. Форми методичної роботи в ЗДО.	11					
Тема 5. Інноваційні форми методичної роботи.	13					
Всього:	**24**					
*КРЕДИТ 3.*ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТА МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ПЕДАГОГІЧНОГО АНАЛІЗУ В ЗАКЛАДІ ОСВІТИ.						
Тема 6. Контрольно-аналітична діяльність вихователя-методиста ЗДО.	4					
Тема 7. Педагогічний аналіз ОВП вихователем методистом. Організаційні та методичні засади педагогічного аналізу в закладі освіти.	2					
Тема 8. Організаційні та методичні засади планування роботи ЗДО.	4					
Тема 9. Аналіз освітнього процесу.	4					
Тема 10. Організаційні та методичні засади проведення атестації педагогічних працівників ЗДО	4					
Всього:	**18**					
КРЕДИТ 4. ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ ОСВІТНІМ ЗАКЛАДОМ В СУЧАСНИХУМОВАХ						
Тема 12. Педагогічна рада - колегіальна форма управління.	6					
Тема 13. Стратегія і тактика організаторської діяльності керівників закладів дошкільної освіти.	6					
Тема 14. Організація взаємодії зі спеціалістами та батьками.	6					
Всього:	**18**					
Всього:	**80**					

Заочна форма навчання

Назви кредитів і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7
КРЕДИТ 1. РОЛЬ МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ В ПІДВИЩЕННІ РІВНЯ ПРОФЕСІЙНОЇПІДГОТОВКИ ВИХОВАТЕЛЯ						
Тема 1. Методична робота як педагогічна категорія. Зміст та завдання методичної роботи в закладі дошкільної освіти	8					
Тема 2. Вихователь-методист закладу дошкільної освіти	10					
Тема 3. Методична служба в системі дошкільної освіти України Методичний кабінет в ЗДО.	10					
Всього:	**28**					
КРЕДИТ 2. ФОРМИ МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ У СУЧАСНОМУ ЗДО						
Тема 4. Форми методичної роботи у ЗДО.	15					
Тема 5. Інноваційні форми методичної роботи.	13					
	28					
КРЕДИТ 3. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТА МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ПЕДАГОГІЧНОГО АНАЛІЗУ В ЗАКЛАДІ ОСВІТИ						
Тема 6. Контрольно-аналітична діяльність вихователя-методиста ЗДО.	6					
Тема 7. Педагогічний аналіз ОВП вихователем-методистом. Організаційні та методичні засади педагогічного аналізу в закладі освіти.	4					
Тема 8. Організаційні та методичні засади планування роботи ЗДО.	6					
Тема 9. Аналіз освітнього процесу.	6					
Тема 10. Організаційні та методичні засади проведення атестації педагогічних працівників ЗДО.	6					
Всього:	**28**					
КРЕДИТ 4. ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ ОСВІТНІМ ЗАКЛАДОМ В СУЧАСНИХУМОВАХ						
Тема 11. Управління методичною роботою в закладі дошкільної освіти на діагностичній основі.	6					
Тема 13. Педагогічна рада - колегіальна форма управління	8					
Тема 13. Стратегія і тактика організаторської діяльності керівників закладів дошкільної освіти.	8					
Тема 14. Організація взаємодії зі спеціалістами та батьками.	6					
Всього:	**16**					
Всього:	**110**					

8. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Не передбачено

9.Форми роботи та критерії оцінювання

Рейтинговий контроль знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ЄКТС	СУМАБАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54		
FX	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано

Форми поточного та підсумкового контролю. Комплексна діагностика знань, умінь і навичок студентів із дисципліни здійснюється на основі результатів проведення поточного й підсумкового контролю знань (КР). Поточне оцінювання (індивідуальне, групове і фронтальне опитування, самостійна робота, самоконтроль). Завданням поточного контролю є систематична перевірка розуміння й засвоєння програмового матеріалу, виконання практичних, лабораторних робіт, уміння самостійно опрацьовувати тексти, складання конспекту рекомендованої літератури, написання і захист реферату, здатності публічно чи письмово представляти певний матеріал.

Завданням підсумкового контролю (КР, іспит) є перевірка глибини засвоєння студентом програмового матеріалу модуля.

Критерії оцінювання відповідей на практичних заняттях:

Студенту виставляється **відмінно**:

досконале знання та розуміння понятійного апарату з тієї чи іншої теми, вільне оперування різноманітними класифікаціями. Відповідь на поставлені питання повна, насичена глибокими та розгорнутими судженнями. Викладений матеріал має доказовий, логічний і послідовний характер. Студент володіє способами концентрованого викладу матеріалу. Демонструє творче застосування знань при переформатуванні запитання. У відповіді майже не трапляються мовленнєві помилки.

Студенту виставляється **добре:**

відповідь майже повна, має усвідомлений та достатньо розгорнутий характер. Понятійна основа базується на обраній класифікації. Відповідь структурована, проте наявні окремі помилки у послідовності викладу. Недостатньо виваженою та аргументованою є доказова база. Студент вільно оперує знаннями, може застосовуватиїх у новій навчальній ситуації. У відповіді трапляються окремі мовленнєві помилки

Студенту виставляється **задовільно:**

відповідь неповна, фрагментарна. Знання мають недостатньо стійкий та послідовний характер. Вони застосовуються переважно для виконання завдань репродуктивного характеру. У відповідях відсутні посилання на фундаментальні дослідження з певної проблеми. Відповідь має формальний характер, відсутня чіткість, структурованість. Студент використовує лише окремі знання у новій навчальній ситуації. У відповіді наявні фактичні та мовленнєві помилки.

Студенту виставляється **незадовільно:**

студент неспроможний відтворити інформацію у певній послідовності. Оперує лише загальними фразами. Відтворює лише окремі фрагменти, називає лише розрізнені факти, дає відповідь у формі висловлювання (судження). Наявні грубі фактичні та мовленнєві помилки.

Кількість балів у кінці **семестру** повинна складати від 200 до 500 балів (за 5 кредит), тобто сума балів за виконання усіх завдань.

Відповідний **розподіл балів, які отримують студенти** за 4 крд.

Поточне оцінювання та самостійна робота Включаючи КР													Накопичувальні бали/сума
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	13	14	15	400/100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	0	5	5	0	

***Примітка.** Коефіцієнт для іспиту – 0,6. Іспит оцінюється в 40 б.

10. Засоби діагностики

Засобами діагностики та методами демонстрування результатів навчання є: усне опитування, письмові контрольні роботи, тестовий контроль. Самостійна робота перевіряється шляхом написання реферативних робіт, створення проєктів тамультимедійних презентацій.

11. Методи навчання

Усний виклад матеріалу, наукова розповідь, спрямована на аналіз фактичного матеріалу; пояснення – вербальний метод навчання , за допомогою якого розкривається сутність певного явища, закону, процесу; проблемне навчання, робота з підручником та додатковими джерелами, порівняльний аналіз; ілюстрація – метод навчання, який передбачає показ предметів і процесів у їх символічному зображенні (малюнки, схеми,

графіки). Дистанційне навчання.

12. Рекомендована література

12.1. Базова

1. Методична робота в закладах дошкільної освіти / Богуш Алла. Посібник. Одеса. 2022. 200 с.
2. Педагогічний аналіз як функція управління ДНЗ / За ред.Крутій .Л. – Монографія. Запоріжжя 2007 – 236 с.
3. Романюк І.А. Аналіз, планування, контроль як функція управлінської діяльності керівника ДНЗ. Тернопіль:Мандрівець, 2011 – 280 с.
4. Настільна книга вихователя-методиста ДНЗ / Укл.О.Рудік. Х.: Основа, 2010, 331 с.Додаткова література.
5. Кравченко Г. Ю., Кугуєнко Н. Ф., Счастна І. О., Руднєва С. М. Управління ДНЗ: контрольно-аналітичний аспект. Харків, 2014 – 200 с.
6. Алєксєєнко-Лемовська Л. В. Методична компетентність вихователя закладу дошкільної освіти як складова професійної компетентності. Людинознавчі студії. Серія «Педагогіка». Вип. 7 / 39. 2018 р.
7. Базовий компонент дошкільної освіти. Державний стандарт дошкільної освіти: особливості впровадження. Навчально-мет. посіб.: Х.: Ранок, С.197-233.
8. Богуш А. М., Маліновська Н. В. Методика розвитку мовлення і навчання дітей раннього і дошкільного віку рідної мови. Підручник. К.: Слово, 2022. 334 с.
9. Богуш А. М. Проєктно-мовленнєва діяльність вихователя-методиста ЗДО: Категоріальний апарат дослідження. Науковий вісник ПНПУ імені К. Д. Ушинського021. №1. С.7-15.
10. Богуш А. М. Вихователь-методист закладу дошкільної освіти: компетентнісно-професійна парадигма сучасного фахівця. Науковий вісник ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2022, №2. С.8-15.
11. Богуш А. М. Мовленнєво-методична спрямованість підготовки майбутніх магістрів дошкільної освіти. Науковий вісник ПНПУ імені К.Д.Ушинського, 2019, №3. С.9-14.
12. Волкова В. Організація методичної роботи. Шк. Світ, 2010.
13. Гончаренко С. І. Методика як наука. К., ХМ.,: АПН України, 2000.
14. Гончаренко С. І. Педагогічні закони, закономірності, принципи. Сучасне тлумачення. Рівне: Волинські обереги, 2012.
15. Закон України «Про дошкільну освіту»; К., 2001.
16. Калуська Л.В. Науково-методична робота в дошкільному навчальному закладі. (Практико-орієнтований посібник). Л.Калуська,

М.Отрощенко, І.Верешко) К.: Шк. Світ, 2011, 192 с.99
17. .Керівництво ДНЗ. Інформаційно-методичні матеріали на допомогу керівнику ДНЗ / Упор. Н.Майор, Ю.Манилюк та ін. Тернопіль: Мандрівець, 2006. – 168 с.
18. Корнєєва О. Л. Організація методичної роботи з вихователями ДНЗ. Автореф. дис. Канд. Пед. Наук. Одеса, 2012, 24 с.
19. Крутій К. Л. Педагогічний аналіз як функція управляння ДНЗ. Монографія. Запоріжжя: ТОВ «ЛІПС» ЛТД, 2007, 236 с. 15.Кугуєнко Н. Ф., Кравченко Г. Ю., Счастна І. О., Руднєва С. М. Управління ДНЗ: Контрольно-аналітичний аспект. Навчально-методичний посібник. 2014, 200 с.
20. Меналюк Ю. С. Щоденник контролю у дошкільному навчальному закладі. Тернопіль: Мандрівник, 2006.
21. Методичний кабінет у дитячому садку. К.: Шк. Світ, 2008, 128 с.
22. Низьковська О. Типове положення про методичний кабінет ДНЗ – очікуваний документ для методичної служби ДНЗ // Вихователь-методист дошкільного закладу. 2011, №1.С.4-13

12.2. Допоміжна

1. Омельяненко Н. Вихователь-методист: вимоги до посади. // Вихователь-методист дошкільного закладу. 2009. №1 С.20-25.
2. Павлютенков Є. М., Крижко В. В. Організація методичної роботи. Х.: Основа, 2005. – 80 с.
3. Романюк І. А. Педагогічна рада у дошкільному навчальному закладі. Тернопіль: Мандрівець, 2014, 152 с.
4. Скрипник Н. І. Методична робота в ЗДО. Навч.-мет. посібник. Умань, 2019, 108 с.
5. Єрмолова А. М. Технологія організації наук. – метод. роботи з педагогічними кадрами. Х.: 1999.
6. Швайка Л. А. Методична робота у ЗДО. Х.: Основа, 2017.
7. Управління навчальним закладом : навчально-методичний посібник: у 2-х ч.1. Ключ до професійного успіху / В. В. Григораш, О. М. Касьянова, О.І.Мармаза та ін.

13. Інформаційні ресурси

1. Електронна бібліотека підручників: http://studentam.kiev.ua/
2. Електронні бібліотеки: http://dir.meta.ua/ua/science-education/e-libraries/
3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: http://nbuv.gov.ua/
6. Закон України «Про освіту» № 2145-19 від 05.09.2017. URL:

http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19

7. Конвенція про боротьбу з дискримінацією в галузі освіти. : http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_174

8. Національна стратегія розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі (2020) URL: https: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/195/2020#n10

9. Положення про сертифікацію педагогічних працівників. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1190-2018-%D0%BF#Text

10. Порядок підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF#n114

11. Електронний курс «Освітній менеджмент».URL: http://194.44.187.60/moodle/course/view.php?id=294

ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

КРЕДИТ 1. ***РОЛЬ МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ В ПІДВИЩЕННІ РІВНЯПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ВИХОВАТЕЛЯ***

Лекція № 1

Тема. МЕТОДИЧНА РОБОТА ЯК ПЕДАГОГІЧНА КАТЕГОРІЯ

Мета. Ознайомити студентів з основними напрямками, функціями та структурою методичної роботи в ЗДО; усвідомити основні завдання методичної роботи.

Ключові поняття: методика, методична робота, методична діяльність, функції методичної роботи, принципи методичної роботи.

ПЛАН

1. Сутність понять «методика», «методична робота», «методична діяльність», «організація методичної роботи».

2. Основні напрямки, завдання та принципи методичної роботи в ЗДО.

3. Зміст та функції методичної роботи в ЗДО.

ТЕЗИ ЛЕКЦІЇ.

1. Стрижневим словом терміносполучення «методична робота» є лексема «**методика**». З'ясуємо його сутність: за словниковими джерелами, методика – це:

- сукупність взаємопов'язаних способів та прийомів доцільного проведення будь-якої роботи;
- вчення про методи викладання будь-якої науки;
- шлях дослідження, спосіб пізнання;
- сукупність прийомів, пов'язаних із певним методом , що охоплює окремі операції, їх послідовність і взаємозв'язок.

Отже, **методика** дає відповідь на запитання практики: чого?, кого?, як? І для чого?

Методична робота – це систематична колективна й індивідуальна діяльність педагогічних кадрів, спрямована на підвищення їхнього науково-теоретичного, загально-культурного рівня, психолого-педагогічної підготовки й професійної майстерності.

За словниковими джерелами, **методична робота** – це цілісна,заснована на досягненнях науки, освітніх інноваціях, конкретному аналізі стану освітнього процесу, система діагностувальної, пошукової, аналітичної діяльності та заходів, спрямованих на всебічне підвищення професійної майстерності кожного педагога, розвиток творчого потенціалу педагогічного колективу в цілому та вдосконалення якості освітньої роботи.

Розглянемо поняття «**методична діяльність**». З'ясуємо насамперед поняття «**діяльність**».

Діяльність – це активна взаємодія особистості в довкіллі, яка передбачає свідоме визначення мети з урахуванням мотивів діяльності, завдань, способів досягнення результатів діяльності.

У процесі життя людина включена в різні види життєдіяльності. З-поміж них у кожної людини, особистості є професійна діяльність, пов'язана із професією.

У нашому випадку йдеться про **педагогічну діяльність**: це діяльність, у якій джерелом існування людини є володіння мистецтвом формування особистості іншої людини засобами свого фаху за визначений для освітнього процесу час.

Методична діяльність є складником педагогічної діяльності, яка спрямована насамперед на підвищення якості педагогічних впливів на формування особистості тих, кого виховують і навчають. Водночас термін «**методична діяльність**» співвідноситься безпосередньо з посадовою особою «методист», яку він здійснює у процесі взаємодії з педагогами і передбачає передовсім підвищення компетентнісного рівня педагогів, тобто підвищення рівня їхньої педагогічної кваліфікації.

Отже, **методична робота** закладу дошкільної освіти є цілісною педагогічною системою, яка здійснюється педагогічним колективом закладу під керівництвом вихователя-методиста.

2. Методична робота в закладі дошкільної освіти проводиться за двома **основними напрямками**:

1. Пошук та вивчення нових інноваційних технологій і методів у методичній і психолого-педагогічній літературі; їх теоретичне осмислення, апробація, аналіз та підсумки (використання в практичній роботі з дітьми).
2. Вивчення досвіду педагогів закладу в різних видах та формах педагогічної діяльності, аналіз та виявлення інноваційних методів і прийомів у роботі, їх вдосконалення; узагальнення досвіду та його розповсюдження.

Принципами методичної роботи є:

- науковості;
- доступності (сучасні приватні ЗДО);
- позитивної мотивації роботи вихователів;
- створення позитивного емоційного й психологічного клімату в колективі ЗДО;
- поєднання колективних й індивідуальних форм роботи з

вихователями;

- створення індивідуальної освітньої траєкторії в роботі вихователів;
- створення розвивального освітнього середовища ЗДО;
- інформатизації;

28

- розвитку дослідницької діяльності методиста;
- освітньої рефлексії.

3. Основними компонентами **змісту методичної роботи** є:

- отримання знань педагогами;
- вміння їх реалізувати на практиці;
- наявність результативності в педагогічній роботі;
- створення умов для безперервного вдосконалення фахової майстерності та освітнього процесу з дітьми.

Функції методичної роботи.

Інформаційна: Вивчення та накопичення інформації про стан та результати професійної діяльності педагогів; підвищення кваліфікації педагогічного персоналу; підвищення якості педагогічного процесу; узагальнення позитивного досвіду педагогів; поповнення банку педагогічної інформації про найбільш актуальні проблеми розвитку дошкільної освіти, про новітні досягнення науки та практики; широке впровадження інформаційних технологій; встановлення контактів зі ЗМІ, різноманітними установами та організаціями для розповсюдження інформації про діяльність ЗДО.

Навчальна: Здійснення ознайомлення педагогічного персоналу з новими освітніми програмами та технологіями; ознайомлення зі стандартами дошкільної освіти України; здійснення ознайомлення педагогічного персоналу з законодавчими, нормативними документами в галузі освіти; організація та проведення семінарів, практичних занять, консультацій, відкритих заходів з використанням активних методів.

***Контрольно-діагностична*:** Моніторинг якості педагогічного процесу; застосування методів психолого-педагогічної діагностики в процесі вивчення стану освітнього процесу; аналіз інноваційного досвіду педагогічного персоналу; узагальнення отриманих результатів.

***Корекційно-прогностична (плануюча*):** Здійснення планування перспективних та поточних заходів (річний, місячний, календарний плани).

***Організаційна*:** Організація та участь в педагогічних радах, педагогічних годинах, батьківських конференціях тощо; організація методичних об’єднань, творчих груп та міні-проектів; організація

самостійної роботи педагогів з підвищення професійного рівня; організація роботи з батьками дітей та соціальними партнерами; направлення педагогів на курси підвищення кваліфікації.

***Дослідницька*:** Планування заходів на основі аналізу стану освітнього процесу та запитів педагогів з урахуванням нових тенденцій в розвитку освітніх технологій; вивчення та розповсюдження інноваційного досвіду.

***Комунікативна*:** Усвідомлення особистої та соціальної значимості діяльності;

29

реалізація гуманістичної парадигми в педагогічній діяльності; встановлення ділових контактів з учасниками педагогічного процесу, з соціальними партнерами.

Виховна: Стимулювання творчої діяльності педагогів; виявлення потенціалу педагогів; стимулювання підвищення професійної кваліфікації; мотивування на використання особистісно-орієнтованої моделі виховання, прояв любові та розуміння.

ЛІТЕРАТУРА

1. А.М. Богуш Методична робота в закладах дошкільної освіти: навч.посіб./ Богуш Алла.Одеса: видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2022.200с

2. Скрипник Н.І. Методична робота в дошкільній освіті : навчально-методичний посібник / МОН України, Уманський держ.пед.ун-т імені П.Тичини. – Умань: Візаві, 2019.- 108с.

3. Швайка Л.А. Методична робота в ДНЗ.- Х.:Вид. група «Основа», 2017. – 304 с.

Лекція № 2

Тема. ВИХОВАТЕЛЬ-МЕТОДИСТ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Мета. Розкрити головну роль вихователя-методиста в організації методичної роботи в закладі дошкільної освіти, викликати інтерес до професії.

Ключові поняття: вихователь-методист, професійні якості, трудові функції професійний стандарт.

ПЛАН

1. Історія становлення посади – вихователь-методист.
2. Професійні якості особистості вихователя-методиста.

3. Трудові функції вихователя-методиста.

4. Рівні професійного зростання вихователя-методиста. Фаховий портрет.

ТЕЗИ ЛЕКЦІЇ.

1. Ефективність роботи закладу дошкільної освіти визначається насамперед грамотною діяльністю методичної служби, ключовою особою якої є вихователь-методист.

Назва посади керівника методичної роботи у ЗДО має свою історію. Впродовж першої половини ХХ століття у ЗДО (ДНЗ) була посада «старший вихователь» , в обов'язки якого входила організація,контроль, аналіз роботи вихователів вікових груп та здійснення методичної допомоги педагогам.

30

У 80-х роках ХХ ст. була введена офіційно посада «методист ЗДО». До речі підготовка майбутніх методистів не відбувалась у вищих закладах дошкільної освіти. На посаду методиста ЗДО достатньо було рекомендації

завідувачки ЗДО для затвердження рекомендованного вихователя на посаді методиста у відповідних органах освіти (району, міста, області). У ХХІ ст. в Україні, як самостійній державі, відбулось докорінне реформування всієї системи освіти та її модернізація як первинних і початкових ланок освіти, так і вищої та професійної освіти. У вищих закладах освіти на факультетах дошкільної педагогіки та психології в магістратурі розпочали підготовку

фахівців нової генерації – управлінсько-керівних кадрів за новими професіями і посадами (крім вихователя ЗДО) – директор ЗДО та вихователь-методист ЗДО.

Отже, посада «вихователь-методист ЗДО» набула статусу професії, для реалізації якої МОН України розроблено професійний державний стандарт «вихователь-методист ЗДО». В професійному стандарті визначено трудові функції та компетентності вихователя-методиста. Компетентності можна розділити на загальні та професійні. До загальних компетентностей відносяться: соціально-громадянська, міжкультурна (здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність, мультикультурність у суспільстві, здатність до вираження національно-культурної ідентичності); лідерська підприємницька (здатність до творчого пошуку й реалізації нових ідей, культурно-соціальних проектів), етична компетентність (діяти за етичними нормами), повага до мультикультурності. До професійних компетентностей, відносяться: прогностична, організаційна, оцінювально-аналітична, предметно-

методична, морально-етична, інформаційно-просвітницька, здоров'язбережувальна, проєктувальна, психоемоційно-регулятивна, педагогічне партнерство [Державний професійний стандарт: вихователь-методист, 2012].

Отже, **вихователь-методист – це висококваліфікована, професійно освічена, методологічно та методично грамотна особистість, яка виконує роль фасилітатора (помічника) в організації освітнього процессу в закладі дошкільної освіти.**

2. У психолого-педагогічній літературі наявні різні класифікації особистісних і професійних якостей педагога, який обіймає дану посаду. Вчені подають три групи класифікацій особистісних і професійних якостей особистості педагога:

- загальнолюдські якості (здоров'я, розум, розвиток мовлення, критичність мислення, комунікативність тощо);

- професійні якості: любов до дітей, професійно-педагогічна компетентність, обізнаність з історієграфією педагогічної науки, педагогічна майстерність, психологічна витримка, відповідальність, креативність, доброзичливість і вимогливість, самовладання, самовдосконалення тощо;

31

- морально-духовні якості: висока духовність особистості, моральність, моральна чистота, педагогічна етика, педагогічний такт, доброзичливість, толерантність, людяність, мовленнєвий етикет, повага до колег та дітей, тощо.

В педагогічній літературі знаходимо і більш широку класифікацію професійно важливих якостей особистості педагога, як-от: **гностичні, проєктувальні, конструктивні, комунікативні, організаторські, гуманістичні.**

Сучасне життя вимагає від вихователя-методиста ще й такої якості особистості, як **мобільність** (соціальна, громадянська, професійна тощо). Мобільність сучасного вихователя-методиста виявляється у здатності пристосовуватись до будь-яких змін у професійній педагогічній діяльності, орієнтуватись у будь-яких нововведеннях у педагогічній діяльності, інноваційних формах педагогічної роботи (онлайн-освіта, дистанційна освіта, інклюзивна освіта тощо).

Отже, мобільність особистості вихователя-методиста проявляється в таких категоріальних здатностях:

- творче застосування нових форм, способів і видів діяльності;

- швидка переорієнтація, відмова від методичних стереотипів у педагогічній діяльності ЗДО;

- відкритість особистості у ставленні до новацій і впевненість у своїх силах щодо їх освоєння і впровадження;

- гнучкість настанов особистості, які дозволяють регулювати свої дії в умовах, що постійно змінюються;

- широта і багатогранність мислення, здатність легко переходити від одного способу (чи виду) діяльності до іншого;

- самокритичність, здатність адекватно оцінювати свої результати як досягнення, так і недоліки та проєктувати нові перспективи в подальшій своїй діяльності.

Мобільність вихователя-методиста дозволяє своєчасно впроваджувати всі нововведення в педагогічній діяльності в освітньо-виховний процес ЗДО.

До **професійних якостей** особистості вихователя-методиста вважаємо за потребу додати ще й такі:

- загальна ерудованість професіонала;

- інтелегентність;

- інноваційний стиль діяльності;

- вміння поважати особистісну гідність кожного, з ким спілкується вихователь-методист;

- здатність надавати кваліфіковану допомогу задля професійного особистісного зростання вихователів;

- висока духовність особистості, пріоритетність морально-духовних цінностей;

- громадянська відповідальність за життя дітей і вихователів ЗДО;

- культура мовлення, мовленнєвий етикет;

- толерантність у відносинах з батьками і дітьми інших національностей;

- високий імідж і методична культура вихователя-методиста.

В особистісному якісному ядрі кожної людини, а особливо вихователя-методиста важливим є **почуття власної гідності**. Якщо професіонал його немає, то він не заслуговує на повагу від інших. Ця особистісна якість є умовою і передумовою особистісної соціальної відповідальності. До неї входять:

- почуття безпеки – прийняття відповідальності за власне життя;

- ідентичності – прийняття власного «Я», реальна оцінка себе;

- вміння сприймати виклик долі;

- упевненість у власній компетентності;

- приналежності - закріплення себе в будь-якій позиції;

- мети – визначення сенсу життя.

3. У державному професійному стандарті «вихователь-методист» визначено такі трудові функції вихователя-методиста: **діагностувальна, прогностична, моделювальна, компенсаторна, відновлювальна, корегувальна, координувальна, пропагандистсько-рекламна, контрольно-інформаційна.**

4. Умовні **рівні діяльності** вихователя-методиста та його рух до професійної відповідності.

1. **Професійно-методична грамотність.**

Це період методичного становлення, під час якого відбувається накопичення знань, умінь, навичок практичної діяльності; показник методичної культури педагога, що виявляє індивідуальний стиль діяльності, а саме – опанування абетки професії.

2. **Професійно-методична готовність** організовувати себе і інших на виконання конкретних педагогічних завдань.

Готовність вихователя-методиста до цієї діяльності є головним елементом другого рівня, його професійної відповідності та передбачає розвиток комунікативних, проектних, організаційних здібностей і професійної компетентності.

3. **Професійно-методична зрілість.**

В її основі – уміння використовувати у своїй діяльності дослідницький метод як вищий показник професійної готовності вихователя-методиста. На цьому рівні можна говорити про сформованість у нього методу логічної концептуальної культури, що характеризує науково-методичне та науково-педагогічне розумінні власної діяльності. Рівень професійності на цьому етапі дозволяє поєднати дослідницьку і методичну роботу і вивести її на рівень індивідуально-колективної стратегії й тактики. Вихователь-методист на цьому етапі отримує можливість організовувати дослідження педагогічного колективу.

ЛІТЕРАТУРА

1. А.М. Богуш Вихователь-методист закладу дошкільної освіти: Компетентнісно-професійна парадигма с учасного фахівця. Науковий вісник ПНПУ імені К.Д. Ушинського, 2022, № 3

2. Настільна книга вихователя-методиста ДНЗ. (укл. О.Рудік. Х.: Основа, 2010.-331с

3. Скрипник Н.І. Методична робота в дошкільній освіті : навчально-методичний посібник / МОН України, Уманський держ.пед.ун-т імені П.Тичини. – Умань: Візаві, 2019.- 108с.

4. Омеляненко Н. Вихователь-методист: вимоги до посади//ж. Вихователь-методист ЗДО, 2009 № 1.с 20-25

Лекція № 3

Тема. МЕТОДИЧНИЙ КАБІНЕТ В ЗДО.

Мета. Розкрити головну мету діяльності методичного кабінету в закладі дошкільної освіти. Ознайомити з вимогами до наповнення та естетичного оформлення методичного кабінету.

Ключові поняття: методична служба, методичний кабінет, функції методичного кабінету, документація методичного кабінету.

ПЛАН

1. Специфіка методичної служби в дошкільній освіті України.
2. Методичний кабінет в закладі дошкільної освіти.

ТЕЗИ ЛЕКЦІЇ.

1. Методична робота закладу дошкільної освіти є складовою методичної (науково-методичної) служби в Україні, яка, у свою чергу, є складним органом зі своєю структурою як-от:

- методична служба системи освітньої діяльності в Україні;
- науково-методична служба України;
- методична, науково-методична служба освітньої установи.

Методична служба – це інтегрована система відповідних органів управління і керівництва освітою в Україні в усіх її галузях: від МОН України до районних відділів освіти та конкретних освітніх установ.

Основна мета методичної служби – забезпечити дієвість системи управління і керівництва освітою в Україні відповідно до законів України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», реалізуючи державну політику в галузі освіти; побудову освітнього процесу на підставі пріоритету загальнолюдських цінностей життя та здоров'я людини, вільного розвитку особистості, виховання громадянськості, поваги до прав і свободи людини, любові до Батьківщини.

Основним завданням методичної служби в галузі освіти є методична допомога в організації освітнього процесу в різних закладах освіти, підвищення професійної компетентності та методичної грамотності фахівців-освітян.

Розглянемо структуру методичної служби України управлінсько-методичного напряму (зокрема, в галузі дошкільної освіти):

- МОН України: Директорат дошкільної, шкільної, позашкільної та інклюзивної освіти. Головне управління загальної середньої та дошкільної освіти. Відділ дошкільної освіти.

- Центральний інститут післядипломної освіти (м.Київ).

- Обласні інститути (академії) післядипломної освіти.

- Центри професійного розвитку (обласні, міські районні).

- Обласні управління освіти (інспектор, методист із дошкільної освіти).

- Міські, районні управління освіти (методист із дошкільної освіти).

- Громади (місцеві), які опікуються дошкільною освітою.

- Тимчасові курси, семінари підвищення кваліфікації дошкільних працівників.

- Стажування й атестація дошкільних працівників.

- Методична служба безпосередньо у ЗДО.

- Методичний кабінет ЗДО.

Водночас не можна домогтись успіху в результативності освітнього процесу без науково-педагогічного супроводу, який здійснюють такі структури:

- Національна академія педагогічних наук України.

- Інститут проблем виховання: лабораторія дошкільного виховання та освіти.

- Центр раннього розвитку дитини та дошкільної освіти.

- Інститут психології, лабораторія дитячої психології.

- Український інститут розвитку дитини МОН України.

- Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОН України (сектор дошкільної освіти).

- Педагогічні коледжі (дошкільні відділи).

- Педагогічні університети (факультети дошкільної педагогіки і психології (Київ та обласні центри).

Розглядаючи структуру науково-методичного і педагогічного напряму, не можна оминути й педагогічну пресу, зокрема, фахові журнали: «Дошкільне виховання», «Вихователь-методист», «Методична скарбничка вихователя-методиста» та ін.

Все означене і є системою методичної служби освітньої діяльності в Україні і зокрема, системи дошкільної освіти.

Мета методичної служби – допомогти ЗДО в організації методичної роботи педагогічних колективів ЗДО, надати кваліфіковану методичну допомогу як вихователям-методистам, так і директорам ЗДО.

До складу методичної служби ЗДО входить і методичний кабінет.

2. Діяльність методичного кабінету організовує і скеровує вихователь-методист.

Метою роботи методичного кабінету є:

- надання методичної допомоги педагогічним працівникам щодо підвищення їх кваліфікації, професійної компетентності, підготовки та проведення освітнього процесу з дітьми, роботи з батьками вихованців та особами, які їх замінюють;

- навчально-методичне забезпечення освітнього процесу в закладі дошкільної освіти;

- поширення серед батьків психолого-педагогічних знань;

- створення сприятливих умов для самовдосконалення педагогів, розвитку творчої ініціативи у них;

- забезпечення педагогічної підтримки щодо реалізації педагогічних ініціатив та апробації навчальної літератури, методичних розробок тощо.

Діяльність методичного кабінету ґрунтується на таких **принципах**:

- демократизму і гуманізму;

- відкритості;

- системного підходу до методичного та інформаційно-аналітичного супроводу діяльності закладу дошкільної освіти;

- рівності умов для кожного педагогічного працівника щодо повної реалізації

його духовного творчого та інтелектуального потенціалу;

- безперервності професійного вдосконалення, науковості, гнучкості і прогностичності педагогічної роботи з педагогічними кадрами.

Методичний кабінет виконує такі **функції:**

- ***Цільові:***

- врахування перспектив розвитку дошкільної освіти та специфіки діяльності певного дошкільного закладу;

- використання сучасних наукових психолого-педагогічних досягнень, інноваційних технологій;

- розширення професійного світогляду педагогічних працівників, систематичне інформування педагогів щодо інновацій у галузі дошкільної освіти;

- корекція та оновлення інформації, яка постійно змінюється у результаті розвитку науки;

- впровадження інформаційно-комунікативних технологій.

- ***Організаційні:***

- відбір і методичне опрацювання науково-практичних досягнень у галузі дошкільної освіти, надання рекомендацій щодо їх упровадження в практику роботи дошкільного закладу;

- розроблення методичних рекомендацій, зразків розвивальних посібників з різних видів роботи з дітьми тощо;

- надання практичної допомоги працівникам дошкільного закладу, батькам вихованців щодо організації життєдіяльності дітей;

- систематичне вивчення стану освітнього процессу динаміки змін у розвитку дітей дошкільного віку, професійної компетентності педагогічних працівників;

- моделювання змісту, форм і методів підвищення фахової кваліфікації, майстерності педагогів дошкільного закладу;

- підвищення рівня психолого-педагогічної культури батьків вихованців;

- виявлення, вивчення, узагальнення та поширення перспективного педагогічного досвіду для його застосування в освітньому процесі та вдосконалення професійної компетентності педагогів;

- узгодження діяльності методичного кабінету з роботою психологічної служби, методичних кабінетів (центрів) міста (району) та інших структур;

- створення позитивного психологічного клімату, запобігання виникненню конфліктних ситуацій у педагогічному колективі дошкільного закладу, їх вивчення і розв'язання;

- організація взаємодії із загальноосвітніми закладами для забезпечення наступності між дошкільною та початковою ланками освіти.

Завдання діяльності методичного кабінету

Основними завданнями діяльності методичного кабінету є такі:

- Забезпечення організаційно-педагогічних умов для життєдіяльності дітей, організація розвивального простору в дошкільному закладі.

- Створення рефлексійно-інноваційного середовища, професійної майстерності, психолого-педагогічної культури педагогічних працівників, підвищення їхньої кваліфікації, активізація творчого потенціалу та збагачення досвіду.

- Виявлення перспективного педагогічного досвіду в колективі дошкільного закладу і за його межами, сприяння вивченню, узагальненню, впровадженню, розповсюдженню кращих доробків шляхом висвітлення у засобах масової

інформації, організації та участі у виставках, презентаціях, роботі методичних об'єднань, шкіл перспективного педагогічного досвіду тощо.

- Впровадження нових концептуальних засад функціонування системи дошкільної освіти, освітніх програм, інноваційних технологій і методик розвитку, виховання і навчання дітей у практику роботи дошкільного закладу.

- Моніторинг стану освітнього процесу у группах дошкільного закладу, умов забезпечення психічного, фізичного, соціального і духовного благополуччя дітей, рівня їхньої життєвої компетентності й готовності до подальшого шкільного життя відповідно до вимог Базового компонента дошкільної освіти України.

- Інформування педагогів про нормативні документи в галузі дошкільної освіти, науково-методичні, навчальні та періодичні фахові видання, надання практичної допомоги у їх використанні.

- Вивчення потреб і надання практичної допомоги молодим спеціалістам та іншим педагогічним працівникам, у т.ч. у періоди підготовки їх до атестації, курсової перепідготовки.

- Сприяння участі колективу дошкільного закладу в дослідно-експериментальній діяльності різних рівнів за пропозицією органів управління освітою чи з власної ініціативи відповідно до наказу про проведення експериментальної роботи, її програми.

- Пошук і впровадження нових ефективних форм взаємодії дошкільного закладу із сім'ями вихованців, батьківською і науковою громадськістю у здійсненні завдань цілісного всебічного розвитку дітей, популяризації роботи ЗДО.

- Координація діяльності дошкільного закладу із закладами соціуму для повної реалізації завдань формування життєвої компетентності дітей.

- Створення фондів нормативно-правових та інструктивно-методичних документів, наукової, науково-популярної, методичної психолого-педагогічної, довідкової, енциклопедичної, дитячої художньої літератури, періодичних педагогічних видань, аудіо-, відеоматеріалів, електронних та наочних друкованих засобів навчання, предметної наочності, а також зразків моделей планування, організації, проведення освітнього процесу та інших матеріалів з досвіду роботи

педагогів.

- Формування інформаційного банку даних (каталогів і картотек на електронних або/та паперових носіях) з питань змісту дошкільної освіти, організації освітнього процесу, психолого-педагогічних досягнень, а також стосовно наповнення методичного кабінету.

Навчально-методичне наповнення методичного кабінету відповідає таким **вимогам:**

- інформативність та змістовність;
- перспективність;
- науковість;
- доступність;
- сучасність;
- естетичність;
- системність;
- конкретність;
- задоволення потреб педагогів у саморозвитку і професійному самовдосконаленні.

Для забезпечення вільного пошуку педагогом необхідних навчально-методичних матеріалів вихователь-методист систематизує інформаційний та дидактичний фонди методичного кабінету і створює картотеку, завданням якої є допомога педагогам у підборі необхідного матеріалу чи літератури.

Зміст навчально-методичного наповнення методичного кабінету:

- документація вихователя-методиста;
- методичний стенд;
- бібліотечний фонд;
- дидактичні матеріали;
- методичні матеріали;
- технічні засоби.

ЛІТЕРАТУРА

1. А.М. Богуш Методична робота в закладах дошкільної освіти: навч.посіб./ Богуш Алла.Одеса: видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2022.200с

2. Скрипник Н.І. Методична робота в дошкільній освіті : навчально-методичний посібник / МОН України, Уманський держ.пед.ун-т імені П.Тичини. – Умань: Візаві, 2019.- 108с.

3. Настільна книга вихователя-методиста ДНЗ / Уко. О. Рудік. Х.: Основа, 2010. 331 с.

4. «Положення про методичний кабінет закладу дошкільної освіти» (16.04.2018 №372).

5. Методичний кабінет у дитячому садку. К., Шк. Світ,2008,128 с.

КРЕДИТ 2. *ФОРМИ МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ В СУЧАСНОМУ ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ*

Лекція № 4

Тема. **ФОРМИ МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ В ЗДО**

Мета. Дати зрозуміти студентам, що одним із напрямів методичної роботи з педагогічними кадрами є впровадження у практику сучасних форм, методів і прийомів, спрямованих на розвиток креативного мислення й активізацію творчого потенціалу вихователів. Розкрити сутність колективних, групових та індивідуальних форм роботи з педкадрами.

Ключові поняття: традиційні форми роботи, інноваційні форми роботи, методична робота, методична діяльність, функції методичної роботи, форми роботи творчої спрямованості:

ПЛАН

1. Класифікація форм методичної роботи вихователя-методиста у ЗДО.
2. Інноваційні форми методичної роботи. Їх класифікація.
3. Види і зміст форм методичної роботи з педагогічним колективом ЗДО.

ТЕЗИ ЛЕКЦІЇ.

1. Одним із напрямів методичної роботи з педагогічними кадрами є впровадження у практику сучасних форм, методів і прийомів, спрямованих на розвиток креативного мислення й активізацію творчого потенціалу вихователів.

Зазначимо, що найбільш висвітленою в педагогічній фаховій пресі є проблема «форми організації методичної роботи вихователем-методистом». Учені (В. Волкова, О. Корнєєва, К. Крутій, Л. Швайка та ін.) пропонують різні варіанти класифікацій форм методичної роботи в ЗДО, як-от: колективні, групові та індивідуальні форми роботи.

Колективні (масові) форми:

- Конференції (науково-практична, прес-конференція, психолого-педагогічний консиліум);
- Конкурси, вікторини, колективні перегляди;
- Педагогічний ринг;
- Методичний ринг;
- Брейн-ринг, мозковий штурм;

- Гуртки, виставки, КВН;
- Методичний фестиваль;
- Фестиваль методичної майстерності;
- семінари (теоретичний семінар, семінар-практику, проблемний семінар, науково-методичний, психологічний семінар)
- Консультації.

Групові форми роботи:

- Творча група
- Ініціативна група
- Професійна мікрогрупа
- Консультації для спеціалістів
- Методичні об'єднання
- Засідання секцій
- Школа передового досвіду
- Школа молодого вихователя
- Клуб творчих педагогів
- Авторська школа майстра.

Індивідуальні форми методичної роботи:

- Самоосвіта
- Анкетування
- Курсова перепідготовка
- Творчий звіт
- Атестація
- Стажування
- Наставництво
- Взаємовідвідування

2. **Форми роботи творчої спрямованості:**

- Інтелектуальний тренінг
- Навчальний тренінг
- Аналіз конкретних ситуацій (АКС)
- Круглий стіл
- Проблемний стіл
- Естафета творчості
- Ярмарок педагогічних знахідок
- Лабораторія педагогічних знань
- Природнича лабораторія
- Книга педагогічних знахідок
- Педагогічне ательє

- Творча лабораторія
- Педагогічний клуб
- Ділові ігри

За методикою колективної творчості: ярмарок педагогічної творчості, фестиваль педагогічних ідей і знахідок, методичний фестиваль, методичний міст, творчий звіт педагога, панорама методичних знахідок, «педагогічні розсипи», клуби творчих педагогів, методичні вернісажі, творчі портрети.

Спрямування педагогів на активну діяльність: педагогічний консиліум, методичний ринг, методичний аукціон, «розумовий штурм».

Посилення наукової спрямованості роботи: проблемний семінар, творча група, творча наукова дискусія, дебати, педагогічна ситуація.

Поєднання традиційних форм роботи з дозвіллям: мала академія народної педагогіки, педагогічні «посиденьки», вечорниці, урок-панорама, презентація, педагогічний портрет творчого колективу.

3. З-поміж розмаїття прописаних у методичній літературі форм методичної роботи вихователя-методиста з педагогічним колективом схарактеризуємо окремі з них (за матеріалами В. Волкової, Г. Голубенко, А. Єрмолова, В. Крижко, Є.Павлотенков, К.Крутій, Л.Швайка та ін.).

Семінари-практикуми – форма навчання вихователя, змістом якої є спостереження й аналіз відкритих занять, інших форм освітньої роботи; спостереження і аналіз проведеної

колективної творчої справи, вирішення педагогічних ситуацій і завдань. У процесі практикуму педагоги опановують методику спостереження заняття, вчаться проводити їх системний аналіз.

Пошуковий семінар передбачає дослідницьку діяльність учасників семінару в групах, а потім колективний пошук розв'язання професійних завдань, проблем.

Теоретичний семінар є формою роботи, яка забезпечує педагогам методологічну підготовку з тим, щоб сформувати у них уміння самостійно оцінювати педагогічні явища і факти. Водночас семінари сприяють вивченню сучасних педагогічнихтеорій, єдності теоретичної і практичної їхньої підготовки. Це досягається шляхом визначення конкретних конструктивних пропозицій щодо поліпшення практики навчання і виховання

дітей, організації самоосвіти педагогів.

Проблемний семінар – це організаційна форма, розрахована на групове опрацювання однієї особливо важливої та складної проблеми, що забезпечує всебічне вивчення

відповідності наукової проблеми і формує особисту позицію та практичну готовність учасників до використання результатів наукових досліджень.

Психолого-педагогічний семінар – одна з основних форм методичної роботи, яка полягає в ознайомленні з новітніми досягненнями психолого-педагогічної науки і передового досвіду та в обговоренні слухачами повідомлень, доповідей, рефератів, виконаних ними за результатами досліджень самостійно під керівництвом спеціалістів дошкільної галузі.

Методичний фестиваль – це багатопланова разова форма пропаганди передового педагогічного досвіду, педагогічних здобутків тощо.

Консультації.

Підготовка до консультації передбачає:

- складання плану;
- розробка порад і рекомендацій;
- підбір методичної літератури та ін.

Методи проведення консультацій: пошуковий, пояснення, евристична бесіда, дискусія та ін.

Ярмарок педагогічних ідей, метою ярмарку є активізація творчої діяльності педагогічних працівників, популяризація та пропагування перспективного педагогічного досвіду, допомога педагогам та колективам які творчо працюють, у впровадженні педагогічного досвіду в практику роботи, виявлення творчо працюючих педагогів.

Аукціон педагогічних ідей – це форма творчого «продажу»-«купівлі» певних педагогічних ідей, думок,винаходів. Метою проведення аукціонів є пошук ефективних

форм, творчого підходу до вирішення проблем освітнього процесу тощо.

Методичний аукціон. За його допомогою можна цікаво побудувати семінар-практикум. «Аукціон» проводять до того часу, поки не вичерпаються ідеї. Найкращою ідеєю визнають таку, за яку проголосує більшість педагогів ЗДО.

Школа передового педагогічного досвіду з окремих розділів дошкільної освіти організовується на базі досвіду роботи ЗДО. Це одна із форм роботи з підвищення кваліфікації вихователів, форма поширення та впровадження педагогічного досвіду, а також його формування й удосконалення.

Тренінг – є формою методичної роботи, також може використовуватись як методичний прийом під час проведення семінару. Націлений на доведення деяких навичок і вмінь до

автоматизму. Доцільно проводити психолого-педагогічний тренінг та тренінги на формування культури мовлення. Під час тренінгу широко використовують педагогічні

ситуації, роздавальний матеріал, технічні засоби навчання. Тренування доцільно проводити у групі від 10 до 12 осіб. Основні принципи в роботі тренінгової групи: довірливе і відверте спілкування, відповідальність у дискусіях і під час обговорення результатів тренування. Характер керівництва – демократичний, можливе самоуправління.

Професійна дискусія – це публічна суперечка, в процесі якої формулюються нові ідеї та переконання, поглиблюється розуміння нових теоретичних положень, хибних суджень,

відбувається уточнення звичних понять, розвиваються вміння кожного учасника логічно викладати свої думки, поєднувати власне розуміння з теорією, аналізувати і порівнювати різні погляди, вміння знаходити докази, обґрунтовувати висновки. Головне в дискусії – встановити істину, а не виявити чиюсь правоту.

Ділова гра як одна з найбільш складних і водночас ефективних форм навчання, дозволяє відтворити в навчальних умовах реальну педагогічну діяльність, імітувати реальні чи

умовні педагогічні ситуації і процеси, програвання яких дозволяє педагогам шляхом активної взаємодії приймати самостійні рішення, набувати конкретних професійних умінь, досвіду мовленнєвого спілкування. Учасники гри закріплюють теоретичні знання, набувають практичних умінь та навичок, удосконалюють вміння обговорювати, аналізувати і раціонально використовувати інформацію, критично оцінювати різні погляди, приймати і формулювати рішення, доходити висновків із особистих і чужих помилок тощо.

Методичний ринг – форма методичної роботи, яка сприяє вдосконаленню знань слухачів, дає можливість виявити загальну ерудицію і є різновидом дискусії. Методичний ринг можна проводити, якщо наявні два питання. Заздалегідь готуються два опоненти. Кожен оппонент має групу підтримки, яка допомагає своєму лідерові в разі необхідності. Група аналізу оцінює рівень захисту відповідного погляду на питання, рівень підготовки опонента, підводить підсумки.

Поряд із традиційними формами, методами і прийомами організації методичної роботи з педагогами більш сучасним і затребуваним є

інтерактивний підхід. Використання інноваційних та інтерактивних форм у навчанні сприяє активізації педагогів. Вони насичують освітній процес свіжими думками, новими ідеями, сприяють згуртуванню колективу. Оригінальність і новизна викликають інтерес, а використання ігрових методів допомагає подолати суб'єктивні бар'єри у спілкуванні (побоювання помилитися, прийняти неправильне рішення тощо). Вони охоплюють увесь потенціал людини: рівень і обсяг її компетентності, самостійність, здатність взаємодії до прийняття рішень.

Психолого-педагогічний консиліум

Являє собою нараду або взаємну консультацію фахівців (експертів) у тій або іншій області, які по заздалегідь поданому наборі параметрів періодично обговорюють і оцінюють реальні можливості кожної дитини в зоні найближчого розвитку.

Частота роботи - 1-2 рази в рік у кожній віковій групі. Рекомендується використовувати в ДНЗ, де ведеться експериментальна, інноваційна робота з керування якістю утворення або по оптимізації педагогічного процесу.

Категорія працівників, що рекомендуються: новатори, психолог, вузькі фахівці.

Педагогічне ательє або педагогічна майстерня

Має на меті передачу педагогом-майстром іншим членам педагогічного колективу основних ідей своєї виховно-освітньої системи, практичних способів її

реалізації. Провідні форми навчальних занять у педагогічному ательє: спільне обговорення концептуальної ідеї педагога-майстра, виконання індивідуально-практичних завдань і можливість їх використання педагогом у своїй роботі з дітьми.

Педагогічне ательє - виклик традиційній педагогіці. Основне завдання педагогічного ательє - познайомити вихователів ЗДО із методами нестандартної педагогіки, з новими технологіями, нетрадиційними формами роботи. Частота занять і тривалість по потребах педагогів.

Категорія, що рекомендуються: всі категорії 1 раз на місяць.

Майстер-Клас

Є разовою й одночасно виїзною формою роботи педагогів з метою поширення свого досвіду серед інших дошкільних установ району, міста. Основний метод - прямій і коментований показ прийомів своєї роботи.

Кваліфікаційна категорія, що рекомендуються: всі категорії.

Школа молодого педагога – це одна із форм підвищення кваліфікації молодих вихователів, які мають педагогічний стаж роботи до 3-х років. Завданням школи є адаптація молодих вихователів, формування їхньої

майстерності, творчої індивідуальності. Школу молодого педагога створюють із вихователів, які працюють в одній віковій групі і мають стаж 1-3 роки. Така школа створюється за наявності не менше трьох молодих педагогів. Школу молодого вихователя потрібно створювати у ЗДО, де працює не менше трьох вихователів стажем до трьох років. Школою керує вихователь-методист або досвідчений педагог, який складає навчальний план і програму занять, розраховану на 3 роки.

Школа педагогічної майстерності – це добровільне об'єднання вихователів із високою творчою активністю, зі своїм баченням проблем освітнього процесу, із високими результатами своєї практичної діяльності. Робота цієї школи спрямована на вдосконалення фахового рівня кожного її учасника. Керівником школи педмайстерності може бути вихователь, який досяг найкращих результатів у вирішенні завдань освітнього процесу у ЗДО.

Творча група - це організована група вихователів, які поглиблено вивчають запропоновану педагогічною наукою проблему, суть і технологію того чи того досвіду та забезпечують його творче застосування. Темою для роботи творчої групи може бути і проблеми, виявлені під час діагностування вихователів (якщо це питання є проблемним для більшості ЗДО). Склад творчої (проблемної) групи є постійним на час її функціонування.

Динамічні групи є однією із важливих форм методичної роботи з окремих педагогічних питань: такі групи динамічні за складом (він може змінюватись) та терміном роботи (весь навчальний рік чи кілька місяців – тобто до повного розв'язання питання). Створюються такі групи на початку навчального року чи впродовж його, якщо виникає потреба. Головною умовою створення групи є актуальність питання на певному етапі.

Результатом роботи групи є підготовка методичних рекомендацій, моделей, схем тощо, які допомагають розв'язанню цієї проблеми.

Дебати (дискусії) – це обговорення будь-якого питання, обмін думками, полеміка, дискутування. Дебати в методичній роботі можна використовувати для прийняття й обстоювання своїх рішень. Дебати вчать критично мислити, досліджувати різні теми і переконливо викладати свої погляди аудиторії. У дебатах беруть участь дві команди. Одна з них стверджує певну позицію (*позитивна*). Інша – заперечує її (*негативна*). *Основна мета* дебатів – переконати нейтральну сторону в тому, що ваші аргументи кращі, ніж аргументи опонентів.

Творчий звіт вихователя – це форма методичної роботи, спрямована на пошук, підтримку і пропаганду педагогічного досвіду вихователя, а також діяльності всього педагогічного колективу ЗДО з питань нових технологій, організації освітнього процесу

та науково-методичної роботи. Творчий звіт проводять як підсумок атестації.

ЛІТЕРАТУРА

1. А.М. Богуш Методична робота в закладах дошкільної освіти: навч.посіб./ Богуш Алла.Одеса: видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2022.200с

2. Скрипник Н.І. Методична робота в дошкільній освіті : навчально-методичний посібник / МОН України, Уманський держ.пед.ун-т імені П.Тичини. – Умань: Візаві, 2019.- 108с.

3. Настільна книга вихователя-методиста ДНЗ / Уко. О. Рудік. Х.: Основа, 2010. 331 с.

4. М.Голубенко. Сучасні форми роботи з педкадрами. К.: Шк. Світ, 2008.

5. В.Волкова. Організація методичної роботи. К.: Шк. Світ, 2010

КРЕДИТ 3. *ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТА МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ПЕДАГОГІЧНОГО АНАЛІЗУ В ЗАКЛАДІ ОСВІТИ*

Лекція № 5

Тема. ПЕДАГОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗДО

Мета. Допомогти студентам усвідомити поняття «педагогічний аналіз», розкрити сутність основних методів педагогічного аналізу.

Ключові поняття: педагогічний аналіз, предмет аналізу, об'єкти та суб'єктами педагогічного аналізу.

ПЛАН

1. Сутність поняття «педагогічний аналіз», його мета та функції у освітньому процесі ЗДО.
2. Методи педагогічного аналізу.
3. Відвідування, спостереження й аналіз різних форм освітньої роботи вихователем-методистом ЗДО.

ТЕЗИ ЛЕКЦІЇ.

1. Ключовим у складі термінолексеми педагогічний аналіз є поняття **«аналіз»**, яке за тлумачними словниками визначається як:

- розкладання, розслідування;
- один із прийомів мисленнєвої діяльності;

- метод наукового дослідження предметів, явищ тощо шляхом їх розкладування, розчленування подумки на окремі складники, вивчення й дослідження їх.

Педагогічний аналіз – це вивчення стану й тенденцій розвитку та об'єктивної оцінки результатів освітнього процесу; підготовка методичних рекомендацій з усунення недоліків та шляхів досягнення освітньої діяльності на більш високий рівень її якості.

Ключова фігура, яка здійснює педагогічний аналіз – вихователь-методист:

- аналіз результатів освітньо-виховної діяльності педагогічного колективу ЗДО;

- аналіз занять із різних розділів чинних програм;

- аналіз усіх режимних моментів (ранковий прийом, прогулянка тощо);

- аналіз відвідування дітей у групах;

- аналіз документації вихователів (планів, конспектів,програми самоосвіти тощо);

- аналіз освітнього середовища групи;

- аналіз якості розвитку особистості дітей за освітніми лініями БКДО (базового компонента);

- аналіз роботи з батьками тощо.

Метою педагогічного аналізу є забезпечення широти й глибини пізнавального аспекту методичної діяльності ЗДО як найважливішого чинника ефективності цього процесу.

Педагогічний аналіз може здійснюватися для:

- оцінки діяльності того чи того фахівця (наприклад,молодого вихователя);

- виявити приховані резерви, потенційні можливості особистості кожного педагога і колективу в цілому;

- виявити умови реалізації обраних програм і технологій,підбиття підсумків.

(наприклад, виконання програми із фізичного виховання дітей);

- постановки нових завдань і аналітичного забезпечення планування (наприклад, на новий навчальний рік);

- ліквідації «вузьких» місць планування і виявлення педагогічних резервів;

- узагальнення перспективного педагогічного досвіду;

- з'ясування рівня знань дітей, їхньої вихованості, рівня педагогічної роботи з дітьми;

- визначення ефективності методичної роботи;

- сприяти грамотному створенню програми розвитку, освітньої програми ЗДО, річних та інших планів роботи;

- визначити інтереси, здібності і рівень розвитку дітей, колективу, окремих вихователів чи інших працівників ЗДО;

- допомогти вихователям оволодіти елементами дослідницької діяльності, різними формами узагальнення свого педагогічного досвіду (створення відеофільму, творчий звіт, творчий портрет педагога-новатора, реферат, методичні рекомендації до педагогічної технології, особиста тека («портфоліо», система тематичних планів і критеріїв відстеження результатів, публікація, авторська програма тощо);

- сприяти творчому розвитку особистості й оволодінню вихователями професійною самодіагностикою.

Педагогічний аналіз дозволяє вихователю-методисту бачити, оцінювати та якісно змінювати освітній процес, прогнозуючи шляхи його подальшого розвитку, усувати причини недоліків.

Педагогічний аналіз сприяє розвитку педагогічного колективу і методичному вдосконаленню діяльності вихователів. Це метод контролю, який, у свою чергу, здійснюється у процесі цілеспрямованого вивчення, спостереження та оцінювання результатів усіх учасників освітньої діяльності.

Педагогічний аналіз у структурі методичної роботи посідає особливе місце: з нього починається і ним закінчується будь-яка перевірка, що складається з послідовно взаємозв'язаних функцій. Функція аналізу – одна із найбільш трудомістких, оскільки аналіз припускає виокремлення в об'єкті частин, що вивчаються, оцінки ролі і місця кожної частини, зведення частин у єдине ціле, встановлення зв'язків системо-утворювальних чинників.

Педагогічний аналіз вимагає максимуму інтелектуальної напруги, сформованного аналітичного мислення, що виявляється в умінні узагальнювати, порівнювати, систематизувати, синтезувати педагогічні факти і явища.

Отже, ефективність методичної роботи і педагогічної діяльності багато в чому визначається тим, як вихователь-методист володіє методикою педагогічного аналізу, як глибоко ним досліджено з'ясовані факти, виявлена найхарактерніша залежність. Аналіз у діяльності вихователя-методиста ЗДО, що несвоєчасно або непрофесійно проводиться, призводить на етапі визначення мети і формулювання завдань до неконкретності, розпливчатості й подекуди до необґрунтованості ухвалених рішень. Незнання істинного стану справ у педагогічному або дитячому колективі

створює труднощі у встановленні адекватної системи взаємостосунків у процесі регулювання і коригування освітнього процесу ЗДО.

Ефективність аналітичної діяльності вихователя-методиста ЗДО залежить від знання основних принципів педагогічного аналізу, серед яких: ***цілеспрямованість, об'єктивність, систематичність, масовість, результативність.***

Успішне проведення педагогічного аналізу залежить від багатьох **умов,** як-от:

- створення інформаційного банку досягнень науки і практики, новітніх вітчизняних та зарубіжних освітніх программ і технологій, діагностувальних методик, нормативно-правових документів;
- забезпечення здорового психологічного клімату в колективі і можливостей для творчого саморозвитку особистості;
- розроблення алгоритму впровадження інноваційних процесів, співпраці з батьками, інтеграції із соціальним оточенням;
- складання картотеки пріоритетних методів виховання і навчання, прийомів, анкет, творчих завдань, анотованих переліків іграшок тощо;
- наявність карт спостережень за діяльністю дітей і вихователів, показників розвитку дітей відповідно до Базового компонента дошкільної освіти;
- розуміння вимог авторських програм, технологій, різних форм узагальнення досвіду;
- формування відповідного сучасним вимогам розвивального середовища.

Алгоритм педагогічного аналізу:

- предмет (який напрям роботи підлягає аналізу?);
- об'єкт (що аналізується?);
- суб'єкт (ким аналізується?);
- мета (для чого аналізується?);
- зміст (який характер аналізу?);
- повторюваність (як часто здійснюється аналіз?);
- результативність (як використати результати аналізу?).

Предметом аналізу може бути:

- система роботи за будь-яким напрямом роботи програми (фізкультурно-оздоровча робота, художньо-естетична діяльність, мовленнєва робота);
- цикл занять за проблемою (в рамках лексичної теми, сезону, місячника, тематичного тижня).

Об'єктами педагогічного аналізу є освітній процес: організовані форми навчання (передусім заняття, гурток), повсякденна діяльність дітей у різних режимних моментах (прогулянка, друга половина дня, обід) і робота за навчальний рік.

Суб'єктами педагогічного аналізу можуть бути директор дошкільного закладу вихователь-методист, психолог, суспільні організації (батьківський комітет, профспілкова організація).

2. Проаналізувати освітній процес закладу дошкільної освіти можна за допомогою таких **методів:**

- спостереження (дослідження та вивчення об’єкта);
- педагогічне обстеження (педагогічна діагностика) розвитку дітей;
- вивчення планування та іншої педагогічної документації;
- анкетування та тестування педагогів, батьків;
- бесіди з вихователями (обмін думками);
- бесіди з дітьми;
- аналіз продуктів дитячої творчості;
- хронометраж (вивчення педагогічного процесу в часі);
- аудіо-, відеозаписи;
- збір статистичних даних;
- соціометрія.

3. Педагогічний аналіз вимагає від вихователя-методиста цілої низки професійних умінь, а саме:

- уміння вивчати стан освітньої роботи на час перевірки (контролю) і водночас встановлювати зворотний зв'язок із вихователем;
- уміння зіставляти наявні факти (структурні частини заняття тощо) та систематизувати їх;
- уміння доходити об'єктивних висновків;
- уміння розробляти відповідні адекватні методичні рекомендації для усунення наявних недоліків та подальшої ефективної роботи.

Відвідування вихователем-методистом заняття (та інших форм освітнього процесу), його спостереження, обговорення та висновки із відповідними методичними рекомендаціями, як зазначають учені (В. Волкова, М. Голубенко, В. Крижко, К. Крутій, Є. Павлютенков, І. Романюк та ін.), вимагають дотримуватися відповідної методики, яка передбачає здійснення її за відповідними етапами:

1 етап. Підготовка до відвідування заняття або системи занять.

2 етап. Безпосереднє спостереження за ходом заняття.

3 етап. Самоаналіз заняття вихователем. Рефлексія.

4 етап. Аналіз та оцінка заняття вихователем-методистом.

5 етап. Висновки та рекомендації. Рефлексія.

Вивчення результатів роботи конкретного вихователя визначається планом роботи ЗДО. Без ґрунтовного вивчення системи роботи вихователя неможливо:

- об'єктивно оцінити його педагогічну діяльність;
- допомогти (за необхідністю удосконалити систему його роботи;
- провести атестацію;
- вивчити перспективний педагогічний досвід.

Під час вивчення системи роботи вихователя застосовують такі методи:

- спостереження й аналіз занять та інших форм взаємодії вихователя і дітей;
- вивчення перспективно-календарного планування;
- проведення контрольно-діагностичних зрізів обсягу знань, умінь та навичок (ЗУН) дітей із певного розділу програми, за якою працює вихователь;
- бесіди з педагогом;
- анкетування батьків.

Методично грамотний професійно спрямований педагогічний аналіз освітньо-виховної діяльності вихователів сприяє не тільки підвищенню якості освітнього процесу ЗДО, а й компетентнісному рівню всіх вихователів ЗДО.

ЛІТЕРАТУРА

1. Педагогічний аналіз як функція управління ДНЗ / За ред.Крутій К.Л. – Монографія. Запоріжжя, 2007 – 236 с.

2. Романюк І.А. Аналіз, планування, контроль як функція управлінської діяльності керівника ДНЗ. Тернопіль: Мандрівець, 2011 – 280 с.

3. Настільна книга вихователя-методиста ДНЗ / Укл.О.Рудік. Х.: Основа, 2010, 331 с.

4. Кравченко Г. Ю., Кугуєнко Н. Ф., Счастна І. О.,Руднєва С. М. Управління ДНЗ: контрольно-аналітичний аспект. Харків, 2014 – 200 с.

КРЕДИТ 4. ***ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ ОСВІТНІМ ЗАКЛАДОМ В СУЧАСНИХ УМОВАХ***

Лекція № 6

Тема. УПРАВЛІННЯ МЕТОДИЧНОЮ РОБОТОЮ В ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ НА ДІАГНОСТИЧНІЙ ОСНОВІ

Мета. Ознайомити студентів з видами та функціями моніторингу, пояснити його місце та значення в освітному процесі сучасного закладу освіти.

Ключові поняття: моніторинг, освітній моніторинг, педагогічний моніторинг, діагностика, контроль, управлінське рішення.

ПЛАН

1. Сутність моніторингу.Типи, види і функції моніторингу.
2. Мета, об’єкт і предмет освітнього моніторингу.
3. Критерії освітнього моніторингу.
4. Мета і завдання педагогічного моніторингу.
5. Управлінські рішення за результатами моніторингу

ТЕЗИ ЛЕКЦІЇ.

1. **Моніторинг у системі дошкільної освіти** – це спеціально організоване, цільове, системне спостереження за якістю дошкільної освіти, що дозволяє відстежувати як відхилення від державних освітніх стандартів, так і рівень задоволення освітніх потреб населення.

Моніторинг – це комплексна система спостережень, збирання, оброблення, систематизація та аналіз інформації щодо результативності методичної роботи, яка оцінює і прогнозує її зміни; розроблення та обґрунтування рекомендацій для прийняття відповідних рішень.

Моніторинг об'єднує діагностику, контроль, контрольно-аналітичну діяльність, а також педагогічний аналіз.

Типи моніторингу:

- за масштабами цілей освіти: оперативний, тактичний, стратегічний;
- за етапами навчання: вхідний або вибірковий, проміжний або навчальний, вихідний або підсумковий;
- за часовою залежністю: ретроспективний, попереджувальний, поточний;
- за частотою процедур: разовий, періодичний, систематичний;
- за охопленням об’єкта спостереження: локальний, вибірковий, суцільний;
- за організаційними формами: індивідуальний, груповий, фронтальний;
- за формами суб’єкт-об’єктних відносин: зовнішній, соціальний, взаємоконтроль, самоаналіз;

- за інструментарієм, що використовується: стандартизований, не стандартизований, матричний;

- за рівнями управління освітнім процесом: керівний, адміністративний, педагогічний, освітній.

Види моніторингу:

- *Інформаційний* моніторинг передбачає накопичення і розповсюдження інформації, але не передбачає спеціально організованого обстеження на етапі збору інформації.

- *Базовий* моніторинг виявляє проблеми і небезпеки до того, як вони будуть усвідомлені у сфері управління. За своєю суттю базовий моніторинг дозволяє зібрати банк даних для проведення подальших досліджень.

- *Проблемний* моніторинг дозволяє досліджувати закономірності процесів, ступеня небезпек, типологію проблем тощо.

- *Управлінський* моніторинг дозволяє відстежувати й оцінювати ефективність, наслідки і вторинні ефекти ухвалених рішень.

Функції моніторингу.

1. ІНФОРМАЦІЙНА – дає можливість з'ясувати результативність педагогічного процесу, отримати відомості стан об'єкта, забезпечити зворотній зв'язок.

2. ПОШУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКА – передбачає участь у моніторингу різних суб'єктів освітнього процесу.

3. ФОРМУВАЛЬНА – упровадження моніторингу в практику роботи ЗДО дозволить більш ефективно здійснювати процес формування підростаючої особистості. Спираючись на результати моніторингової оцінки, можна дібрати форми і методи психолого-педагогічного супроводу.

4. КОРИГУВАЛЬНА – тісно пов'язана із попередньою функцією. Передбачає виявлення і фіксацію не прогнозованих, несподіваних результатів реалізації освітньої роботи.

5. СИСТЕМОУТВОРЮВАЛЬНА – стеження за станом розвитку педагогічного процесу на засадах системного підходу з метою найбільш оптимального добору мети і завдань, а також засобів і методів їх вирішення.

6. ПРОГНОСТИЧНА – сприяє прогнозуванню подальших тенденцій розвитку як окремої особистості, так і системи в цілому, внесенню відповідних коректив, що створює передумови вдосконалення.

Всі функції моніторингу підпорядковуються загальній меті підвищення ефективності діяльності ЗДО і спрямовані на забезпечення наукового підходу в управлінні освітнім процесом.

2. **Мета освітнього моніторингу:** відстеження динаміки якості освітніх послуг, що надаються в ЗДО, та ефективності управління якістю освіти.

ЗАВДАННЯ моніторингу:

- безперервне спостереження за станом системи дошкільної освіти в межах своєї компетенції та отримання оперативної інформації про неї;
- своєчасне виявлення змін, що відбуваються в системі освіти, і чинників, що викликають їх;
- попередження негативних тенденцій;
- здійснення короткострокового прогнозування розвитку найважливіших процесів у ЗДО;
- оцінка ефективності і повноти реалізації методичного забезпечення дошкільної освіти.

Етапи проведення моніторингу

1 етап – підготовчий, що передбачає з'ясування мети, визначення об'єкта, встановлення термінів проведення, вивчення відповідної літератури.

2 етап – практичний, суть якого полягає у зборі інформації шляхом спостережень, співбесід, тестування, анкетування, відвідування серії занять, спостереження режимних моментів, контрольно-діагностичні зрізи.

3 етап – аналітичний, під час якого відбувається аналізі систематизація отриманої інформації, розробка рекомендацій та пропозицій щодо подальшого періоду, формулюються висновки.

3. **Критерії освітнього моніторингу.**

- педагогічний;
- психологічний;
- соціально-психологічний;
- соціальний;
- соціально-культурний;
- кадровий;
- науково-методичний;
- управлінський;
- медико-екологічний;
- юридичний.

4. **Педагогічний моніторинг –** це форма організації збору, зберігання, обробки і розповсюдження інформації про діяльність педагогічної системи, що забезпечує безперервне стеження за її станом і прогнозування її розвитку.

Мета – відстеження рівня підвищення кваліфікації педпрацівників в освітньому процесі ЗДО.

Об'єкт – професійна діяльність педагогів.

Етапи педагогічного моніторингу.

1 етап. *Початково-діагностичний.*

2 етап. *Настановно-перспективний.*

3 етап. *Змістовно-діяльнісний.*

4 етап. *Рефлексивно-прогностичний.*

Загальний стан справ в ЗДО є самим переконливим показником ***оптимальності, успішності, продуктивності функціонування методичної служби у дошкільному навчальному закладі,*** тому що успішність методичної роботи не виокремлено від успішності навчально-виховного процесу взагалі. Параметри, за якими доцільно оцінювати ефективність методичної роботи у ЗДО (по позитивній динаміці в їх проявах):

• зростання задоволеності педагогів власною діяльністю;

• позитивний психолого-педагогічний клімат;

• висока зацікавленість педагогів у творчості й інноваціях;

• оволодіння сучасними методами розвитку, виховання і навчання дітей;

• грамотно організований процес розвитку, виховання і навчання дітей;

• позитивна динаміка в прояві якості розвитку, виховання і навчання дітей;

• високий рівень професійного саморозвитку педагогів;

• своєчасне оперативне поширення актуального педагогічного досвіду (для даного педагогічного колективу);

• постійна увага адміністрації до діяльності педагогів, наявність системи стимулювання педагогічної діяльності;

• оптимально організована ефективна система підвищення кваліфікації педагогів.

5. За результатами моніторингу можуть бути такі **управлінські рішення**:

- видання наказу;
- обговорення на педагогічній раді або на нараді при завідувачі;
- накладання дисциплінарної відповідальності;
- проведення контролю із залученням експертів;
- заохочення педагогів;
- інші рішення в межах компетенції керівника.

ЛІТЕРАТУРА

1. А.М. Богуш Методична робота в закладах дошкільної освіти: навч.посіб./ Богуш Алла. Одеса: видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2022.200с

2. Скрипник Н.І. Методична робота в дошкільній освіті : навчально-методичний посібник / МОН України, Уманський держ. пед.ун-т імені П.Тичини. – Умань: Візаві, 2019.- 108с.

3. Швайка Л.А. Методична робота в ДНЗ.- Х.:Вид. група «Основа», 2017. – 304 с.

4. Крутій К.Л. Моніторинг як сучасний засіб управління якістю освіти в дошкільному навчальному закладі: Монографія. – Запоріжжя: ТОВ «ЛІПС» ЛТД, 2006. – 172 с.

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Опитування за питаннями, передбаченими у плані заняття.

Підготовка до проведення опитування:

- опрацювання конспекту лекцій, підручників, посібників з теми заняття;
- розробка блок-схеми з певного питання;
- складання конспекту проведення опитування (при проведенні опитування;
- застосовувати запитання, що потребують репродуктивної відповіді та проблемні запитання);
- висновок (стисло повторити основні положення питання, що розглядалося).

Вимоги до проведення опитування:

- наявність блок-схеми;
- застосування наочності;
- наявність конспекту опитування.

Рекомендації до виконання самостійної роботи.

Самостійна робота є невід'ємною складовою вивчення навчальної дисципліни. Вона здійснюється за такими напрямками:

- підготовка теоретичних питань до практичних занять;
- виконання практичних завдань;
- конспектування першоджерел;
- підготовка тез/доповідей/презентацій;
- виконання індивідуальних (професійно-орієнтованих) завдань;
- підготовка до екзамену.

Підготовка теоретичних питань до практичних занять передбачає опрацювання питань теми практичного заняття. Ці питання могли як розглядатися під час лекції, так і виноситися на самостійне опрацювання.

Алгоритм підготовки.

1. Визначте питання для підготовки (Ви маєте розглянути усі питання, зазначені у плані практичного заняття).

57

2. Робота з літературними джерелами (електронний репозиторій, бібліотечна картотека, електронна бібліотека тощо).

3. Визначте розділи (теми або параграфи), у яких розкрито питання практичного заняття.

4. Прочитайте ці розділи.

5. Складіть план (простий або складний) відповіді на кожне питання.

6. Визначте основні поняття, які Ви повинні засвоїти.

7. Проаналізуйте, як опрацьований матеріал пов’язаний з іншими питаннями теми.

8. Для кращого засвоєння та запам’ятовування матеріалу складіть короткий конспект, схеми, таблиці або графіки по прочитаному матеріалу.

9. Визначте проблеми в опрацьованому матеріалі, які Ви недостатньо зрозуміли. З цими питаннями Ви можете звернутися на консультації до викладача.

10. Перевірте, як Ви засвоїли опрацьоване питання. Ви можете це зробити, відповівши на тестові питання до теми або розв’язавши практичні завдання.

Підготовка до іспиту має на меті узагальнення та систематизацію знань з окремого модуля або дисципліни у цілому.

Алгоритм виконання

1. Ознайомтеся з переліком питань та завдань до екзамену.

2. Підберіть підручники, інструктивно-методичні матеріали або іншу довідкову літературу, необхідну для підготовки (її перелік Ви можете знайти в робочій програмі).

3. Перегляньте зміст кожного питання, користуючись власними конспектами або підручниками.

4. Визначте рівень знань з кожного питання.

5. Визначте питання, які потребують ретельнішої підготовки (опрацювання додаткової літератури, складання конспектів, схем, виконання окремих завдань тощо).

6. Для самоперевірки перекажіть теоретичні питання або виконайте практичне/дослідне/творче/індивідуальне завдання.

КРЕДИТ 1. *РОЛЬ МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ В ПІДВИЩЕННІ РІВНЯПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ВИХОВАТЕЛЯ*

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 1

ТЕМА. Методична робота як педагогічна категорія

Мета практичного заняття:

- сприяти підвищенню рівня теоретичної підготовки студентів з

питання

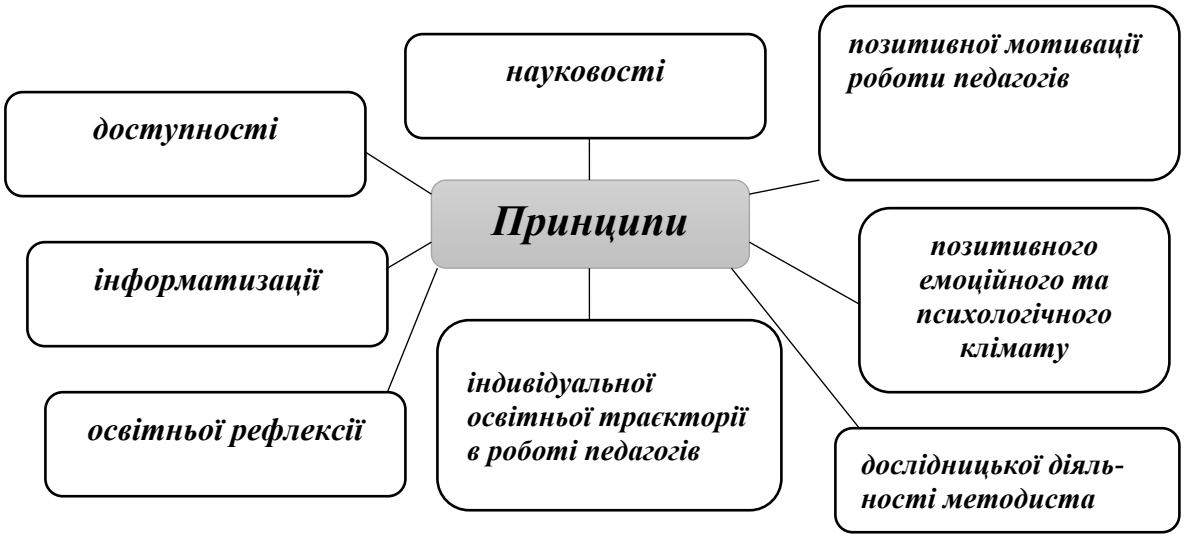
методична робота в закладі дошкільної освіти;

- відобразити суть даної теми в практичній роботі.

1. Що означають терміни: «методика», «методична робота», «методична діяльність»?

- Дайте усне визначення понять: «методика», «методична робота», «методична діяльність»?

2. Охарактеризуйте принципи методичної роботи. **(додаток № 1)**

3. Що спільне і що відмінне в завданнях методичної роботи для окремих педагогів та педагогічного колективу? **(додаток № 2)**

Спільне	**Відмінне**

Студентам пропонується вибрати із запропонованого матеріалу завдання та в письмовій формі розподілити їх в таблиці (*завдання виконуються на інтерактивній дошці*).

3. Структура методичної роботи в ЗДО.

- Складіть модель методичної роботи в ЗДО. Студенти розподіляються на три підгрупи. Кожна підгрупа складає свою модель. **(додаток № 3)**

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 2

ТЕМА. Вихователь-методист закладу дошкільної освіти

Мета практичного заняття:

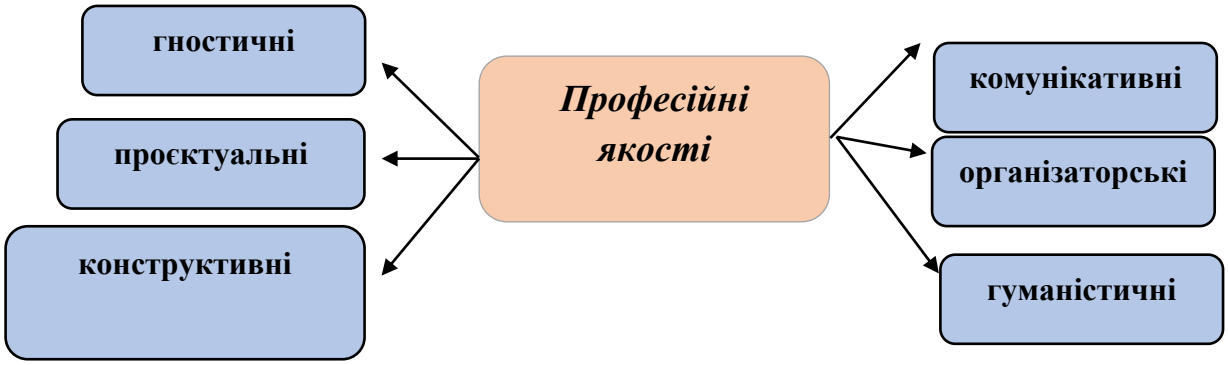
- розкрити основні аспекти професійної діяльності вихователя-методиста закладу дошкільної освіти;

- викликати інтерес до професії.

1. Вихователь-методист: професія чи посада? Дискусія. **(додаток №4)**

2. Професіограма вихователя-методиста.

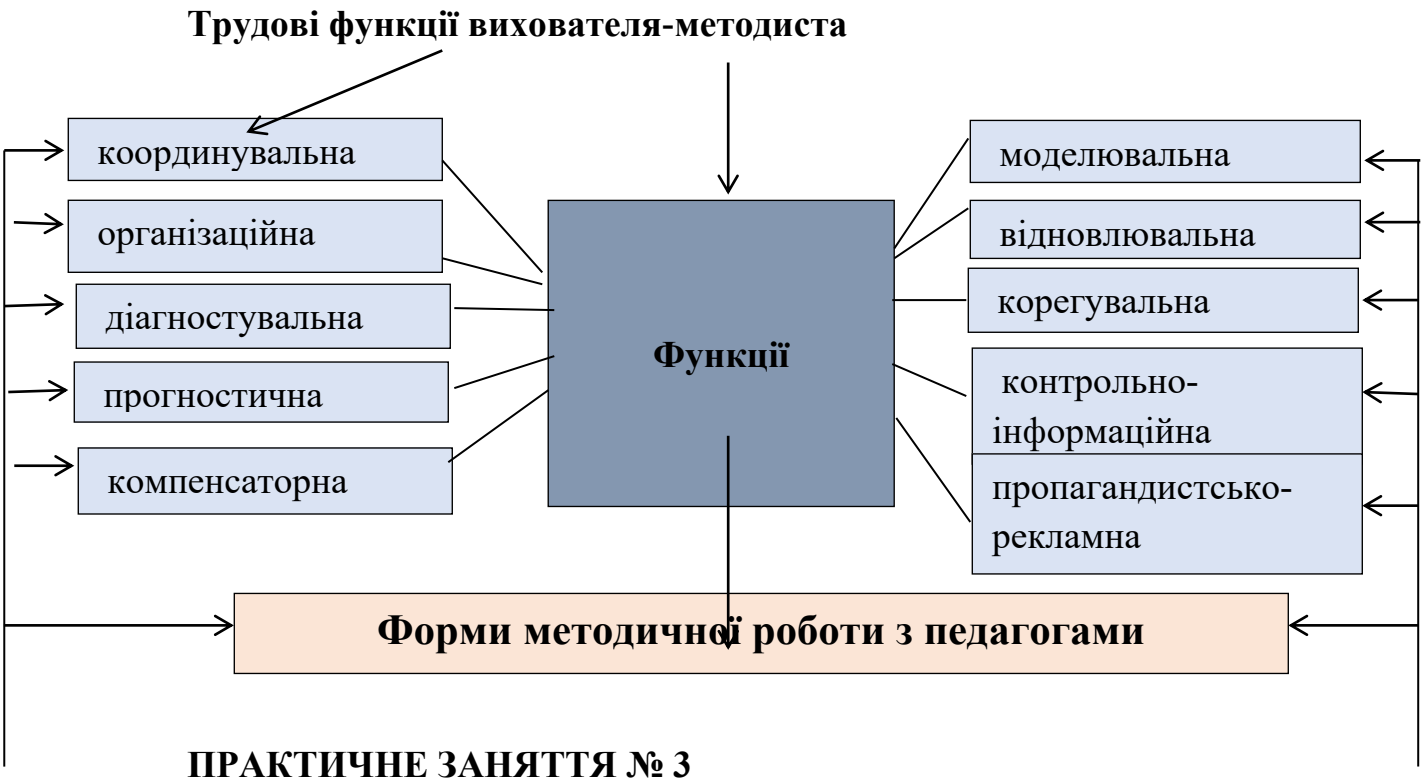
- Що таке професіограма? Розкрийте поняття таких професійних якостей вихователя-методиста як: **гностичні, проєктувальні, конструктивні, комунікативні, організаторські, гуманістичні. (додаток № 5)**

3. Трудові функції вихователя-методиста. **(додаток № 6)**

- Охарактеризуйте трудові функції вихователя-методиста.

Викладач пропонує згадати ці характеристики та написати їх у чаті.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 3

ТЕМА. Методичний кабінет ЗДО.

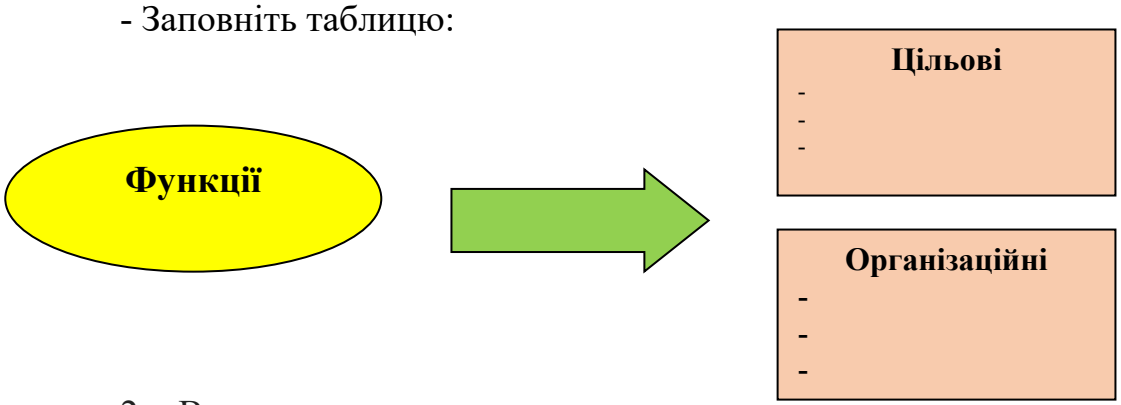
Мета практичного заняття:

- ознайомити студентів з діяльністю методичного кабінету в закладі дошкільної освіти, з його функціями та змістом напрямків роботи;
- охарактеризувати навчально-методичне наповнення методичного кабінету.

1. Основні завдання та функції методичного кабінету.

- Сформулюйте основні завдання методичного кабінету.

- Заповніть таблицю:

2. Вимоги до навчально-методичного наповнення методичного кабінету: ***інформативність та змістовність; перспективність;***

науковість; доступність; сучасність; естетичність; системність; конкретність;задоволення потреб педагогів у саморозвитку і професійному самовдосконаленні.

- Обгрунтуйте кожну з вимог.

3. Складіть чек-лист: Методичний стенд. **(додаток № 7)**

Самостійна робота до кредиту 1

1. Розкрийте поняття «методична робота» з точки зору різних науковців.

2. Написати твір-есе "Фаховий портрет вихователя-методиста".

3. Підготуйте зразки методичних рекомендацій, які повинні бути в методичному кабінеті?

КРЕДИТ 2. *ФОРМИ МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ У СУЧАСНОМУ ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ*

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 4

ТЕМА. Форми методичної роботи в ЗДО.

Мета практичного заняття:

- вчити студентів орієнтуватися в класифікації та змісті форм методичної роботи з педагогічними кадрами в закладі дошкільної освіти;

- сприяти практичному вдосконаленню в плануванні традиційних форм методичної роботи.

1. Класифікація традиційних форм методичної роботи.

- Які ви знаєте форми методичної роботи з педагогами ? Класифікуйте їх.

2. Скласти план консультацій для педагогів з будь-якого розділу програми.

Практичне заняття проходить у формі **«методичного воркшопа» . (додаток № 8)**

Воркшоп – це інтенсивний навчальний захід, під час якого учасники навчаються завдяки власній активності, а теоретичні відомості – мінімалістичні і відіграють незначну роль. У центрі уваги відбувається самостійне навчання учасників і активна взаємодія. Акцент відбувається на отриманні динамічного знання.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 5

ТЕМА. Інноваційні форми методичної роботи.

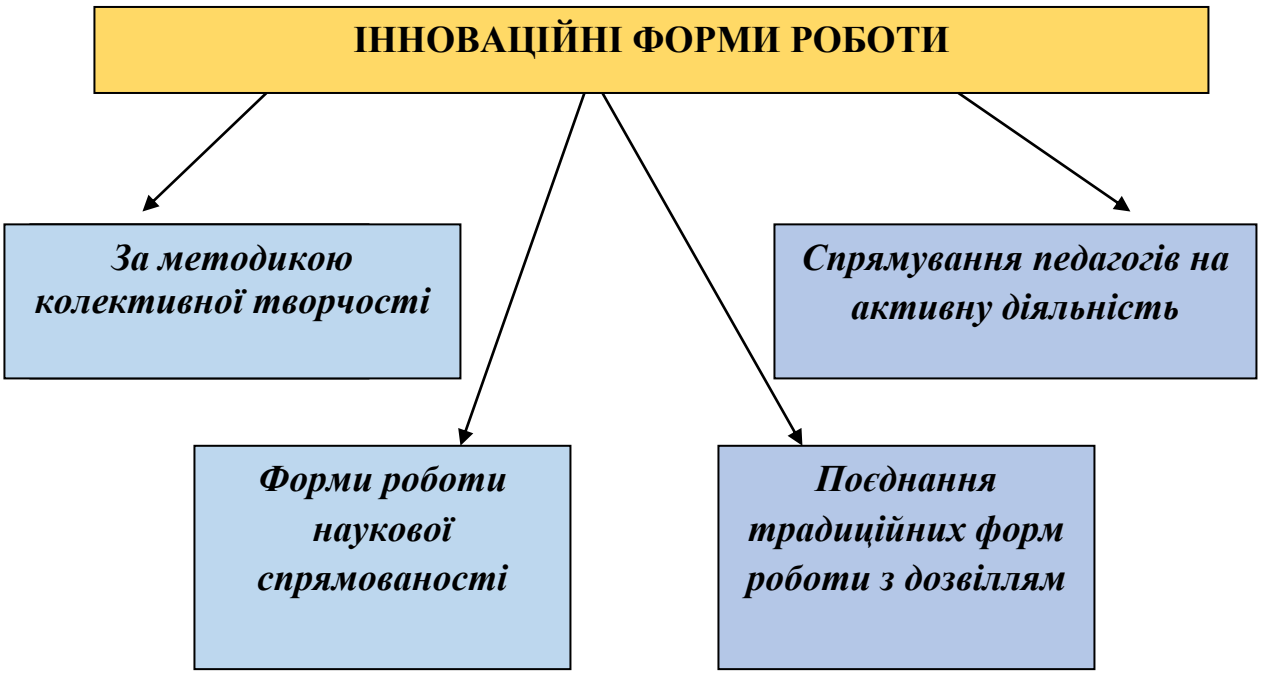
Мета практичного заняття:

- довести перевагу інтерактивних форм роботи з педагогами, їх оригінальність та новизну;

- викликати інтерес до інтерактивних методів роботи з педагогами, підвищити пізнавальну активність, допомогти зняти суб'єктивні бар'єри в спілкуванні.

1. Класифікація інноваційних форм роботи з педагогами.

- Наведіть приклади таких форм до кожної категорії. **(додаток № 9)**

2. Ігри та вправи інноваційного характеру.

- Підберіть дидактичні ігри та вправи для інтерактивних форм роботи з педагогами. **(додаток № 10)**

3. Провести одну інтерактивну форму роботи з педколективом.

(додаток № 11)

Вправа «Педагогічний подіум». На «подіум», по черзі, запрошуються всі учасники практичного заняття і проводять підготовлену інтерактивну форму роботи з педагогами.

Самостійна робота до кредиту 2

1. Скласти план роботи семінару-практикуму для вихователів.

2. Розробити одну із інтерактивних форм методичної роботи для вихователів з презентацією.

КРЕДИТ 3. *ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТА МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ПЕДАГОГІЧНОГО АНАЛІЗУ В ЗАКЛАДІ ОСВІТИ*

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 6

ТЕМА. Контрольно-аналітична діяльність вихователя-методиста ЗДО.

Мета практичного заняття:

- донести сутність та необхідність контрольно-аналітичної діяльності в сучасному закладі дошкільної освіти;
- розкрити мету та функції контролю;
- навчити студентів розрізняти види контролю та розуміти їх значення для ефективності освітньої діяльності закладу освіти.

1. «Контроль», «контрольно-аналітична діяльність» вихователя-методиста.

- Розкрийте сутність понять «контроль», «контрольно-аналітична діяльність». - Сформулюйте мету контролю в ЗДО.

Контроль – це процес інтегрованого, виваженого, об’єктивного вивчення та оцінювання діяльності закладу дошкільної освіти, що передбачає аналіз досягнень і актуальних проблем та дає змогу визначити оптимальні шляхи дальшого розвитку його структурних підрозділів. **(за І.Романюк)**

2. Об’єкти контролю в ЗДО.

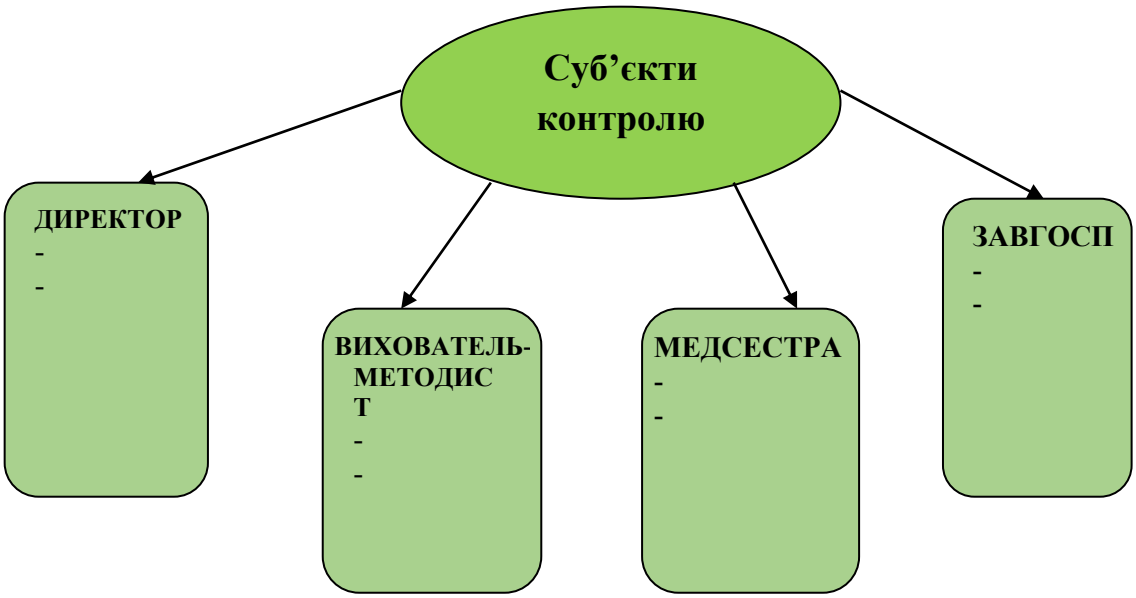
- Заповніть таблицю. **(додаток № 12)**

64

ОБ’ЄКТИ КОНТРОЛЮ	ПИТАННЯ КОНТРОЛЮ

3. Розподіл обов’язків між суб’єктами контролю. **(додаток № 13)**

- Розподіліть обов’язки між керівником, вихователем-методистом, старшою медсестрою та завгоспом .

Принципи та функції контролю.

- Дайте характеристику принципів контролю. **(додаток № 14)**

Принцип позитивних моральних орієнтирів.

Принцип індивідуально-диференційованого підходу та довіри.

Принцип само актуалізації, творчості та успіху педагога.

Принцип законності.

Принцип об’єктивності.

Принцип своєчасності.

Принцип гласності та зворотного зв’язку.

Принцип доступності.

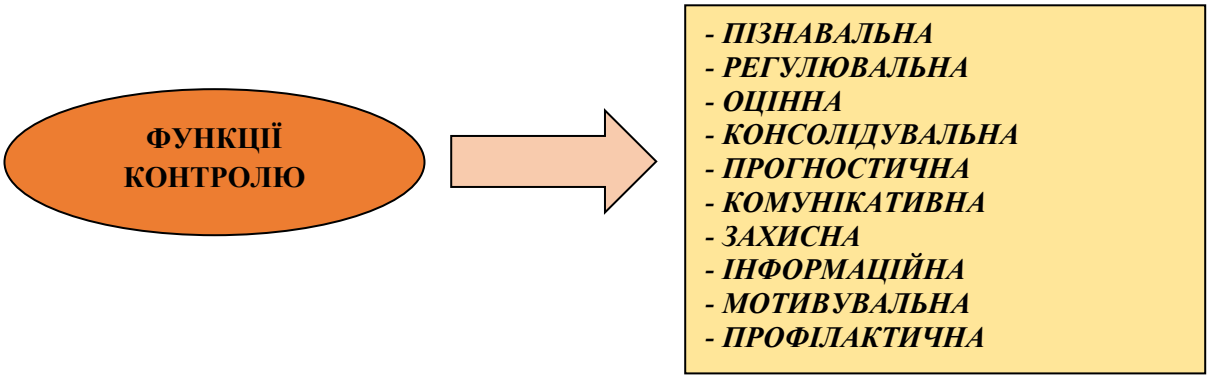
Принцип економічності.

Принцип гнучкості, виваженості т а доцільності.

Принцип дієвості, комплексності.

Принцип методичної підтримки й допомоги та психологічного супроводу.

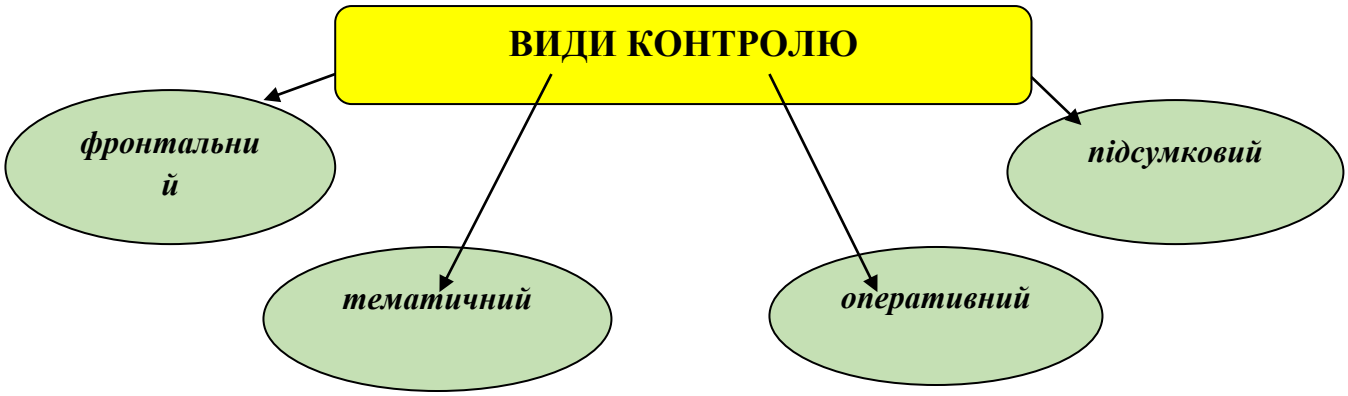
- Згадайте характеристики кожної функції та напишіть їх у чаті. **(додаток № 15)**

4. Види контролю. Мета та завдання кожного із видів контролю.

- Охарактеризуйте види контролю в ЗДО (за змістом). **(додаток № 16)**

- Розкрийте мету і завдання кожного із них.

- Складіть план тематичного контролю за одним із розділів програми.

Орієнтовна схема тематичного контролю .

- оцінка предметно-розвивального середовища, умов для організації педагогічного процесу за темою, наявність та різноманітність посібників;

- рівень змістовності, системності, послідовності різних форм планування, відповідність його віковим особливостям дітей та програмовим вимогам;

- визначення професійних умінь вихователя, ефективність методів і прийомів роботи з дітьми, форми організації дитячого колективу;

- виявлення рівня знань, умінь, навичок, відповідно до теми, рівня вихованості дітей та сформованості певної життєвої компетенції;

- оцінювання рівня організації роботи методичного кабінету з визначеної

теми: наявність методичних розробок, рекомендацій для педагогів;

- взаємодія з батьками з питань розвитку дитини, використання різноманітних форм педагогічної освіти батьків, їхня участь в освітньому процесі, оцінка батьками результативності роботи педагога.

5. Вимоги до висновків та пропозицій за результатами контролю.(**додаток № 17)**

- Сформулюйте вимоги до висновків та пропозицій за результатами контролю.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 7

ТЕМА. Педагогічний аналіз освітнього процесу вихователем-методистом.

Мета практичного заняття:

- обґрунтувати основні чинники педагогічного аналізу в ЗДО;

- допомогти студентам зрозуміти основну сутність педагогічного аналізу, що він дозволяє вихователю-методисту бачити, оцінювати та якісно змінювати освітній процес, усувати причини недоліків.

1. Розкрийте поняття «педагогічний аналіз».

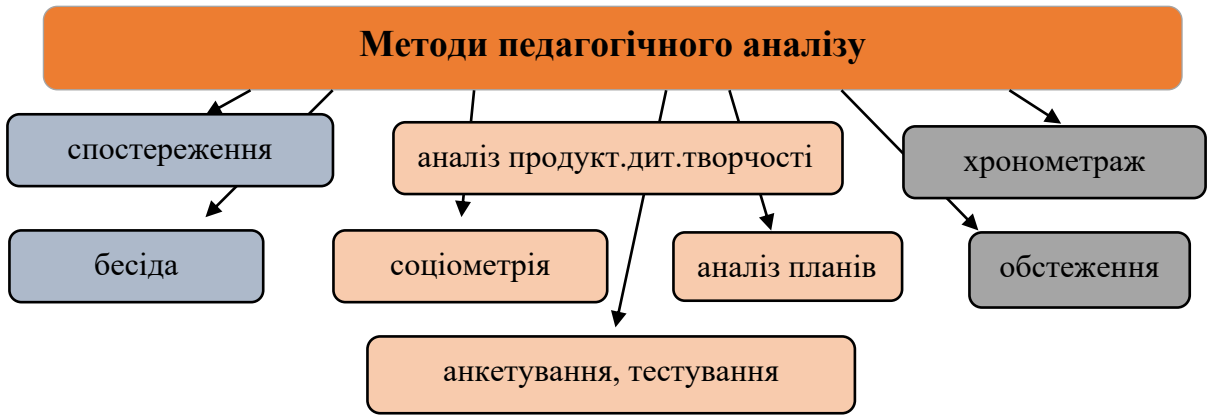
- Сформулюйте одне із визначень поняття «педагогічний аналіз».

(додаток № 18)

Педагогічний аналіз – це функція управління закладом дошкільної освіти, яка спрямована на вивчення стану, тенденцій і закономірностей розвитку, об’єктивну оцінку результатів педагогічного процесу і вироблення на цій основі рекомендацій щодо упорядкування системи або переведення її на вищий рівень (за Ю.Конаржевським)

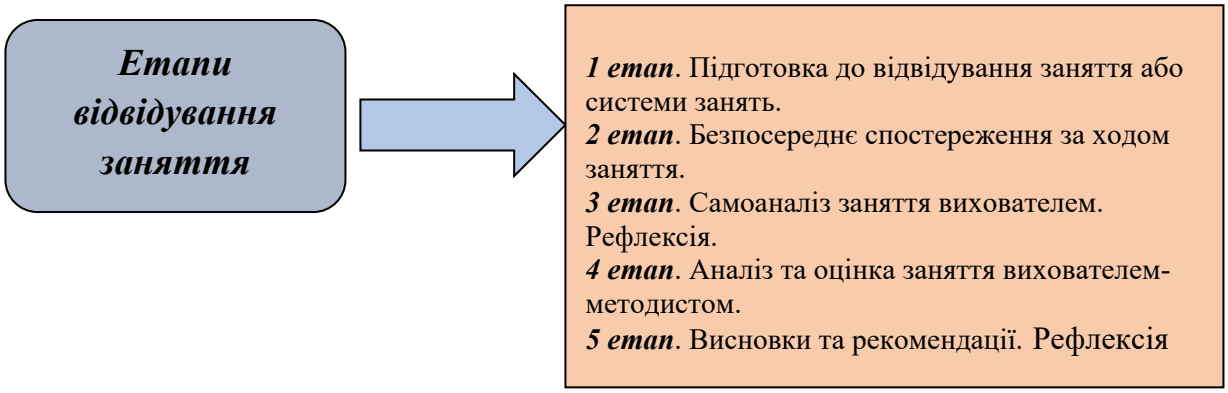
Методи педагогічного аналізу.

Дайте характеристику методів педагогічного аналізу. **(додаток №19)**

Етапи відвідування заняття вихователем-методистом.

- Обґрунтуйте кожен етап. **(додаток № 20)**

3. Дайте відповідь на питання: **(додаток № 21)**

- Яких принципів слід дотримуватись під час педагогічного аналізу?

4. Скласти анкети для педагогів та батьків.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 8

ТЕМА. Організаційні та методичні засади планування роботи ЗДО.

Мета практичного заняття:

- допомогти студентам зрозуміти необхідність планування роботи як фундаменту успішного функціонування закладу дошкільної освіти;

- формувати практичні навички студентів в проектуванні річного плану роботи ЗДО.

1. Доведіть необхідність планування роботи в ЗДО.

Планування – це процеси вирішення комплексу завдань, результати яких спрямовані на завчасне прийняття й оцінку взаємозалежної сукупності рішень для досягнення такого стану в майбутньому, який бажаний, але від якого неможна очікувати, що він настане сам по собі.

Процес планування – це розробка змісту послідовності дій для досягнення визначеної мети.

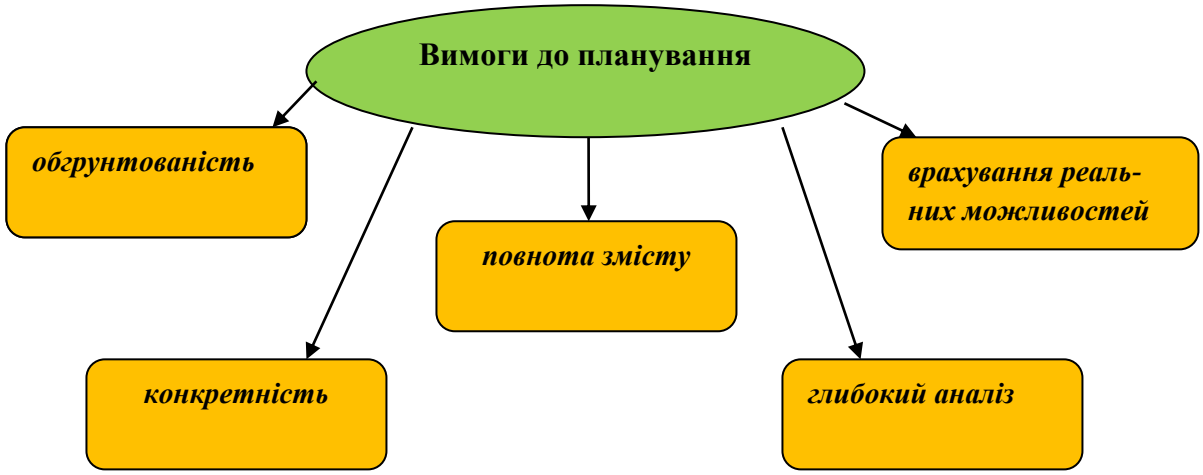
2. Сформулюйте етапи планування та вимоги до нього.

Етапи планування.

1. *Цілепокладання:* аналіз наявної інформації, формування блоку проблем, постановка загальної мети, визначення напрямів діяльності, постановка завдань.

2. *Планування дій та процесів:* визначення основних завдань і заходів, встановлення взаємозв'язків, уточнення ролей, делегування повноважень, оцінка витрат часу. Визначення необхідних ресурсів, корекція планів, виявлення й нейтралізація потенційних проблем, вибір оптимальної форми плану, введення плану в дію.

3. *Контроль виконання плану:* встановлення ступеня досягнення цілей, оцінка й аналіз діяльності та виконання плану, коригуючи заходи.

3. Складання річного плану ЗДО за трьома основними завданнями на рік.

Студентам пропонується три основні завдання за якими необхідно скласти план роботи закладу на навчальний рік.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 9

ТЕМА. Аналіз освітнього процесу.

Мета практичного заняття:

- навчити студентів аналізувати різні види діяльності освітнього процесу;

- допомогти зрозуміти критерії, структуру та етапи аналізування.

1. Аналіз різних видів діяльності з використанням карт аналізу освітнього процесу. Студентам пропонується скористуватися методичним посібником: **С. М. Ванжа, Т.В.Власова. Карти педагогічного аналізу й контролю освітнього процесу в ДНЗ.** *Видавництво «Ранок», 2013 р.*

- Продемонструйте відео (конспект) заняття або іншого виду діяльності з дітьми та надайте його аналіз, використовуючи картки педагогічного аналізу.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 10

ТЕМА. Організаційні та методичні засади проведення атестації педагогічних працівників ЗДО.

Мета практичного заняття:

- ознайомити студентів з основними аспектами атестації педагогічних працівників ЗДО;

- вчити орієнтуватися в процедурі організації атестації.

Форма організації практичного заняття **«Круглий стіл»**. Всі учасники круглого столу заздалегідь познайомились з Положенням про атестацію педагогічних працівників 2022 року. Слухачі (студенти) підготували теми повідомлень:

1. Цілі, завдання та основні принципи атестації педкадрів в ЗДО.
2. Види атестації.
3. Порядок присвоєння кваліфікаційних категорій.
4. Процедура проведення атестації педкадрів.

«Запрошений фахівець» (викладач) коментує їх; ініціює активну участь учасників круглого столу в обговоренні проблеми.

Самостійна робота до кредиту 3

1. Розробити схему аналізу роботи вихователя під час одного із режимних моментів (сніданку, обіду, одягання, гігієнічні процедури тощо).
2. Скласти план оперативного контролю на місяць.
3. Скласти план заходів проведення атестації педкадрів.

КРЕДИТ 4. ***ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ ОСВІТНІМ ЗАКЛАДОМ В СУЧАСНИХ УМОВАХ***

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 11

ТЕМА. Управління методичною роботою в закладі дошкільної освіти на діагностичній основі.

Мета практичного заняття:

- ознайомити студентів з поняттями «моніторинг», «діагностика», розкрити суть кожного з них;

- допомогти зрозуміти необхідність та важливість різних видів діагностики

для ефективності освітнього процесу в закладі освіти;

- довести, що моніторингові дослідження є основою прийняття управлінських рішень в освітньому закладі.

1. Види та функції моніторингу.

- Які ви знаєте види моніторингу? Обґрунтуйте кожен із них.

2. Порівняльна характеристика змісту понять «моніторинг», «діагностика», «аналіз», «контроль».

- Охарактеризуйте кожне поняття, розкрийте мету, зміст, методи, об'єкти та форму звітування кожного з них. Заповніть таблицю. **(додаток № 22)**

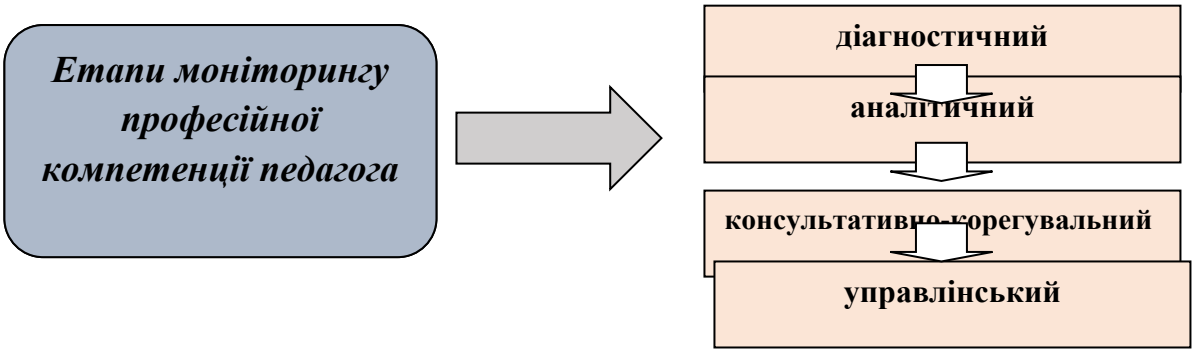
3. Педагогічний моніторинг.

- Сформулюйте основну мету педагогічного моніторингу.

Педагогічний моніторинг – це форма організації збору, зберігання, обробки і розповсюдження інформації про діяльність педагогічної системи, що забезпечує безперервне стеження за її станом і прогнозування її розвитку.

Педагогічна діагностика – це дослідницька процедура, спрямована на визначення умов та обставин, за яких протікатиме педагогічний процес.

Діагностика професійної компетентності педагога – це система засобів, методик і методів, які мають оптимальне співвідношення та певний алгоритм дій для повного та об'єктивного виміру динаміки процесів і результатів освітньої діяльності, що дає змогу прогнозувати та проєктувати процес розвитку позитивних особистісних і професійних якостей педагога та сприятимуть високій результативності його праці. **(за І.Романюк)**

Назвіть основні аспекти кожного етапу. **(додаток № 23)**

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 12

ТЕМА. Педагогічна рада - колегіальна форма управління.

Мета практичного заняття:

- донести до розуміння студентів, що педагогічна рада є однією з головних форм управління методичною роботою та ЗДО вцілому;
- розкрити основні завдання та функції педради.

Педрада – це постійно діючий колегіальний орган закладу освіти.

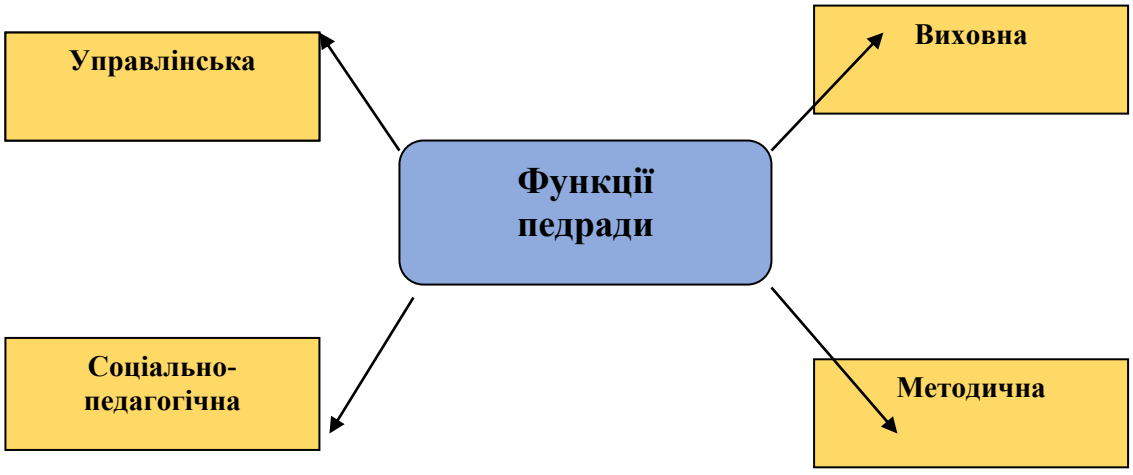
Педрада – це рада педагогів, які дійсно радяться, а не «засідають», така рада повинна приносити професійне задоволення, впевненість, бажання здійснити окреслене, а не навпаки.

1. Мета, завдання та функції педради.

- Визначте мету педради .

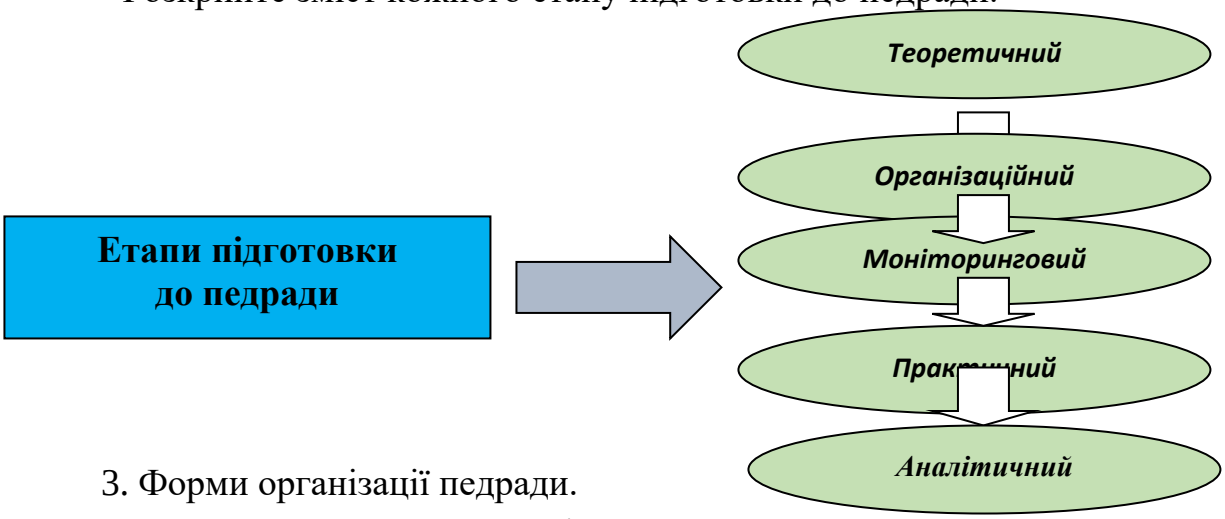
- Сформулюйте основні завдання, які вирішує педрада. **(додаток № 24)**

- Охарактеризуйте компоненти кожної з функцій педради. **(додаток № 25)**

2. Етапи підготовки до педради. **(додаток № 26)**

- Розкрийте зміст кожного етапу підготовки до педради.

3. Форми організації педради.

- Розкрийте алгоритм традиційної педради.
- Наведіть приклади форм нетрадиційної педради.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 13

ТЕМА. Стратегія і тактика організаторської діяльності керівників закладів дошкільної освіти.

Мета практичного заняття:

- розкрити компоненти управлінської діяльності керівника ЗДО;
- допомогти усвідомити сутність технології менеджменту і маркетингу в освіті;
- вчити розрізняти стилі управлінського керівництва.

1. Чинники ефективності управлінської діяльності керівника ЗДО.

- Назвіть чинники управлінської діяльності керівника.

Чинники кваліфікації керівника закладу дошкільної освіти:

- вміння ставити актуальні, теоретично обґрунтовані та практично значущі цілі;
- вміння здійснювати тактичне планування діяльності всіх учасників освітнього процесу, зокрема й своєї;
- вміння за допомогою ефективних засобів обирати й реалізувати поставлені цілі та коригувати раніше визначену тактику, співвідносячи її з реальними умовами освітнього процесу;
- вміння здійснювати кваліфікований самоаналіз та аналіз діяльності всіх учасників освітнього процесу.

2. Функції управління: ***планування, організація, координування, контроль, регулювання, облік, аналіз.*** **(додаток № 27)**

Функції управління – це види діяльності, які чітко відокремлюються як за ознакою часу їх здійснення, так і за управлінськими завданнями. В межах управлінського циклу мають бути органічно пов'язані. Саме такий їх зв'язок є важливою умовою ефективності системи управління.

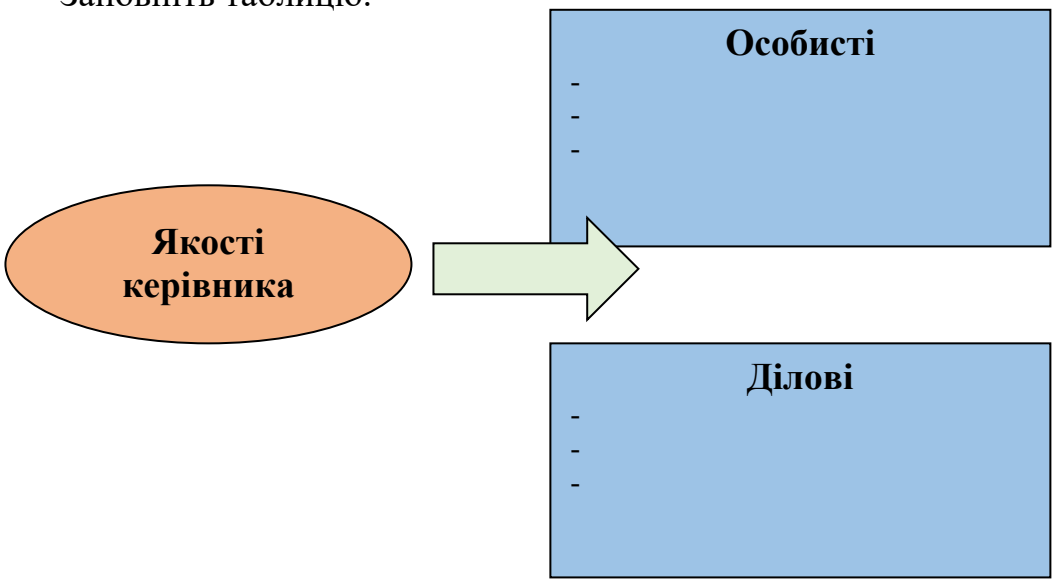
3. Принципи управління закладом освіти. **(додаток № 28)**

- Поясніть важливість та надайте характеристику кожного принципу.

1. Принцип планомірності.
2. Принцип єдності державних і внутрішніх механізмів управління.
3. Принцип взаємовизначення керуючої і керованої підсистем.
4. Принцип науковості управління освітнім закладом.
5. Принцип оптимального співвідношення оперативно-поточного і цільового стратегічного управління.
6. Принцип цілісності умов.
7. Принцип спрямованості управління на реалізацію творчого потенціалу педагогічної праці.
8. Принцип професіоналізму.
9. Принцип оптимального співвідношення цілеспрямованих управлінських впливів, самоорганізації і саморегулювання.
10. Принцип зворотнього зв'язку.
11. Принцип цілісності функцій управління.

4. Якості успішного керівника. **(додаток № 29)**

- Заповніть таблицю.

5. Стилі управлінського керівництва: демократичний, авторитарний, ліберальний, комбінований, гнучкий. **(додаток № 30)**

- Розкрийте сутність кожного стилю управлінського керівництва.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 14

ТЕМА. Організація взаємодії зі спеціалістами та батьками.

Мета практичного заняття:

- обґрунтувати необхідності тісної співпраці закладу дошкільної освіти та батьків дошкільнят;

- розкрити сутність основних форм роботи з батьками.

1. Форми роботи з батьками в ЗДО.

Зміцнення і розвиток тісного зв'язку і взаємодії дитячого садка і родини забезпечують сприятливі умови для життя і виховання дитини, формування основ повноцінної, гармонійної особистості.

Метою роботи колективу закладу дошкільної освіти з батьками вихованців є:

- Створення єдиного освітнього простору " Сім'я- дошкільний заклад";

- Встановлення партнерських відношень з сім'єю кожного вихованця;

- Створення атмосфери загальних інтересів;

- Надання допомоги сім'ї в питаннях розвитку дітей на основі діагностики.

Форми роботи з батьками.

Колективні: батьківські тренінги; диспути, дискусії; круглий стіл; конференції; брифінг; усний журнал …..

Групові: батьківські збори; консультації; сімейні клуби; міні-лекції…

Індивідуальні: бесіди; анкетування; дні відкритих дверей; індивідуальні консультації; відвідування сім'ї …..

Наочно-інформаційні: тематичні стенди; папки-пересувки; виставки; «скринька» ідей і пропозицій…

- Складіть модель взаємодії сім'ї та ЗДО.

- Продемонструйте конспект виховного заходу з батьками з використанням інтерактивних методів. **(додаток № 31)**

Самостійна робота до кредиту 4

1. Скласти діагностичну карту обстеження рівня професійної майстерності педагога.

2. Провести презентацію нетрадиційної педради в інтерактивній формі.

3. Наведіть 5 прикладів можливих тем для розгляду на педраді.

4. Скласти схему іміджу керівника ЗДО.

5. Скласти циклограму управлінської діяльності керівника ЗДО на тиждень.

ДОДАТКИ

Додаток № 1

Вправа «Мікрофон». Студентам пропонується взяти «мікрофон» в руки та надати характеристику одного з принципів (на вибір).

«Мікрофон» - прийом, який є різновидом ознайомлення з короткою інформацією або загальногрупового обговорення і надає можливість кожному вихователю висловитися з приводу теми. Слово надається тільки тому, хто тримає «уявний мікрофон» або по черзі визначеній лідером гри. Учасники висловлюються протягом 1 хвилини.

Додаток № 2

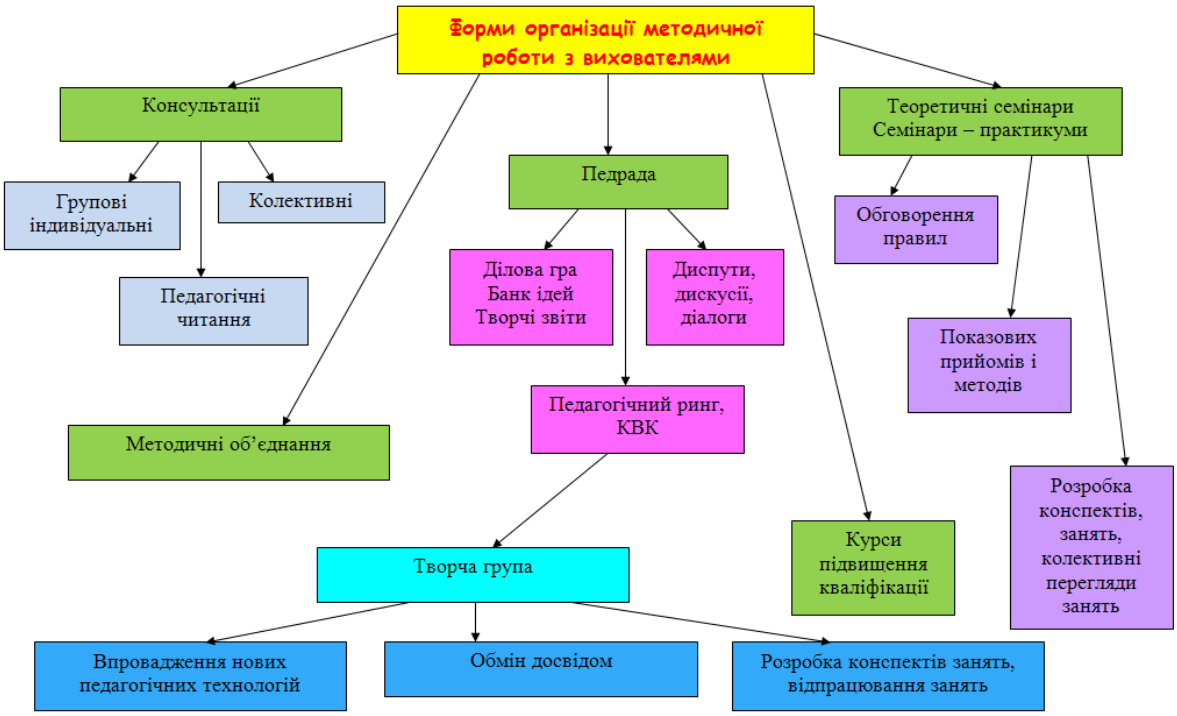
Завдання методичної роботи (*відносно окремих педагогів*):

- підвищення рівня володіння педагогічними знаннями;
- вивчення й використання у своїй професійній діяльності сучасних педагогічних технологій, методик, прийомів і способів успішного навчання й виховання;
- мотивація педагогів до інтересу, потреби у формуванні й удосконаленні вміння займатися творчою педагогічною діяльністю;
- підвищення рівня педагогічної майстерності, у тому числі і педагогічної гнучкості;
- створення умов і сприяння щодо потреби у самоосвіті;
- підвищення рівня психологічної готовності та інформаційної оснащеності вихователя;
- формування й розвиток стійких моральних і професійних поглядів і цінностей;
- вивчення й використання на практиці сучасних способів діагностування успішності розвитку дошкільника, форм, методів і прийомів організації серед дітей дошкільного віку саморозвитку, самореалізації, самовдосконалення;
- підтримка й супровід педагогів, що розробляють і реалізують авторські програми, методичні рекомендації, посібники;
- інформаційне забезпечення педагогів.

Завдання методичної роботи (***щодо педагогічного коллективу***):

- узгодження понять, цінностей, вироблення єдиної педагогічної позиції;
- збереження й підтримка традицій, що не вичерпали себе;
- сприяння створенню й підтримці творчого, конструктивного педагогічного середовища;
- робота з батьками;
- організація та педагогічна й змістовна підтримка інноваційної діяльності педагогів;
- використання різноманітних стимулів, способів і організаційних рішень для підвищення кваліфікації педагогів;
- створення умов для формування, розвитку, об'єктивної оцінки й широкого використання передового педагогічного досвіду;
- організація, стимулювання, сприяння суспільно-педагогічної діяльності педагогів.
- стимулювання в процесі й за результатами діяльності (словесне, письмове);
- стимулювання індивідуального проектування (використання різних методик, поєднання системного підходу, діяльнісного, середовищного, особистісного підходу.

Додаток № 3
Модель методичної роботи (зразок)

Додаток № 4

Вихователь-методист: професія чи посада.

Вправа «Дискусійний клуб».

МЕТА: Формування власної позиції в формі дискусії.

Студенти висловлюють свою точку зору з даного питання.

Додаток № 5

Вправа «Пазли ». Студентам пропонується набір пазлів, вони знаходять їх відповідність та складають парні пазли. На одній частині пазлів подані назви професійних якостей вихователя-методиста, на іншій – їх визначення.

Гностичні **–**здатність до аналізу, узагальнення, уміння формулювати завдання щодо виховання і навчання, виробляти стратегію їх вирішення, оцінювати проекти рішень і способи їх реалізації.

Гуманістичні **–** полягає в спрямованості діяльності вихователя-методиста на особистість кожного педагога, утвердження словом і ділом найвищих духовних цінностей, моральних норм поведінки й стосунків.

Проектувальні **–** передбачає формулювання системи цілей і завдань, планування власної діяльності і діяльності всього педколективу.

Конструктивні – здібності пов’язані з відбором та організацією навчального матеріалу, вмінням моделювати освітній процес на належному рівні.

Організаторські – здатність оптимальним чином здійснювати педагогічний процес, створювати розвивальний простір для всіх учасників освітнього процесу.

Комунікативні – уміння встановлювати і розвивати продуктивне спілкування з учасниками освітнього процесу, готовність легко вступати в контакт, викликати позитивні емоції у співрозмовника й відчувати задоволення від спілкування

Додаток № 6

Вправа «Тематичні стрічки». Учасникам гри пропонується підібрати до кожної назви функції її визначення.

ТРУДОВІ ФУНКЦІЇ ВИХОВАТЕЛЯ-МЕТОДИСТА

Діагностувальна функція передбачає теоретичну підготовку та практичний досвід, обов'язковість вивчення особистісно-професійних якостей педагога. Тут вихователь-методист виконує такі ролі: аналітик, діагностик, соціолог,дослідник, спостерігач, психолог, секретар, пошуковець.

Прогностична функція вимагає планування організації та аналізу освітньої роботи, фахової майстерності. Це роль лідера, тактика, диспетчера, стратега,психолога, бібліотекаря, прогнозиста.

Моделювальна функція передбачає творчий підхід, мотивацію професійного самовдосконалення, доцільність підбору форм згідно зі змістом та з урахуванням потенціалу колективу, широку обізнаність у різних галузях науки. Тут вихователь-

методист як правило: теоретик, менеджер, рецензент,генератор ідей, винахідник, андрагог, дидактик, упорядник,естет, культуролог.

Компенсаторна функція вимагає повагу до особистості вихователя, ораторські здібності, викладацькі вміння, акмеологічні, фасилітаторні навички. Це такі ролі як виконавець, викладач, акмеолог, фасилітатор, опонент, тренер, імпровізатор, упорядник.

Відновлювальна функція передбачає ініціативність, цілеспрямованість, широку обізнаність у різних галузях науки, вміння знаходити, адаптувати та реалізувати інформацію. Тут вихователь-методист:режисер, носій інформації, архіваріус, радник, оптиміст.

Корегувальна функція вимагає опору на позитивне в людині, високу широку обізнаність у різних галузях науки, культури, мистецтва, етики; креативність, уміння корегувати

освітній процес із різних поглядів (як методист, як вихователь, як батьки, як дитина), знання освітнього законодавства. Знання психології організаторської діяльності. Це такі роля як перетворювач, захисник, вихователь-практик, представник дітей, представник батьків, представник освітнього законодавства, стабілізатор, помічник.

Координувальна функція передбачає організаторськіздібності, консультативні вміння. Це організатор, консультант, координатор, референт.

Пропагандистсько-рекламна функція вимагає креативність, ініціативність, широку обізнаність у різних галузях, культури, мистецтва; якості менеджера. Тут вихователь-методист виступає в ролі рекламного агента, агітатора, раціоналізатора, дизайнера, науковеця, розповсюджувача, інформатора.

Контрольно-інформаційна функція передбачає дослідницькі та аналітичні вміння, регулювальні вміння, опору на позитивне. Це дослідник, аналітик, спостерігач, узагальнювач, експерт.

Додаток № 7
Чек-ліст: МЕТОДИЧНИЙ СТЕНД

- проблемна тема закладу та річні завдання;
- екран участі педагогів у методичній роботі;
- плани та графіки контролю;
- перспективний план атестації педагогів;
- стенд «Готуємось до педради» до якого входять:
  - дата і година, о котрій відбудеться педагогічна рада;
  - порядок денний;
  - рішення попередньої педради;
  - план педради;
  - бібліографічний список літератури з цієї теми
- термінова інформація та оголошення.

Додаток № 8
Методичний воркшоп

Викладач бере на себе роль модератора мета якого задавати питання на прояснення визначень, термінів; уточнювати в ході групової роботи, що стоїть за тією чи іншою формою роботи.

Вправа «Марійчин козубок». Модератор (викладач) використовує **інтерактивну дошку,** на якій зображені три козубка і пропонує наповнити їх відповідно до назви: *колективні, групові, індивідуальні* (форми роботи). Модератор ділить учасників на три підгрупи. Кожна підгрупа наповнює козубок. Після виконання завдання кожна підгрупа презентує свою роботу, а модератор, вибірково, просить розкрити зміст деяких форм роботи.

«Вправа «Хвилина програмового спрямування»

Модератор пропонує кожній підгрупі скласти план консультацій з одного з розділів програми. Кожна підгрупа користується програмою «Дитина». По закінченню роботи представник від групи презентує колективні наробки. Модератор спостерігає за роботою підгруп і допомогає у формулюванні тем консультацій.

Додаток № 9
Класифікація інноваційних форм роботи з педколективом

За методикою колективної творчості: методичний мейнстрим, ярмарок педагогічної творчості, фестиваль педагогічних ідей і знахідок, методичний фестиваль, методичний міст, творчий звіт педагога, панорама методичних знахідок, «педагогічні розсипи», клуби творчих педагогів, методичні вернісажі, творчі портрети.

Спрямування педагогів на активну діяльність: коучінг, педагогічний консиліум, методичний ринг, методичний аукціон, «розумовий штурм».

Посилення наукової спрямованості роботи: проблемний семінар, творча група, творча наукова дискусія, дебати, педагогічна ситуація.

Поєднання традиційних форм роботи з дозвіллям: мала академія народної педагогіки, педагогічні «посиденьки», вечорниці, урок-панорама, презентація, педагогічний портрет творчого колективу.

Додаток № 10
Ігри та вправи інноваційного характеру

Вправа «Інноваційна мозаїка». Кожен студент представляє свою підбірку дидактичних ігор та вправ інноваційного характеру. Викладач, на вибір, пропонує організувати ту чи іншу вправу з однокурсниками. Всі запропоновані студентами ігри з'являються на інтерактивній дошці у вигляді мозаїки.

«Хвилинки презентації» - ця форма роботи має характер розповсюдження набутого передового досвіду та самопрезентації досягнень за короткий час. Вихователі за відведений час мають розказати про свої досягнення якомога більшій кількості людей.

«Рольовий репертуар вихователя» - інтеракція між учасниками за наданою моделлю комунікацій, стосунків, рольових припущень. Ця форма методичної роботи носить адаптаційний характер і передбачає поступове ознайомлення педагогів-«початківців» з багатьма ролями педагога. Перед початком циклу рольового репертуару вихователя складається схема, в центрі якої схематично зображена особистість педагога.

Від центру надходять багато незаповнених фрагментів. Мета вправи: пошук групою вихователів «початківців» ефективних засобів спілкування з вихованцями і внутрішньої позиції, яку вихователь має реалізувати. Група розташовується в коло, кожному учаснику лідер дає картку, на якій зафіксовано певну професійну комунікативну позицію-роль («помічник», «мама», «вихователь», «лідер», «авторитет», «інформатор», «ідеал», «най-най...», «добрий», «спостерігач», «вчитель», «товариш», «суддя», «посередник», «гравець», «оцінювач»). Кожний з учасників групи отримує картку з визначеною позицією-роллю, зачитує і говорить, в чому він погоджується з такою характеристикою професійної позиції вихователя, а в чому - ні. При груповому обговоренні ролей варто акцентувати увагу вихователів на пошуках власної внутрішньої позиції-ролі, виявленні її центру - ставлення до дітей.

«Цитатні суперечки» - форма роботи, яка має характер інтерактивного тренінгу і ставить за мету доведення власної думки за допомогою: на першому етапі - цитат із досліджень видатних науковців та практиків; на другому етапі - аргументацію власної думки по відношенню до відомих висловів у режимі «згоден, тому що» або « не згоден, тому що».

«Хвилинки емпатії» - парні інтерактивні етюди, що надають можливості добре розуміти позицію опонента, гнучко вирішувати проблеми і конфлікти. Під час хвилинок емпатії педагоги навчаються ставити себе на місце інших. Спочатку ігрові емпатичні етюди : «Я квітка», «Я вікно». Далі емпатичні етюди спрямовуються на відомих казкових героїв, героїв художніх фільмів. Поступово учасники розглядають варіанти оптимальних рішень як професійних так і повсякденних ситуацій (вигаданих і справжніх).

«Педагогічна карусель». Для обговорення проблеми, збирання інформації, перевірки знань, термінів. Карусель складена із двох кіл вихователів. Внутрішнє коло вихователів нерухоме, а зовнішнє рухливе (вихователі переходять протягом гри до інших учасників за оголошеним правилом: за годинниковою стрілкою, за сигналом, вільно). Пари з різних кіл обмінюються інформацію та переходять до наступного учасника. Вихователі збирають максимум інформації і занотовують її.

«Педагогічний полілог»- інтерактивна форма роботи з педагогами, яка сприяє формуванню власної педагогічної позиції, критичному мисленню, вимагає обізнаності у питаннях педагогіки, психології, методик. Вихователям пропонується дискусійне запитання, яке не передбачає однозначної відповіді і вимагає обговорення. Позицію кожного вихователя можна подати схематично, або наочно через «укладання ланцюжка прихильників однієї думки».

«Інноваційна мозаїка». Кожен учасник представляє конкретну інноваційну ідею чи методику. Під час гри вони об'єднуються та взаємодіють, утворюючи спільну "мозаїку" інновацій.

«Мікрофон» - прийом, який є різновидом ознайомлення з короткою інформацією або загальногрупового обговорення і надає можливість кожному вихователю висловитися з приводу теми. Слово надається тільки тому, хто тримає «уявний мікрофон» або по черзі визначеній лідером гри. Учасники висловлюються протягом 1 хвилини. Як варіант, прийом «Мікрофон» поєднується з ігровими завданнями: «Хочу сказати», «Закінчи речення».

«Хто знає більше». Педагоги розподіляються на команди і відповідають на питання з різних галузей знань. Команда, яка швидше та більш точно відповідає на запитання, заробляє бали. Після кількох раундів визначається переможна команда.

«Місто знань». Педагоги розподіляються на групи і грають в інтерактивну гру, де кожна група повинна відповісти на питання з певної області знань. Кожна правильна відповідь дає групі можливість побудувати "будівлю" в місті. Переможець гри - та група, яка побудувала найбільше будівель.

«Театр однієї фрази». Педагоги діляться на групи і кожна група отримує одну фразу. Кожна група має створити міні-виставу, використовуючи тільки цю фразу. Ця гра допомагає педагогам розвивати творчість, співпрацю та комунікативні навички.

«Склади власне оповідання». Педагоги діляться на пари або невеликі групи, і кожна пара/група має створити своє оповідання разом. Кожен учасник додає по черзі речення до оповідання і таким чином вони розгортають історію. Це вправа допомагає розвивати творчість, вміння працювати в команді та граматичні навички.

«Контраргументи». Кожному учаснику пропонується скласти список своїх слабких сторін. Розташувати його на лівій половині аркуша паперу. На правій частині, аркуша навпроти кожного пункту написати те позитивне, що можна протиставити цьому негативному.

«Портрет сучасного вихователя»

Учасники повинні з паперу (або зобразити схематично) зробити фігуру чоловічка та нанести на неї такі позначення:

- серце – сучасний вихователь;
- голова – кредо, за яким він працює;
- права рука – особистісні якості, притаманні йому як вихователю;
- ліва рука – його професійні якості;
- права нога – особистісні якості, які він ще хотів би сформувати;
- ліва нога - професійні якості, якими ще необхідно оволодіти.

Вправи на асоціації. За допомогою інтерактивної вправи з'ясувати, який зміст ви вкладаєте в те чи інше слово, які асоціації у вас виникають. Пишемо слово в стовбик і до кожної його літери добираємо поняття:

Наприклад:

ПРОФЕСІОНАЛ

п — працелюбний,
р — реаліст,
о — організатор,
ф — фанат (у хорошому розумінні),
е — ерудит,
с — самодостатній, сангвінік (темперамент),
і — інтелектуал,
о — оптиміст,
н — науковець (багато знає і вивчає),
а — активіст,
л — людинолюб, любить свою справу.

ІННОВАЦІЯ

І – індивідуалізація,
Н- наслідування,
Н – новація.
О – оновлення,
В – впровадження,
А – апробація,
Ц – цінність,
І – інформація.

ІНТЕГРАЦІЯ

І –
Н –
Т –
Г –
Р –
А –
Ц –
І –
Я –

«Імідж сучасного вихователя». Вихователь центральна фігура в дошкільному закладі. Недаремно кажуть: який вихователь, такі в нього й діти. Від того, наскільки педагог критично підходить до аналізу своєї роботи, використовує новинки психолого-педагогічної науки та практики, передовий досвід, шукає нові методи та прийоми навчально-виховної роботи з дітьми, дбає про свій інтелект і культурний розвиток, залежить рівень розвитку та вихованості його вихованців. Отже, зараз я пропоную вам пограти у гру «Імідж сучасного вихователя», де і з'ясуємо, яким же він має бути. Кожен вихователь отримуючи м'яч називає одну ознаку іміджу сучасного вихователя. Залишається вихователь, який більше за всіх назвав цих ознак.

Аналітична вправа «Тематичні стрічки»

Учасники пропонують свої варіанти мети їхньої діяльності в межах оголошеної теми, технологічного засобу, за допомогою якого найліпше досягти мети, а також діяльнісного простору для дітей, у якому це слід робити.

Ведуча узагальнює:

- мета – формування лідерських якостей;
- діяльнісний простір – активізувальне спілкування;
- технологічний засіб – діалог.

Відтак записує це на стрічках паперу різної довжини й на дошці формує з них піраміду: в основі – засіб, вище – простір, вершина – мета.

Інтерактивна командна гра «На лобі написано»

Четверо учасників команди стають одне за одним, не оглядаючись. На голову надягають капелюшки-смужки з написаними словами *(сіль, м'ясо, риба, хліб).* Перший учасник виходить уперед, повертається до другого обличчям. Той бачить слово першого, описує це поняття, не називаючи його. Перший відгадує, що це. Відгадавши, біжить у кінець команди, де йому надягають нове слово *(олія, яйце, макарони, торт).* Тим часом другий учасник повертається до третього й відгадує своє слово. Гра триває доти, доки всі учасники не відгадають по два слова.

Асоціативна карта «Чого вчить діалог?»

Учасники пропонують свої варіанти відповіді, а відтак позначають їх символами та створюють асоціативну карту.

Орієнтовні відповіді педагогів:

- бути спокійним та стриманим;
- слухати та чути дитину й дорослого;
- доносити актуальну інформацію;

- домовлятися, уникаючи конфліктів;
- встановлювати контакт за допомогою слів, жестів, міміки, пластики;
- проявляти зацікавленість до співрозмовника;
- розуміти одне одного;
- приймати рішення.

Додаток № 11

Вправа «Педагогічний подіум».

Мета: проаналізувати компетентність учасників в проведенні методичних форм роботи з педагогами.

На «подіум», по черзі, запрошуються всі учасники практичного заняття і проводять підготовлену інтерактивну форму роботи з педагогами.

ПЕДАГОГІЧНЕ АТЕЛЬЄ

«БЕЗПЕКА ДОШКІЛЬНИКІВ - ТУРБОТА ДОРОСЛИХ»

(методичні аспекти організації роботи з безпеки життєдіяльності)

Мета: удосконалити рівень теоретичних знань та практичної підготовки педагогів з питань навчання дітей основам безпеки життєдіяльності, привернути увагу до створення безпечних умов перебування дитини у довкіллі.

Ключові слова: безпека життєдіяльності дошкільників; принципи та етапи формування знань з безпеки життєдіяльності; інтегрована робота, співпраця з батьками.

Хід:

Вихователь – методист: Сьогодні я запрошую вас попрацювати в педагогічному ательє, де ми розглянемо методичні аспекти організації роботи з безпеки життєдіяльності, а результатом нашої роботи стане «костюм рятувальника», який ми «зшиємо», користуючись отриманими та поповненими теоретичними знаннями з даного питання.

Вихователь – методист: Перше ніж розпочати шиття, ми пройдемо навчання на базі «Педагогічного ательє». Допоможуть мені експерти з питань виховання безпечної поведінки – «бригадири» (вихователі вищої категорії, психолог, інструктор з фізичної культури). Ваша задача на цьому етапі роботи – прослухати та записати тезами основні поняття та методичні аспекти з даного питання. Після прослуховування кожного блоку, ви можете задати питання до експертів, які виникнуть у вас в процесі слухання.

Методичний колоквіум «Основи організації роботи з ОБЖД»

1.Понятійний апарат.

Вихователь – методист: Англійський письменник Джозеф Редьярд Кіплінг стверджував: «Розумна людина вчиться на досвіді інших». Це правильно передусім тому, що вчитися на власному досвіді — небезпечно. Тож завданням дорослих є не обмежуватися у спілкуванні з дітьми нагадуваннями на кшталт «подивіться наліво», «подивіться направо», а за допомогою численних педагогічних засобів навчати дітей уже в дошкільному віці уважно спостерігати за тим, що відбувається навколо, і робити висновки щодо правильної поведінки в різних життєвих ситуаціях.

Давайте визначимо поняття «Безпека життєдіяльності»

Безпека життєдіяльності (БЖД) — це галузь знання та науково-практична діяльність, спрямована на формування безпеки і попередження небезпеки шляхом

вивчення загальних закономірностей виникнення небезпек, їхніх властивостей, наслідків їхнього впливу на організм людини, основ захисту здоров'я та життя людини і середовища її проживання від небезпек.

Небезпека – це явища, процеси , об’єкти, що можуть за певних умов завдати шкоди здоров’ю людини як одразу, так і в майбутньому, тобто викликати небажані наслідки. Небезпечний – такий, що завдає шкоди організму людини.

Вихователь – методист: Дитячий травматизм залежить від неуважності батьків та низького рівня виховання дітей. Систематичне роз'яснення небезпеки вуличних і побутових травм, а також створення дитячих садків, майданчиків і продовженого дня знижують дитячий травматизм. Які ж саме виділяють види травматизму?

Види травматизму: дорожньо – транспортний травматизм, спортивний, побутовий, вуличний.

Крім описаних видів ушкоджень, буває ще травматизм вогнепальний,

сільськогосподарський і виробничий /серед дітей зустрічається дуже рідко/.

Вуличний травматизм за своїм характером дуже подібний до побутового. Це ушкодження, яких діти зазнають на вулиці. Головними причинами вуличного травматизму є недоробки, халатність працівників ЖЕК, будинкоуправлінь, будівельних організацій. Це несправні балкони, неогороджені канави, відчинені люки тощо. Узимку особливо небезпечні великі бурульки, що звисають з дахів будинків, під час ожеледі – не посипані піском або сіллю тротуари. Тому працівникам ЖЕК, органів міліції, санепідемстанції треба бути особливо вимогливими і дотримуватися правил безпеки. Краще вжити запобіжних заходів, застерегтись від можливих трагедій. **Спортивний травматизм** – це отримання травм спортивного характеру.

Питання: відповідно до яких законодавчих документів ведеться робота з даного напрямку?

Відповідь експерта: Робота з даної проблеми направлена на виконання Законів України «Про дошкільну освіту», «Про охорону праці», «Про пожежну безпеку», «Про правові засади цивільного захисту» і інші.

Питання: в мене питання стосовно спортивного травматизму. Чи обмежується це поняття тільки травмуванням під час фізкультурних занять? Хто несе відповідальність за травми спортивного характеру?

Відповідь експерта: Спортивний травматизм не обмежується тільки травмами, отриманими під час фізкультури. Фізкультура і спорт є могутнім засобом зміцнення організму і фізичного розвитку дітей, але це тільки при вмілому і правильно організованому занятті спортом. Але, на превеликий жаль, дитячих спортивних закладів поки що недостатня кількість і до того ж не всі батьки розуміють їх користь, вважаючи що дитина може займатися спортом і без інструктора. Тому багато дітей грають у різні рухливі ігри, їздять на велосипедах без нагляду дорослих. Або обирають місця, не зовсім придатні для ігор, а часто і небезпечні: річки, захаращені двори, пустища тощо. Тому батьки повинні якомога раніше залучати дитину до занять у спортивних товариствах, на стадіонах. Цим вони не тільки загартують дитину, а й вберегуть від страшної небезпеки.

Серед смертності від спортивного травматизму утоплення займає одне з перших місць. Це може статися як влітку, так і взимку. Головною причиною утоплення є невміння плавати, незнання особливостей водойм. Взимку діти тонуть, провалюючись під лід при катанні на ковзанах, або переходячи через водоймища. У таких місцях діти

повинні бути під пильним контролем.

Санки, лижі, ковзани – найулюбленіші речі в користуванні дітей взимку. На жаль, сааме вони стають причиною багатьох травм. Ні, це зовсім не означає, що не потрібно кататися на санках, ковзанах.

Потрібно пам'ятати, що місце для катання обов'язково повинно бути далеко від дороги. Діти повинні пам'ятати, що під час забав та ігор не потрібно виконувати різні трюки. Небезпечно прив'язувати санки одні до одних. Особливо небезпечно прив'язуватись (чіплятися) на ходу до транспортних засобів.

Основне, що повинні запам'ятати діти, це те, що спорт має давати позитив, а не нести небезпеку (шкоду) вашому здоров'ю.

3.Підготовка педагога.

Вихователь – методист:Ставлячи за мету навчити дітей безпечної поведінки, педагог насамперед повинен усвідомлювати завдання, які перед ним стоять.

Завдання, які стоять перед педагогами та батьками:

- створити безпечні умови для життєдіяльності дитини;
- сформувати у дитини вміння передбачати наслідки своїх вчинків;
- виробити в дитини навички практичних дій під час виникнення надзвичайних ситуацій.

Для створення безпечних умов для життєдіяльності дошкільника необхідно правильно організувати розвивальне середовище.

Розвивальне середовище – сукупність умов (природних, культурних, соціальних), що є найприроднішими для дітей, у яких вони почуваються вільно, впевнено, і, головне, безпечно.

Педагог забезпечує дітям

Просторово - розвивальне ігрове середовище

Предметно - ігрове середовище

Позитивно - емоційне середовище.

Також педагог повинен визначити **етапи роботи** з вихованцями.

Вихователь – методист: Важливою умовою свідомого засвоєння дітьми правил безпеки життєдіяльності у дошкільному віці є організація поетапної роботи педагогічного колективу. Науковці виокремлюють такі етапи роботи з цього питання, як:

- ***проведення діагностики*** з метою уточнити уявлення дітей про правила безпеки, з'ясувати, який особистий досвід вони мають з цього питання. Діагностика необхідна в кожній віковій групі, вона дає змогу вихователям визначити рівень знань дітей та їхні можливості;
- ***розширення елементарних уявлень дітей***, збагачення їх новими знаннями про правила безпеки у процесі занять, проведення бесід, ігор, заучування віршів тощо;
- ***закріплення отриманих знань*** та формування в дітей свідомого ставлення до дотримання правил безпеки за допомогою читання та обговорення творів художньої літератури, ігор-драматизацій, спостережень, екскурсій;
- ***виховання у дітей почуття відповідальності*** — діти приймають та засвоюють вимоги, які ставлять дорослі перед ними. А ось готовність відповідати за свої вчинки приходить пізніше, тож завдання педагога — формувати у дошкільників цю готовність, тобто фундамент для неї;

• ***формування здатності до контролю та самоконтролю*** — ці якості допомагають людині мобільно та правильно орієнтуватися у складних ситуаціях.

Питання: що означає поняття «безпечна поведінка дошкільника»?

Відповідь експерта: саме поняття «безпека особистості» з'явилося зовсім недавно, на початку 1990-х років. До того на першому місці стояло питання «національної безпеки». Людство почало усвідомлювати вагомість своєї найвищої цінності – життя, його безпеки лише тоді, коли відчуло цілу низку системних небезпек. Формування особистості безпечного типу поведінки передбачає розуміння таких понять, як «поведінка», «безпека», «люди небезпечного типу поведінки».

Отже, **безпечною поведінкою** дошкільника є сукупність вчинків, які характеризують загальне ставлення дитини до власної безпеки, життя і здоров'я, до безпеки, життя і здоров'я оточуючих, екологічно безпечного природного середовища.

Питання: як створити позитивно – емоційне розвивальне середовище в дошкільному закладі та вдома?

Відповідь експерта: організовуючи розвивальне середовище, необхідно насамперед враховувати відповідність його психологічним закономірностям розвитку дитини на певних вікових етапах. Раціональна організація, комплектування та гнучкого поділу на осередки надають дітям почуття психологічного комфорту та розвивають дитячу активність та самостійність. Нести позитивне емоційне навантаження, а саме мати художньо-естетичне оформлення, забезпечувати взаємозв'язок з традиціями родин, встановлювати доброзичливі взаємини в колективі дітей.

Також на формування навичок безпечної поведінки впливає соціальне оточення дошкільника. Небезпеку для дітей становлять такі чинники, як неблагополучні сім'ї, в яких можливі такі негативні явища, як насильство над дітьми, діти вулиці, безхатьки-дошкільники за живих батьків: негативний вплив підлітків девіантної поведінки. Небезпеку для дошкільнят можуть становити ситуації, коли діти залишаються без догляду дорослих.

3.Навчання дітей основ безпеки життєдіяльності

Вихователь – методист:Створення здорових і безпечних умов навчально - виховного процесу, запобігання травматизму його учасників є одним з основних завдань при організації навчально-виховного процесу. Важливий етап у розв'язанні цього завдання— організація профілактичної, роз'яснювальної роботи серед вихованців щодо запобігання травматизму.

Навчати дітей безпечній поведінці необхідно спираючись на такі **принципи**:

Принцип повноти. Зміст програми має реалізуватися з усіх розділів. Якщо будь який розділ випадає, то діти виявляються незахищеними від поданих у ньому певних джерел небезпеки.

Принцип системності. Робота має проводитися систематично весь навчальний рік при гнучкому розподілі змісту програми протягом дня. Можна визначити певний день тижня або працювати тематичними циклами. Бажано враховувати такий фактор, як склад групи влітку або під час карантину, коли дітей у групі менше, основний зміст програми давати не потрібно, а закріплювати вивчений матеріал.

Принцип сезонності. Потрібно за можливості використовувати місцеві умови, оскільки значна частина змісту програми пов'язана з ознайомленням дітей з природою (наприклад, із розділами, які передбачають ознайомлення дітей із їстівними й

неїстівними грибами та ягодами). Якщо взимку можна обмежитись методичними посібниками, то влітку необхідно організовувати екскурсії в парк, до лісу тощо для максимального наближення до звичайних природних умов і закріплення відповідного матеріалу.

Принцип урахування умов міської й сільської місцевості. Міські й сільські дошкільники мають різний досвід взаємодії з довкіллям. У міських дітей особливі проблеми виникають в умовах сільської місцевості (як поводитися з піччю, як орієнтуватись у лісі, як поводитися з домашніми тваринами тощо). І, навпаки, сільські діти, потрапляючи в місто, часто виявляються не підготовленими до правильної поведінки на вулиці, у транспорті, з незнайомими дорослими. Компенсувати їх неінформованість у правилах поведінки в незвичних для них умовах можна лише під час цілеспрямованої педагогічної роботи дошкільного закладу.

Принцип інтеграції. Враховуючи роботу дошкільного закладу за інтегрованою особистісно – орієнтованою технологією, програма з безпеки життєдіяльності повинна виступати як складова частина комплексної програми, її зміст органічно переплітається зі змістом основної комплексної програми. Насамперед це стосується занять з образотворчої, театралізованої діяльності, з ознайомлення з навколишнім, екологічного й фізичного виховання, а також нерегламентованих видів діяльності й окремих режимних моментів. Вибір найраціональніших форм роботи залежить від організації педагогічного процесу педагогом. Водночас для більшої ефективності потрібно використовувати різні форми роботи (як спеціально організовані заняття, ігри й розваги, так і режимні моменти, наприклад, гігієнічні та оздоровчі процедури). Тематичні плани вихователів і спеціалістів мають бути скоординовані таким чином, щоб не було повторень, із послідовно викладеними певними темами. Тобто навчання дітей безпеці не має бути штучною надбудовою, його слід органічно інтегрувати в цілісний педагогічний процес.

Принцип послідовності взаємодії з дитиною в умовах дошкільного закладу й сім'ї.

Основні розділи мають стати надбанням батьків, які можуть не лише продовжувати бесіди з дитиною на конкретні запропоновані педагогами теми, а й виступати активними учасниками педагогічного процесу.

Давайте зазначимо основні напрямки формування безпечної поведінки дітей:

Надання дітям свідомого розуміння цінності власного життя та здоров’я.

Формування знань про небезпечні для життя людини об`єкти довкілля.

Забезпечення інтеграції життєдіяльності дитини з довкіллям (предметним, природним, соціальним) .

Своєчасне усунення негативних впливів на життєдіяльність дитини та їх наслідків; надання своєчасної допомоги.

Забезпечення взаємозв’язку дошкільного закладу, сім’ї та громадськості у формуванні безпечної поведінки дітей.

Методичні рекомендації до проведення Тижня або місячника з безпеки життєдіяльності в дошкільних закладах освіти проводиться за такими темами: дитина і природа, дитина і вулиця, дитина і побут, дитина серед людей, здоров’я дитини. В цей період освітній процес планується тематично, тобто всі форми роботи направлені на формування в дітей навичок безпечної поведінки.

Інтеграція різних видів освітньої роботи

Планування роботи з питання безпеки життєдіяльності дошкільника необхідно складати з урахуванням інтеграції різних видів освітньої роботи, як от: ОБЖД + …

- зображувальна діяльність (малювання небезпечних предметів або ситуацій);
- сюжетно – рольова гра (моделювання небезпечних ситуацій);
- використання художньої літератури (вірші, оповідання із повчальним змістом);
- рухова діяльність (рухливі ігри відповідного змісту, фізкультхвилинки);
- ознайомлення з навколишнім світом (розглядання небезпечних ситуацій у контексті природних процесів і явищ)

Протягом всього часу перебування дитини в закладі питання безпеки можуть входити в інші форми роботи опосередковано, проте вони теж несуть виховну цінність.

Питання: як правильно спланувати тиждень або місячник безпеки життєдіяльності, щоб рекомендована тема дня(тижня) відповідала модульно – освітній лінії інтегрованої особистісно - орієнтованої технології?

Відповідь експерта: Матеріал щодо навчання дітей дошкільного віку основ безпеки життєдіяльності може бути використано за такими загально – векторними модулями:

1. Людина і природа – дитина і природа - стихійні природні явища; отруйні рослини; небезпечні тварини.
2. Людина і суспільство – здоров’я дитини - хвороби та їх лікування, правила надання елементарної першої допомоги;особиста гігієна;загартування,
3. Людина - наука і техніка – дитина і побут-електричні та газові прилади; вогонь та людина; побутові речовини, небезпека вулиць та доріг; пасажири та пішоходи; небезпечні іграшки та ігри.
4. Людина і культура – дитина серед людей - культура спілкування, спілкування з незнайомцями, правила роботи з матеріалом (фарба, пластилін, ножиці)
5. Людина і Всесвіт: небезпечне сонце, правила надання допомоги при опіках.

Питання: в якій програмі можна знайти зміст роботи з дошкільниками та показники успішної роботи з питань безпеки життєдіяльності?

Відповідь експерта: Зміст організованої цілеспрямованої профілактичної роботи серед дошкільників з формування у підростаючого покоління світоглядних та етичних основ здорового способу життя та показники успішності даної роботи зазначені в програмі Л.В. Яковенко «Формування основ безпеки та норм поведінки в надзвичайних ситуаціях у дітей дошкільного віку» (2003 р.)

Робота з батьками

Вихователь – методист:Діти дошкільного віку ще маленькі й беззахисні, тож їх потрібно оберігати від небезпечних предметів і ситуацій та обов'язково навчати обережності. Для розв'язання цього завдання педагоги та батьки мають об'єднати свої зусилля.

Ефективними показали себе такі форми роботи як:

Практичні семінари-тренінги «Школа спілкування з незнайомцями», «Здоров’я у спадок».

Консультації: «За якими критеріями обирати іграшки», «Як створити безпечний простір вдома», «Щоб робити, якщо дитина ображає інших».

Батьківські клуби за інтересами: «Здорові малята – радість для мами і тата»,

Безпечне довкілля для наших дітей».

Спільні заходи: проекти «Зміцнюємо здоров'я дітей», «Посади дерево – врятуй планету»; виставки «Безпека в повсякденні», «Неповторні миттєвості життя»; конкурси «Найвеселіший дорожній знак», «Найкорисніша та найсмачніша страва»

Анкетування.

Питання: з якою метою проводяться анкетування батьків? Адже анкета не несе для батьків інформаційної цінності, нічому не вчить та не впливає на підвищення знань батьків з певного питання.

Відповідь експерта: Анкетування є інструментом для визначення рівня готовності дорослих до системного ознайомлення дошкільників із правилами безпеки життєдіяльності. Анкетування батьків дає нам змогу виявити:

Чи розуміють батьки необхідність спеціального ознайомлення своїх дітей із правилами безпечної поведінки?

Чи мають батьки уявлення про джерела небезпеки в побуті й порядок дій у небезпечних ситуаціях?

У які способи батьки ознайомлюють дітей із небезпечними предметами та ситуаціями?

Чи необхідна батькам методична допомога (і яка саме) з боку дошкільного закладу під час проведення такої роботи?

Отримані результати дають змогу педагогу планувати свою роботу з батьками та вихованцями відповідно до їх потреб.

Практичний модуль «Шиємо костюм рятувальника»

Вихователь – методист: Дякую нашим «бригадирам» за компетентні та ґрунтовні відповіді. А зараз для ефективної роботи я пропоную створити бригади.

Педагоги об'єднуються в групи за допомогою картинок (машини: швидка допомога, пожежна служба, поліція, аварійно-рятувальна служба)

Вихователь – методист: Запрошую всіх членів бригад до практичної роботи.

Вихователь – методист: Бригадир отримає шаблон частини костюму. Заповнить цей шаблон, розкриваючи питання, які на ньому зазначені.

Кожна група отримує шаблон: куртка (без рукавів), рукав (2 шт.), штани. Методичні аспекти, зазначені на шаблонах:

Куртка – навички безпечної поведінки, які формуються у дошкільників.

Рукав - орієнтовні форми роботи з дошкільниками за загально – векторним модулем «Людина і суспільство», змістовий модуль «Я» .

Рукав - орієнтовні форми роботи з дошкільниками за загально – векторним модулем «Людина - наука і техніка», змістовий модуль «Транспорт» .

Штани - орієнтовна тематика форм роботи з батьками за загально –векторним модулем «Людина і суспільство», змістовий модуль «Я».

Групи презентують свої напрацювання. Вихователь – методист складає з шаблонів завершений костюм рятувальника.

Підсумок.

Вихователь – методист: Отже, перехід дошкільної освіти до особистісно - орієнтованої моделі вимагає переосмислення змісту, критеріїв оцінювання ефективності освітньої діяльності з безпеки життєдіяльності, орієнтації педагога на визначення пріоритету виховання у формуванні особистості дитини дошкільного віку. Дякую всім

за співпрацю!

ІНТЕЛЕКТ-ГРА: БРЕЙН-РИНГ

«ОРГАНІЗАЦІЯ КОНСТРУКТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ЗДО»

Мета:

- Узагальнити знання педагогів методики конструкторської діяльності,

- Підвищити значущості конструкторською діяльності у формуванні особистості дошкільника.

- Поділитися власним досвідом у сучасному дошкільному закладі.

- Розвивати творчий потенціал педагогів, їх компетентності з питання конструювання;

Хід брейн-рингу

Вихователь-методист: Шановні педагоги , сьогодні ми проведемо брейн-ринг під час якого кожен з вас матиме змогу продемонструвати свою компетентність з питання організації конструкторської діяльності ,ерудованість. Пропоную девізом нашого брейн –ринга взяти слова Конфуція: «Скажіть мені — і я забуду, покажіть — і я запам'ятаю, дайте можливість обговорити — і я зрозумію, дайте можливість навчити — і я прийду до досконалості».

Для проведення гри нам потрібно поділитися на дві команди.

Розум та фантазія – ось дві необхідні складові, без яких ні дорослий, ні дитина не зможуть створити жодної цікавої споруди. Тому я пропоную назвати команди «Розум» та «Фантазія». А щоб було по-справедливості пропоную кожному дістати емблему.Хто яку дістане, той у тій команді і буде *(поділ гравців на команди за вибором емблем*).

Оцінювати виступи команд буде журі:

Директор садочка, практичний психолог, вчитель – логопед.***(вихователь-методист представляє членів журі)***

Вихователь-методист: Брэйн-ринг складається із 5 раундів.Як ви знаєте, у будь-якої гри є правила, і наш «Брейн-ринг»- не виняток.

Правила гри:

1.За правильну відповідь команда отримує бали.

2.Відповіді команд оцінює журі.

3.З місця ніхто не кричить, не викрикує, відповідає команда, якій подзвонила у дзвоник першою.

4. Поважайте один-одного, своїх колег.

Вихователь-методист: Отже, починаємо наш брейн - ринг. Слово брейн, в перекладі з англійської мови - «мозок», а слово «ринг - дзвінок». Назва гри українською мовою «мозок дзвонить», тому невипадково у вас на столах є дзвіночки Але перед тим , як розпочати нашу гру вам слід обрати капітанів команд. (*Педагоги вибирають капітанів*)

Вихователь-методист: У вас уже є емблеми , і тому вам потрібно скласти девіз вашої команди. Яка команда швидше склала та дзвонить у дзвоник.

Конкурс 1 Розминка

Вихователь-методист: Командам пропонується 8 запитань, на які потрібно відповісти швидко і правильно. Команди відповідають за швидкістю сигналу.

Звук дзвіночка буде сигналом про те, що команда готова відповідати. Якщо команда дає неправильну відповідь на запитання, право відповісти на нього надається

команді суперників. За правильну відповідь команда отримує жетон, команда, в якої більше жетонів отримує 1 бал.

Починаймо!

Запитання до команд:

- Як називається розділи програми «Дитина», в яких вказані завдання з конструювання (гра дитини, дитина в сенсорно – пізнавальному просторі)

- назвіть види конструювання . (технічне, художнє)

- Які матеріали використовують для конструювання? (будівельний, картон і папір, викидний, природний)

- які за об'ємністю споруди можуть створювати дошкільники? (площинні та об'ємні)

- які способи навчання конструювання використовують у дошкіллі? (за зразком, за моделлю, за схемою та фото, за умовою).

- який спосіб конструювання не є навчальним (за задумом)

- як називаються творчі ігри із використанням конструювання (конструкторсько – будівельні)

- з якою продуктивною діяльністю тісно пов'язане конструювання? (художня праця)

Конкурс 2 «Білий конверт»

Вихователь-методист: У вас на столах є конверт.Там є картки з запитаннями. Вам потрібно відповісти на них письмово, намагаючись проаналізувати проблемне запитання. Хто справився –дзвонить у дзвіночок.

- визначте взаємозв'язок конструювання та художньої праці

- чим відрізняється конструювання від конструкторсько – будівельних ігор?

Конкурс 3 «Загадки-ілюстрації»

Вихователь-методист: Діти відображають оточуючі об'єкти у своїх малюнках. Педагоги допомагають дітям бачити красу природи, оточуючих предметів, життя людей. Зараз ви матимете змогу проявити свої конструктивні та творчі здібності.

Команда отримує сюжетний малюнок дитини.

Учасникам необхідно сконструювати об'єкти цього малюнку з будь-яких матеріалів (папір, конструктор) та відтворити його.

Конкурс 4 «Капітани - розумники»

Вихователь-методист: Найбільш улюбленим матеріалом для конструкторської діяльності дітей є конструктор Лего. Саме він допоможе нам провести конкурс капітанів. Завдання для капітанів команд. Надати словесно учасникам своєї команди інструкцію конструювання предмета(за схемою) , не називаючи його. Перемагає команда, яка складає конструкцію першою.

Конкурс 5 «Уважніше за усіх»

Вихователь-методист: зібрати у свій контейнер матеріал, який розкладений на підлозі: для технічного та художнього конструювання. Бал отримає команда, яка швидше збере весь матеріал.

Конкурс 5 «Швидше за суперника»

Вихователь-методист: Потрібно розгадати правила конструювання, зашифровані у картках. *(мнемодоріжки).* Хто перший дзвонить у дзвоник

- не розкидай конструктор.
- не ламай будівлю друга.
- склади деталі на місце.
- доводь роботу до кінця.

Підсумок.

Вихователь-методист: Ось і добігає кінця наш брейн-ринг. Тож надаємо слово поважному журі для визначення переможця.

(Журі оголошують бали)

ПЕДАГОГІЧНИЙ АУКЦІОН
«НОВЕ ЖИТТЯ СТАРИХ РЕЧЕЙ: ВЧИМО ДІТЕЙ ВИКОРИСТОВУВАТИ ЗАЛИШКОВИЙ МАТЕРІАЛ»

Мета: продемонструвати свій фаховий рівень, творчість, надбання, обмінятись досвідом, педагогічними знахідками; стимулювати вихователів до самовдосконалення та творчого зростання.

Будьте самі шукачами, дослідниками.
Якщо не буде вогника у вас,
вам ніколи не запалити його в інших.
В.О. Сухомлинський

Хід аукціону:

Звучить музика «Звуки природи» Моцарт «Симфонія серця»

Вступне слово

Вихователь - методист: Бути вихователем - високе покликання. Праця вихователя нелегка: це відповіді на тисячі «чому», це гори різноманітної літератури, це кілометри шляху, пройдені по груповій кімнаті, це радість спілкування з дітьми, це гіркота свого безсилля в якийсь момент, це нескінченний пошук досконалості у всьому, прагнення дійти «до самої суті».

Що спонукає вихователя продукувати педагогічні ідеї? Нагальна потреба (тепер це зветься виклики часу), нестримний креатив (модний термін), невгамовна вдача? Адже ідея – то найвища форма пізнання й мислення, яка не лише відображає об’єкт, а й спрямована на його перетворення. Тому ми оголошуємо «Аукціон педагогічних ідей», який пройде під девізом: «Навчаючи інших – навчаюся сам!»

Нагадую основні положення проведення аукціону:

Аукціон – процес організації та проведення публічних торгів з продажу творів мистецтва, згідно з яким їх власником стає Учасник Аукціону, який відповідно до даних Правил запропонував Аукціонну ціну за Лот.
Ліцитатор – уповноважена Організатором особа, що володіє технікою проведення торгів і керує процесом ведення Аукціону в установленому порядку.
Лот – об’єкт торгів на Аукціоні; предмет або сукупність предметів, що пропонується для

продажу на Аукціоні.

Стартова ціна – початкова ціна Лота, попередньо погоджена Організатором з Продавцем та оголошена Ліцитатором, з якої розпочинаються торги по даному Лоту.

Аукціонна ціна – найвища запропонована під час Аукціонних торгів та зафіксована ударом молотка Ліцитатора ціна Лота.

Кращий спосіб одержати гарну ідею – мати багато ідей! Тож оголошую аукціон відкритим!

Ліцитатор: Сьогодні населення Землі складає більше 7 мільярдів. Якби кожна людина у світі підтримувала той же спосіб життя і рівень споживання як мешканці України, нам були б потрібні ще дві такі планети. Якщо ми продовжимо експлуатувати Землю тими ж темпами, як зараз, наше майбутнє виявиться під загрозою. Та все ж, багато хто з нас вірить, що у нас є вибір і ми можемо змінити ситуацію. Один із способів допомогти нашим дітям зрозуміти, що є межа такої бездумної експлуатації ресурсів, і що якщо почати діяти зараз, у нас ще є надія. І діяти необхідно не лише заради нашого спільного майбутнього, але і заради нашого фізичного здоров'я.

Результатом творчого пошуку педагогів дошкільного закладу вирішення цієї проблеми стало створення "Банку педагогічних ідей" на тему «Нове життя старих речей: вчимо дошкільників використовувати залишковий матеріал» - цікавих, перспективних та інноваційних. Старі речі, які супроводжували нас протягом якоїсь частини нашого життя, так просто не викинути. Відкладаючи це рішення в довгий ящик, ми відвозимо все непотрібне в гараж або на дачу. Так от, щоб ваш будинок не перетворився, зрештою, в місце скупчення різного мотлоху, радимо відразу придумати старим речам нове життя.

Якщо ви хочете зберегти стару річ, існує кілька способів це зробити. Ви можете її відремонтувати, реставрувати, переробити або використовувати в якості матеріалу для виготовлення нової речі. Яким речам дорослі можуть навчити дітей та самому навчитися у дітей? Це вміння знаходити несподіване використання звичайних речей. А якщо ви вже встигли запевнити дитину, що кожна річ має своє призначення, то доведеться ламати стереотипи разом. Нове життя старих речей вещей - це не тільки екологічно правильно, але й дуже добре розвиває творчу уяву дитини.

Ліцитатор: Шановне товариство, у час, коли прогресивний капіталізм утвердився як основна форма соціально-економічних стосунків, ми, педагоги, як сіячі розумного, доброго, вічного, не маємо жодного морального права пасти задні і тому впевнено крокуємо у ногу з часом і відповідаємо сучасним тенденціями ринку.

Основний постулат ринкових відносин – кожна робота має бути оплачена! Тому пропонуємо вам відвідати наш «Аукціон педагогічних ідей».

Кожен з вихователів нашого закладу має свою «родзину», «знахідку», яка і стала одним з лотів сьогоднішнього аукціону.

Лоти нашого аукціону – речі, створені із залишкового матеріалу, які набули друге життя.

До банку педагогічних ідей внесено:

Лот № 1: ____ власник _____

Лот № 2:

Правила аукціону: власник лоту презентує свій виріб, розповідаючи про матеріал, з якого він виготовлений, особливості його виготовлення, для дітей якого віку

розрахована така робота та яку функцію лот може виконувати.

Валютою, за які будуть продані лоти, стануть ваші ідеї та пропозиції щодо удосконалення та варіантів використання товару. Покупець, який висловив останню думку, отримує детальну інструкцію по виготовленню цієї речі з дошкільниками.

Отже, Лот №1 «Назва»,

Продавець ПІБ

Стартова ціна: власний варіант педагога

Підсумок аукціону

Ліцитатор: Розповідаючи про нове життя старих речей просто неможливо зупинитися. Напевно тому, що людська фантазія не має меж. І це чудово, що в нас не зникає бажання оточувати себе гарними речами, які покращують якість людського життя при збереженні сталості підтримуючих екосистем та приносять у наш дім позитив.

Для цього необхідно переглянути свої вміння, перебудувати свою роботу з дітьми відповідно до вимог сьогодення, в яких ми повинні бути компетентними.

Отже, будьмо людьми, які ведуть націю у прекрасне майбутнє. Тільки творчий педагог може навчити й виховати особистість, впевнену у власних силах і можливостях та відповідальну за результати своїх дій.

Вихователь – методист: За словами К.Д. Ушинського: "Учитель живе до тих пір, доки вчиться, як тільки він перестає вчитися, в ньому вмирає вчитель". І, хоча справжніх торгів на нашому аукціоні не було, ідеї наших колег заслуговують високої оцінки.

ПОШУКОВЕ ПОЛЕ
«ЕКОЛОГІЧНЕ ВИХОВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ КУЛЬТУРНОГО СПІЛКУВАННЯ ДИТИНИ З ПРИРОДОЮ»

Вихователь – методист: Природа є могутнім джерелом пізнання, яке через спілкування розкриває людині свої таємниці й робить її більш чутливою до навколишнього світу. Людина являється частиною природи, а відтак, дбаючи про себе, слід дбати і про природу, без якої неможливе життя. Потяг до всього живого закладений у людині від самого народження, та чи не найяскравіше виявляється в дитячому віці. Передумовою до цього є екологічні знання, наслідок – екологічний світогляд.

Найважливіший етап у становленні екологічного світогляду людини - дошкільній вік, він передбачає створення передумов гуманної взаємодії з природним довкіллям.

Вивченням даної проблеми займалися видатні педагоги минулого: О. Духнович, К. Ушинський, В. Сухомлинський. На думку В.Сухомлинського, природа лежить в основі дитячого мислення, почуттів та творчості. Видатний педагог вважав, що формувати в дитини ставлення до рідного краю як частки природи слід починати з раннього віку. І в наш час багато науковців та педагогів-практиків присвятили свої дослідження проблемі екологічного виховання, серед них: Лисенко Н.В., Яришева Н.Ф., Глухова Н., Скребець В., Фокіна В., Ніколаєва С., Плохій З., Кондратьєва Н. та ін.

Вправа «Активне слухання»

Педагогам пропонується прослухати та записати певні визначення.

Екологічне виховання – це цілеспрямований розвиток у підростаючого покоління високої екологічної культури, що включає в себе знання про природу, гуманне, відповідальне відношення до неї як до найвищої національної й загальнолюдської цінності та готовність до природоохоронної діяльності. **Екологічна**

освіта – це безперервний процес засвоєння цінностей і понять, що спрямовані на формування умінь, які необхідні для усвідомлення і оцінки взаємозв'язків між людьми, їхньою культурою і довкіллям. Вона передбачає формування умінь приймати екологічно відповідальні рішення.

Екологічна культура - це знання, практичні навички, естетичні переживання - емоційне ставлення і практичні дії, поведінка дітей (співпереживання, співчуття, інтерес та бажання надати допомогу природі, вміння милуватися її красою).

Вихователь – методист: Основною метою екологічного виховання є навчити дитину розвивати знання законів живої природи, розуміти сутність взаємин живих організмів з навколишнім середовищем.

Вправа «Визначаємо завдання»

Педагогам пропонується скласти завдання екологічного виховання з окремих слів.

Головними завданнями екологічного виховання дітей дошкільного віку є :

- Навчити дітей бачити взаємозв'язок між рослинами і тваринами, розуміти, як людина впливає на їхнє життя.

- Формувати у дітей вміння бачити красу у всьому живому, незалежно від того, чи то людина, чи рослина, чи тварина. Розуміння істини, що в природі не буває корисних і шкідливих тварин, натомість усі вони пов'язані одне з одним, одне одному потрібні, а отже корисні.

- Розвивати у дітей почуття: небайдужості, вміння відчувати себе на місці квітки, рослини тощо.

- Навчити любити й охороняти природу не на словах, а допомагаючи квітам, деревам, тваринам, птахам, усьому живому.

- Збудити у дітей емоційний відгук на різноманітні явища природи, зародити в них бажання милуватися і насолоджуватися нею і висловлювати свої почуття засобами художнього слова, образотворчого мистецтва.

Вихователь – методист: Щоб розкрити зміст екологічного виховання необхідно враховувати два аспекти: засвоєння екологічних знань, трансформацію екологічних знань у ставлення.

Знання є обов'язковим компонентом процесу формування екологічної компетентності, ставлення є його кінцевий продукт. Знання про об'єкт формує ставлення до нього. Екологічні знання сприяють формуванню усвідомленого ставлення й закладають початок екологічної свідомості. Якщо ж ставлення побудовано поза розумінням закономірних зв'язків у природі, соціоприродних зв'язків людини з природним довкіллям, воно не може бути основою екологічної обізнаності, так як при цьому не враховуються об'єктивно існуючі процеси і береться до уваги лише суб'єктивний фактор. Екологічні знання допомагають людині усвідомити причини можливих екологічних змін, підказують шляхи запобігання їм.

Ознайомлення із законами природи має розпочинатися з дошкільного дитинства. Давайте простежимо динаміку надання дітям знань про грунт, починаючи з першої молодшої групи.

Робота з програмою.

Вправа «Хвилина програмового спрямування»

Педагогам пропонується вибрати основні поняття відносно запропонованих об'єктів природи, з якими необхідно познайомити дітей, показати динаміку обсягу знань: звірі, птахи, комахи, вода, рослини. Виписати завдання екологічної направленості.

Посилання до життєвого досвіду й попередньо набутих знань у справі з екологічного виховання розглядаємо як особливо важливий аспект роботи вихователя. Причиною цього являється постійне перебування дітей у стані «пошуків» і «відкриттів». Життєвий досвід за таких умов сприяє систематизації щойно набутих знань, створює умови для поступового переходу до опанування більш складною інформацією, уміннями й навичками її набуття.

Важлива умова високої ефективності навчання це дотримання певних принципів відбору екологічних знань для засвоєння дітьми. Основними із них є: принципи доступності, системності, інтеграції, концентричності, орієнтації на екологічно доцільну поведінку, конструктивізму.

Вправа «Мікрофон»

Педагогам пропонується відповісти на запитання «В чому, на вашу думку, полягає принцип інтеграції, орієнтації на екологічно доцільну поведінку?»

Вихователь – методист: Принцип інтеграції забезпечується самим характером екологічних знань, що поєднують у своєму змісті різні наукові галузі. Інтеграція передбачає екологізацію діяльності педагога та різних видів діяльності дитини. Заняття з екологічного виховання інтегруються з іншими сферами знань: мистецтво, розвиток мовлення, формування математичних уявлень, фізична культура, валеологія тощо. Проводимо заняття-дослідження, заняття-відкриття, заняття-подорожі. На таких заняттях не нав'язуються готові знання, а надається дітям змога ділитися своїми почуттями, і лише потім робиться акцент на основному питанні.

Принцип орієнтації на екологічно доцільну поведінку полягає у відборі обсягу та змісту знань про найближче природне оточення, які можна довільно актуалізувати у повсякденній взаємодії зі світом природи (а не накопичувати на майбутнє) і які допомагають передбачати наслідки власного поводження стосовно

його об'єктів.Це принцип зорієнтований на забезпечення дієвості набутих дітьми знань.

Різні аспекти екопроблематики відносяться до обсягу складної інформації для роботи з дітьми дошкільного віку. Оскільки діти перебувають у постійному контакті з тваринами то залежно від користі, яку вони приносять, або шкоди чи загрози,вихователь з перших тем вказує ставлення людини і, зокрема, дітей до тварин. У сучасній методичній літературі, як і в наукових дослідженнях , щодо ознайомлення дошкільників з тваринним світом, чітко вимальовується кілька етапів:

Вправа «Побудуй послідовність»

Педагогам пропонується викласти етапи ознайомлення дітей з тваринним світом.

- ознайомлення з будовою тіла, назвами його частин та їх функціями;
- ознайомлення з біологічними залежностями, в які вступає та чи інша тварина за умов свого існування;
- сезонні зміни в житті тварин, ознайомлення з поведінкою тварин;

- ознайомлення з самоцінністю тваринного світу на Землі, охорона й примноження рідкісних видів тварин.

У молодших дошкільнят переважає емоційний характер мотивації, що дає можливість передбачати наслідки своїх дій у природі. У старших дошкільнят емоції поступово інтелектуалізуються, що дає їм змогу передбачати віддалені наслідки своїх дій .

В екологічному вихованні дітей заняття виконують абсолютно певну і дуже важливу функцію: чуттєві уявлення дітей, одержувані повсякденно, можуть бути якісно перетворені, розширені, поглиблені, об'єднані, систематизовані.

Таким чином, в екологічному вихованні дошкільників необхідно відмовитися від багатьох стереотипів, які були сформовані в попередні роки. Природа не повинна розглядатися лише з утилітарної точки зору. Перш за все, необхідно показати дітям її унікальність, красу і універсальність (природа - середовище життя всіх істот, включаючи людину; об'єкт пізнання, задоволення її етичних і естетичних потреб; і лише потім - об'єкт людського споживання). Ми повинні охороняти природу не лише тому, що вона нам щось дає, а й тому, що вона самоцінна. Тобто девізом в роботі з дітьми повинно стати: «Не зламай - якщо можна, не рубай - якщо можна, пожалій - ти це можеш».

Вправа «Дошкільник і природа»

Педагогам пропонується створити агітаційний плакат для дошкільника, спрямований на формування екологічної культури дитини.

Вихователь – методист: Отже, сьогодні можна стверджувати: екологічне світорозуміння формується в процесі засвоєння екологічної культури суспільства, яка відображає досвід взаємодії людини і природи. Засвоюючи елементи екологічної культури, особистість стає екологічно вихованою. Це нова якість особистості, яка виявляється в системі особистісних утворень, у свідомості, діяльності, в емоціях і почуттях. Отже, формування екологічної відповідальності у дошкільників це передусім навчання екологічній культурі.

Додаток № 12

За К. Крутій

Об'єкти контролю	**Питання контролю**
Освітній процес	- Виконання чинних програм, вимог Базового компоненту дошкільної освіти в Україні. - Рівень сформованості вмінь і навичок у дітей дошкільного віку за певними розділами програми. - Розвиток дітей. - Індивідуалізація та диференціація навчання дітей. - Методи і прийоми роботи з дітьми. - Здійснення освітньої роботи поза заняттями. - Якість проведення режимних моментів. - Організація різних видів діяльності. - Організація гурткової роботи.
Самостійна діяльність дітей	- Рівень активності дітей у самостійній діяльності. - Організація самостійної діяльності поза заняттями.

	- Організація і проведення розваг і свят для дітей. - Залучення батьків до співпраці з дітьми.
Методична робота	- Рівень професійної компетентності педагогів. - Механізм поширення передового педагогічного досвіду. - Результативність заходів щодо підвищення кваліфікації педагогів. - Організація самоосвітньої роботи в ЗДО. - Стан документації.
Умови освітнього процесу	- Охорона праці. - Безпека життєдіяльності вихованців. - Санітарно-гігієнічні умови. - Методичне забезпечення процесу. - Матеріально-технічна база.
Психологічна атмосфера	- Стан психологічної комфортності коллективу. - Психологічна готовність педагогів до нововведень тощо. - Система роботи з питань психологіч- ного супроводу, методичної роботи з педагогами.
Взаємодія з батьками	- Система (модель) взаємодії з батьками. - Різноманітність форм роботи з батьками. - Спільні заходи для дітей та батьків.
Перспективність і наступність у роботі зі школою	- Проведення спільних заходів. - Участь педагогів ЗДО у спільних методичних заходах. - Успішність вихованців в школі.
Інноваційна діяльність	- Відповідність інноваційної діяльності меті й завданням ЗДО. - Впровадження в практику роботи нових досягнень педагогічного досвіду й науки. - Рівень наукової обґрунтованості нововведень. - Результативність нововведень. - Рівень участі педагогів у інноваційній діяльності.

Додаток № 13

Обов'язки суб'єктів контролю:

Керівник контролює:

1. Роботу адміністративної групи (вихователя-методиста, завгоспа, медичної сестри).

2. Виконання у відповідності до трудового законодавства правил внутрішнього розпорядку, санітарно-гігієнічного режиму, охорони праці.

3. Перевірка виконання інструктивно-методичних документів вищих органів.

4. Якість знань, умінь та навичок у дітей.

5. Виконання рішень педагогічної ради.

6. Збереження обладнання та матеріального майна в усіх вікових групах.

7. Ведення документації педагогами та членами адміністративної групи.

8. Організацію та здійснення роботи з батьками.

9. Фінансово-господарчу діяльність.

10. Вибірковий контроль за роботою конкретного вихователя, групи вихователів.

Вихователь-методист контролює:

1. Стан освітньої діяльності в усіх вікових групах.

2. Виконання навчально-виховних програм.

3. Впровадження нових педагогічних технологій.

4. Якість розробки перспективних, календарних планів, ведення документації педагогів.

5. Наявність та збереження дитячих робіт.

6. Роботу педагогів щодо підвищення кваліфікації.

Медична сестра контролює:

1. Санітарно-гігієнічний стан в приміщеннях закладу та майданчиків.

2. Дотримання санітарно-епідемічного режиму.

3. Організацію харчування та якість приготування їжі.

4. Санітарно-гігієнічний зміст фізкультурно-оздоровчої роботи в закладі.

(приміщення, особливості обладнання, одяг та взуття дітей)

5. Фізичне навантаження під час виконання вправ відповідно до віку дітей.

6. Нормування індивідуального навантаження на дитину після хвороби, дотримання фізіологічних норм.

7. Систему загартування.

8. Загальну та моторну щільність занять.

9. Хронометраж рухової активності дітей протягом дня та його відрізків.

10. Режим дня.

Завгосп контролює:

1. Роботу техперсоналу.

2. Збереження будівлі та майна.

3. Дотримання техніки безпеки.

4. Протипожежні заходи.

Додаток № 14

ПРИНЦИПИ КОНТРОЛЮ. (за І.Романюк)

1. Принцип позитивних моральних орієнтирів.

Цей принцип полягає в позитивному погляді керівника на діяльність педагогів, ставлення до них як до самостійних суб'єктів, здатних діяти на свій власний розсуд, бажаннями, переконаннями, з урахуванням отриманих психолог-педагогічних знань та досвіду.

2. Принцип індивідуально-диференційованого підходу та довіри.

В основі принципа лежить віра в професійні потенції педагога, довіра до нього, підтримка його намагань до самореалізації та самоствердження замість надмірної вимогливості та контролю; розуміння, що не зовнішні впливи, а внутрішня мотивація визначають успіх у розвиткові професійної компетентності педагога.

3. Принцип самоактуалізації, творчості та успіху педагога.

Для педагога важливою потребою є актуалізація власних професійних здібностей. Тому контроль має пробуджувати та підтримувати намагання до прояву, розвитку його

професійних можливостей.

4. Принцип законності.

Цей принцип означає, що у процесі контролю керівник має керуватися приписами законодавства, що визначають їх повноваження, порядок ухвалення відповідних управлінських рішень, вимоги щодо заходів, які вони мають розробляти з метою забезпечення ефективної реалізації управлінських рішень, раціонального використання трудових ресурсів.

5. Принцип об'єктивності.

Контроль має бути позбавленим суб'єктивних та помилкових оцінних суджень й висновків керівника. Об'єктивність контролю полягає в ґрунтовному вивченні фактів і документів, заслуховуванні пояснень, проведенні необхідних підрахунків, аналізів, вимірів, зіставлень, недоліків чи помилок.

6. Принцип своєчасності.

Своєчасність контролю полягає не в тому, щоб часто перевіряти, а в часовому інтервалі між замірами і висновками про них. Важливою метою є ус учення відхилень раніше, ніж вони стануть серйозними, набудуть кризового характеру.

7. Принцип гласності та зворотного зв'язку.

Гласність контролю дає змогу педагогам бачити механізм формування і реалізації управлінського впливу на перебіг усіх управлінських процесів, забезпечує тих, кого перевіряють, необхідною повною інформацією.

8. Принцип доступності.

Щоб контроль не викликав непорозуміння, тривогу, треба, щоб педагоги добре орієнтувалися в змісті питань, які мають перевірятися.

9. Принцип економічності.

Економічність контролю полягає в тому, що контроль, на який витрачається більше зусиль, різноманітних ресурсів, ніж він дає для результата, не потрібний. Контроль має відповідати потребам і можливостям усіх осіб, хто взаємодіє з системою контролю і хто реалізує її.

10. Принцип гнучкості. Виваженості та доцільності.

Гнучкість контролю полягає в тому, що він має пристосовуватися до змін, відчувати актуальність питань. Виваженість та доцільність змісту контролю полягає у таких аспектах, як:

- відповідність змінам у нормативно-правовій базі щодо розвитку дошкільної освіти;
- відповідність конкретним умовам, що створені в ЗДО;
- відповідність завданням річного плану закладу.

11. Принцип дієвості, комплексності.

Комплексне вивчення діяльності ЗДО передбачає:

- спостереження за перебігом, динамікою і закономірностями розвитку процесів в ЗДО;
- порівняння параметрів діяльності закладу із завданнями дошкільної освіти;
- оцінку фактичних результатів, співвіднесення їх з окресленою метою;
- виявлення відхилень, проблем у розвитку закладу;
- виявлення причин стану, що склався;
- визначення шляхів щодо забезпечення оптимальних показників діяльності закладу.

12. Принцип методичної підтримки й допомоги та психологічного супроводу.

Методична допомога передбачає спеціально організовану методичну роботу

спрямовану на розв'язання проблем педагога, реалізацію його прав на оптимальні умови праці, розвиток професійної компетентності.

Методична підтримка – це реалізація та корегування системи заходів, яка спрямована на надання педагогові методичної допомоги.

Психологічний супровід визначає психолого-педагогічні технології, призначені для надання психологічної допомоги і підтримки педагогові на певному етапі його професійного розвитку та під час розв'язання проблем.

13. Принцип професійної компетентності.

Всі педагоги повинні мати достатній рівень професійної підготовки, загальної ерудиції, що дає можливість керівникові вирішувати складні педагогічні завдання.

Додаток № 15

Функції контролю (за І.Романюк)

Пізнавальна – одержання нових знань про проблемну ситуацію, розширення та поглиблення первинних суджень, збагачення різноплановою інформацією.

Регулювальна – колегіально ухвалені рішення втілюютьсяу педагогічній практиці.

Оцінна – вироблення судження щодо якості освіти та організації життєдіяльності дітей.

Консолідувальна – можливість об'єднання всіх учасників освітнього процесу для досягнення загальних цілей.

Прогностична – з'ясування можливостей та потенціалів усіх учасників освітнього процесу, визначення тенденцій подальшого розвитку їхньої взаємодії задля досягнення загальних цілей.

Комунікативна – сприяння обміну думками, визначення позицій, формування взаємин людей тощо.

Захисна – обстоювання прав та інтересів особистості дитини, педагога відповідно до ключових гуманітарних критеріїв, вимог психогігієни, охорони здоров'я тощо.

Інформаційна – узагальнення та відповідальне и оприлюднення одержаної інформації, доведення її до відома всіх учасників освітнього процесу.

Мотивувальна – активізація мотивів педагогів до досконалого виконання професійних обов'язків.

Профілактична – попередження безпосередньої можливості невиконання завдань дошкільної освіти тощо.

Додаток № 16

Види контролю (за змістом) (за І.Романюк)

ФРОНТАЛЬНИЙ контроль – вивчення в повному обсязі системи організації освітнього процесу в одній групі.

ПІДСУМКОВИЙ контроль – вивчення результативності освітньої роботи за різні періоди, підбиття підсумків за певними напрямами діяльності закладу або окремих груп.

ОПЕРАТИВНИЙ контроль – це виявлення стану роботи педколективу й окремих педагогів на певному етапі; вивчення щоденної інформації про хід та результати педагогічного процесу; виявлення причин, що порушують його; перевірка виконання педагогами попередніх пропозицій, управлінських рішень.

ТЕМАТИЧНИЙ контроль – вивчення стану освітньої роботи з певного питання у деяких групах чи в закладі освіти, яке дає змогу визначити результативність діяльності

педагогів, спрямовану на реалізацію завдань державної програми.

Додаток № 17

Вимоги до висновків та пропозицій за результатами контролю

Висновки мають:

- відповідати меті відвідування;
- розкривати шляхи досягнення позитивних результатів і причини недоліків;
- характеризувати тенденцію змін, які відбуваються в роботі вихователя;
- відповідати фактичному стану справи;
- враховувати досягнення науки та передовий педагогічний досвід;
- бути доказовими, переконливими.

Додаток № 18

Вправа «Встав пропущене слово».

Мета: актуалізувати знання з даної теми.

Увазі студентів пропонується визначення функцій педагогічного аналізу з пропущеним словом (дієслово), необхідно підібрати правильно дієслова до визначень.

1. Педагогічний аналіз *дозволяє* вихователю-методисту бачити, оцінювати та якісно змінювати освітній процес, прогнозуючи шляхи його подальшого розвитку, усувати причини недоліків.

2. Педагогічний аналіз *сприяє* розвитку педагогічного колективу і методичному вдосконаленню діяльності вихователів.

3. Педагогічний аналіз, у структурі методичної роботи, *посідає* особливе місце: з нього починається і ним закінчується будь-яка перевірка, що складається з послідовно взаємозв'язаних функцій.

4. Педагогічний аналіз *вимагає* максимуму інтелектуальної напруги, сформованного аналітичного мислення, що виявляється в умінні узагальнювати, порівнювати, систематизувати, синтезувати педагогічні факти і явища.

Додаток № 19

МЕТОДИ ПЕДАГОГІЧНОГО АНАЛІЗУ

СПОСТЕРЕЖЕННЯ за освітнім процесом є основним методом аналізу та контролю в закладі дошкільної освіти. Головним завданням спостереження є збір фактів, детальна фіксація їх суттєвих ознак.

Використовуючи цей метод, слід дотримуватись таких правил:

- чітко визначити мету спостереження, керуючись завданнями розвитку, навчання та виховання дошкільнят, які визначені програмою та намічені в річному плані, враховуючи показники професійної діагностики педагога;
- спостереження проводити в певній системі та послідовності (з книги);
- кожен візит в групу повинен бути запланованим та бути своєрідним продовженням попередніх спостережень;
- спостерігати доцільно за усіма видами діяльності дітей, рівномірно впродовж усього року;

- намагатися охопити відвідуванням та аналізом як заняття так і інші форми роботи з дітьми;

- у процесі спостереження необхідно виявляти результативність обраних педагогом методів та прийомів щодо розвитку дітей.

ОБСТЕЖЕННЯ (педагогічна та психологічна діагностика)

Обстеження допомагає педагогам детальніше дізнатися про кожну дитину в своїй групі, а керівникові – надати професійні поради з питань розвитку дітей.

АНАЛІЗ ПЛАНІВ освітньої роботи з дітьми.

Аналіз перспективних та календарних планів допомагає отримати Перспективні плани аналізуються щомісяця (в кінці місяця). Якщо педагогічною радою затверджено використання вихователем розробленого плану, то керівник проводить бесіди з педагогами щодо його вдосконалення, доповнення змісту і чому.

Календарні плани аналізують регулярно за окремими лініями розвитку ао за певними видами діяльності.

АНКЕТУВАННЯ, ТЕСТУВАННЯ.

Анкетування – письмове опитування, що дає змогу отримати практичний та теоретичний матеріал про діяльність педагога, його особистісні та професійні здібності.

Тестування – метод психологічної діагностики, який використовує стандартизовані питання та завдання-тести, що мають визначену шкалу значень.

БЕСІДА.

Бесіда – метод одержання інформації в процесі безпосереднього спілкування з педагогом у вільній чи регламентованій формі. Чітке визначення мети бесіди та попередня підготовка запитань дасть змогу провести її організовано та отримати необхідну інформацію.

АНАЛІЗ ПРОДУКТІВ ДИТЯЧОЇ ТВОРЧОСТІ (аналіз робіт з зображувальної діяльності).

ХРОНОМЕТРАЖ (заняття)

СОЦІОМЕТРІЯ.

Соціометрія – певний набір методів дослідження міжособистісних стосунків, які використовують для вивчення малих соціальних груп, поліпшення керівництва ними.

Метод соціометрії у педагогічному колективі дозволяє з’ясувати кому зі своїх колег педагоги надають перевагу, до кого байдужі, ким нехтують в процесі міжособистісної та суто професійної взаємодії. Головним прийомом соціометрії є питання: «З ким би ви хотіли… (розважатися, працювати, відпочивати ..)»

Додаток № 20

ЕТАПИ ВІДВІДУВАННЯ ЗАНЯТТЯ

І етап. **Підготовка до відвідування заняття**

Підготовка складається з того, що згідно плану роботи,керівник (директор або вихователь-методист) обирає вікову групу, тему та мету відвідування заняття. На цьому етапі слід з'ясувати (передовсім для себе):

- Чому обрана саме така мета відвідування заняття?

- Що виступає об'єктом вивчення?

До відвідування заняття необхідно ретельно підготуватися,а саме:

- ознайомитись із вимогами чинних програм;

- з'ясувати, за якою програмою працює вихователь, вивчити матеріали діагностики, перспективне планування;

- переглянути календарно-тематичний план вихователя і співвіднести із відповідним розділом програми;

- ознайомитися з аналізом раніше відвіданих занять вихователя, до якого заплановано піти на заняття;

- переглянути планування занять на місяць, квартал, а також з'ясувати попередні зауваження вихователеві щодо проведення занять.

При відвідуванні занять методист ставить перед собою певну мету. Так, наприклад, метою може бути:

- загальне ознайомлення з методами роботи педагога;
- вивчення форм, методів і засобів формування компетенцій на занятті;
- контроль за якістю навчання та якістю знань;
- вивчення документального забезпечення освітнього процесу;
- контроль виконання тематичного плану;
- вивчення прийомів, що стимулюють активність і самостійність дітей;
- використання фізхвилинок на занятті;
- використання ігрових моментів на занятті;
- вивчення ролі вихователя у створенні мікроклімату на занятті.

II етап. **Безпосереднє спостереження за ходом заняття**

Вихователь-методист повинен проконтролювати заняття від початку до завершення, щоб скласти повне уявлення про заняття та окремих його елементів.

У процесі спостереження заняття звернути увагу:

- враження від педагогічного спілкування вихователя з дітьми;
- запитання та інструкції до дітей і відповіді дітей;
- уміння доцільно використовувати ті чи ті методи,
- тривалість кожної частини заняття;
- якість виконання дітьми завдань;
- позитивні моменти та труднощі;
- питання, які необхідно буде з'ясувати;
- доцільність вибору типу та виду заняття.

При цьому зауважимо, на занятті проводиться тільки чорновий запис, спостереження записуються без певної системи. Потім вже можна приступити до обробки своїх заміток щодо заняття. Після заняття вихователю можуть бути поставлені запитання для уточнення окремих незрозумілих моментів заняття.

III етап. **Самоаналіз заняття вихователем. Рефлексія**

Майстерність педагога багато в чому залежить від уміння аналізувати свої та чужі помилки. Аналіз заняття повинен насамперед розкривати зміст заняття, його наукову-методичну витриманість, відповідність програмі, надалі переходити до

характеристики методичних прийомів, рівня підготовки до заняття, компетенції дітей і загальної організації заняття. Заздалегідь складені питання для рефлексії допоможуть зробити самоаналіз більш змістовим.

IV етап. **Аналіз та оцінка заняття вихователем-методистом**

Після відвідування заняття та складання аналізу проводиться бесіда із вихователем, в якій слід зупинитися на основних моментах, не акцентуючи увагу на дрібницях.

Аналіз заняття проводиться в день контролю або, як виняток, на наступний день. Бесіда повинна бути об'єктивною, зауваження аргументовані і тактовні за таким планом:

- повідомлення мети, що стояла перед аналізом заняття;
- виділення позитивних тенденцій та переваг заняття;
- зауваження та пропозиції щодо негативних сторін заняття;
- вирішуються спірні питання, якщо вони були.

Відвідуючи заняття вихователь-методист повинен розглянути діяльність дітей на занятті:

- активність, зацікавленість, рівень самостійної роботи дітей;
- емоційна залученість дітей;
- розвиток спеціальних умінь, навичок;
- рівень культури , раціональності та ефективності роботи дітей на занятті;
- рівень організованості та дисциплінованості.

Під час аналізу звернути **увагу на організацію заняття**:

- організаційна чіткість заняття, раціональність використання часу;
- наявність зворотного зв'язку з дітьми;
- організація контролю за діяльністю на занятті;
- методи активації та інтенсифікації освітнього процесу;
- вміле поводження із ТЗН, ІКТ та спеціальним обладнанням;
- стан документації (планів-конспектів занять);
- виконання основних психологічних і гігієнічних вимог до заняття;
- вміння володіти групою, організованість, дисципліна, причини її порушення;
- оцінити професійні якості і культуру вихователя;
- володіння матеріалом, вміле використання інтегрованих зв'язків;
- якість мовлення: оптимальність темпу, чіткість дикції, інтенсивність, образність, емоційність, загальна та методична грамотність;
- педагогічна культура, побудова взаємин з дітьми, такт і зовнішній вигляд.

V етап. **Висновки та рекомендації. Рефлексія вихователя.**

Визначається досягнення мети, ступінь виконання плану заняття, аналізуються всі етапи і елементи заняття, обсяг і якість знань дітей, рівень реалізації виховних,

освітніх і розвивальних завдань. Надаються дієві поради, як закріпити і вдосконалити позитивні моменти заняття, які заходи необхідно провести для поліпшення якості роботи вихователю, що корисного з його досвіду треба передати іншим; запропонувати літературу, що спрямована на підвищення якості педпроцесу.

Завершується обговорення наданням заключного слова вихователю, який проводив заняття, він висловлює свою думку за виступами методиста та інших присутніх на занятті.

Додаток № 21

ПРИНЦИПИ ПЕДАГОГІЧНОГО АНАЛІЗУ ЗАНЯТТЯ

Принцип невтручання (нейтралітету) того, хто перевіряє,оскільки кожне заняття вихователя з дітьми – це творчість,присутні на занятті дорослі (директор, методист, студенти, слухачі курсів підвищення кваліфікації тощо) не повинні заважати дітям бачити і слухати вихователя.

Принцип коректності звертання до вихователя і дітей з боку того, хто перевіряє. Вихователь-методист зобов'язаний бути коректним і ввічливим, дотримуватися правил мовленнєвого етикету і слугувати взірцем передусім для дітей. Якщо йдеться про відкрите заняття, на якому присутні вихователі з інших ЗДО, то дітей доречно привести в групу пізніше, після того, як гості сядуть на свої місця.

Принцип урахування всіх чинників від спостереження заняття. На занятті, за ходом якого ведеться спостереження,немає і не може бути другорядних деталей. Час проведення занять із дітьми жорстко обмежений. Його раціональний розподіл залежить від багатьох чинників – як об'єктивних, так і суб'єктивних (початок тижня, друга половина дня, самопочуття вихователя, втома дітей тощо).

Принцип урахування індивідуальних особливостей вихователя. Після перевірки заняття необхідно провести бесіду із вихователем, запропонувавши спочатку висловитися йому, а потім – схарактеризувати заняття щодо досягнення мети і завдань.

Додаток № 22

Вправа «Броунівський рух»

Мета: встановити відповідність між взаємопов’язаними елементами.

Обладнання: картки з написаними термінами та визначеннями.

Хід. Ведучий (викладач) роздає учасникам (студентам) картки із визначеннями і пропонує знайти місце цим визначенням в таблиці. Коли всі учасники знайдуть місце своїм карткам, вони коментують свій вибір.

	визначення	**зміст**	**Методи**	**мета**	**форма звітування**
моніторинг					
контроль					
аналіз					
діагностика					

МОНІТОРИНГ

Визначення - засіб контролю за процесом, форма організації збору, оброблення та розповсюдження інформації про діяльність педагогічної системи, що забезпечує безперервне стеження за її станом і прогнозування розвитку.

Зміст - відстеження розвитку об'єкта, реєстрація змін, що засвідчують появу нового стану об'єкта.

Методи - статистичні обстеження;

експертні опитування педагогічного складу, дітей; методи фокус-груп; метод контент аналізу; методи обробки та накопичення інформації; методи математичної статистики, скринінг.

Мета - правильна оцінка ступеня спрямованості та причин відхилення фактичних результатів від прикінцевої мети; коригування та прогнозування розвитку об’єкта.

Форма звітування - план моніторингу, протоколи, наказ, рекомендації.

КОНТРОЛЬ

Визначення – функція управління, що спрямована на інформування про стан об'єкта; використовують для запобігання негативним результатам; процедура регулярна, систематична та своєчасна.

Зміст – відстеження об'єкта в рівноважному стані; перевірка виконання державних програм та нормативних актів.

Мета – діагностування та надання інформації про стан об'єкта; стимулювання творчої активності; попередження негативних тенденцій.

Методи – бесіда, спостереження, вивчення документації, анкетування, тестування (дорослих), перегляд режимних моментів, занять, контрольно-діагностичні зрізи, соціометрія, хронометрування.

Форма звітування – довідка, наказ.

АНАЛІЗ

Визначення – функція управління, що спрямована на регулярне вивчення стану, тенденцій розвитку, об'єктивну оцінку результатів процесу і вироблення на цій основі рекомендацій з упорядкування системи або переходу її у більш якісний стан.

Зміст – вивчення процесів розвитку, навчання і виховання дітей; результативність методичної роботи; якість дошкільної освіти.

Мета – вивчення стану, оцінка результатів освітнього процесу, створення цілісної картини процесу з різноманітних даних, вироблення рекомендацій.

Методи – аналіз, синтез; аналогія; з'ясування причинних зв'язків; розчленування, групування, порівняння;аналіз дитячих робіт; вивчення документації.

Форма звітування – система рекомендацій.

ДІАГНОСТИКА

Визначення – метод з'ясування всіх обставин перебігу дидактичного процесу, достеменне визначення його результатів; діагностування - процес (складова частина) практичної діяльності педагога.

Зміст– фіксування результатів розвитку, навчання та виховання дітей за певний проміжок часу.

Мета – контроль, перевірка, оцінювання, накопичення статистичних даних, їх аналіз; виявлення динаміки, тенденцій і закономірностей та прогнозування подальшого розвитку.

Методи – спостереження; бесіда як допоміжний метод; метод доручень, метод аналізу продуктів діяльності; аналіз мовлення батьків і рідних дитини; контрольно-діагностичні зрізи.

Форма звітування – протоколи результатів діагностування.

Додаток № 23

Етапи моніторингу професійної компетентності педагога.

І етап –початково-діагностичний. Вивчення початкового стану професійної кваліфікації за допомогою робочої документації, технологічної карти, професійної карти педагога.

ІІ етап – **настановно-перспективний.** Визначення мети і завдань підвищення рівня кваліфікації, виходячи з результатів професійних карт педагогів, річних завдань ЗДО та індивідуальної творчої теми. Припускає створення програми підвищення рівня професійної компетентності педагога.

ІІІ етап – **змістовно-діяльнісний.** Заповнення професійних карт педагогів за підсумками роботи за певний період часу(квартал, півріччя тощо), проведення індивідуальної коригувальної роботи.

IV етап – **рефлексивно-прогностичний.** Узагальнення результатів професійної карти педагога у формі таблиць, графіків, діаграм; розгляд питання про можливе підвищення кваліфікації педагога, пропонування відповідних рекомендацій, визначення перспектив подальшого рівня кваліфікації.

Додаток № 24
Основні завдання педради

- вдосконалення організації освітнього процесу в ЗДО;
- оцінка результативності реалізації Державної базової програми та хід виконання програм розвитку;
- визначити план роботи закладу та педагогічного навантаження педагогічних працівників;
- затвердження заходів щодо зміцнення здоров’я дітей;
- обговорення питань підвищення кваліфікації педкадрів, упровадження в практику роботи передового педагогічного досвіду;
- аналіз впровадження інноваційної діяльності в ЗДО;
- визначення шляхів співпраці ЗДО і сім’ї;
- розгляд питань морального та матеріального заохочення працівників закладу освіти;
- слухання звітів педагогів, які атестуються;
- розгляд інших питань, визначених Положенням про заклад дошкільної освіти.

Додаток № 25
Функції педради (за І.Романюк)

Управлінська функція – забезпечує оптимальне функціонування закладу дошкільної освіти та розподіл обов’язків між учасниками освітнього процесу.

Компоненти:

- законодавчий;
- дорадчий;
- діагностичний;
- планово-прогностичний;
- експертно-контрольний;
- коригувальний.

Методична функція – спрямована на аналіз стану освітнього процесу, вивчення досягнень педагогічної науки, мотивування педагогічного колективу до розвитку професійної компетентності.

121

Компоненти:

- інформаційний;
- узагальнювально-аналітичний;
- розвивальний;
- навчальний;
- активізувальний;

Виховна функція – спрямована на формування індивідуальності кожного педагога, громадської думки, свідомої дисципліни педагогічного колективу.

Компоненти:

- індивідуально-формувальний;
- колективно-утворювальний;
- мотиваційно-цільовий;
- світоглядний;
- організаційно-виховний.

Соціально-педагогічна функція – пов'язана з цілеспрямованою діяльністю закладу дошкільної освіти щодо забезпечення взаємодії між усіма учасниками освітнього процесу, гарантування їхніх прав.

Компоненти:

- комунікативний;
- координаційно-інтегрувальний;
- захисний.

Додаток № 26

Етапи підготовки до педради.

Теоретичний етап:

- розробка циклу засідань педради;
- складання плану проведення конкретної го засідання педради.

Організаційний етап:

- проведення циклу методичних заходів;
- самоосвіта;
- оформлення стенда «Готуємось до педради»;
- робота динамічної групи;
- підготовка проекту рішення педради.

Моніторинговий етап:

- зір та аналіз інформації про питання, що вивчається.

Практичний етап:

- проведення засідання педради й ухвалення рішення;

Аналітико-регулювальний етап:

- аналіз ефективності роботи педагогічної ради;
- робота щодо виконання ухвалених рішень: діяльність проблемних, творчих груп, впровадження ППД; організація різних форм методичної роботи; моніторинг розвиненості дітей та професійної компетенції педагогів.

Додаток № 27

Вправа «Логічний ланцюжок». Викладач пропонує студентам проінтрегувати

функції управління.

Для того, щоб план виконувався, його треба чітко **організувати**: вказати дату проведення запланованих заходів, організаторів або відповідальних за їх проведення. У процесі виконання плану роботи потрібно **координувати** діяльність педагогів, тобто узгоджувати їх дії, встановлювати взаємозв'язок між частинами системи. Встановленню відповідності управлінського процесу певним нормам, інструкціям сприяє **контроль**. Проте в процесі контролю не тільки констатують певні факти, але й виявляють причини недоліків і розробляють заходи з метою їх усунення. Контроль дає можливість забезпечити зворотний зв'язок. **Регулювання** сприяє усуненню диспропорцій, які можуть виникнути в ході роботи, дає можливість вчасно враховувати і зосереджувати основні сили. Цьому значною мірою сприяє оперативне розпорядження керівника закладу, використання матеріального й морального стимулювання. Важливою функцією управління є **облік,** який дає можливість бачити ефективність вжитих заходів, дати кількісну і якісну оцінку результатів освітнього процесу. **Педагогічний аналіз**, який проводиться на основі якісної оцінки освітнього процесу, вивчення тенденцій розвитку, сприяє виробленню рекомендацій щодо вдосконалення процесу управління закладом дошкільної освіти.

Додаток № 28
Принципи управління освітнім закладом.

Принцип планомірності. Однією з найважливіших умов здійснення управління освітнім закладом є його планомірність. Реалізація цієї закономірності припускає, що у всіх управлінських циклах ставляться прогностичні, конкретні цілі, які виконуються за плановий період, враховують особливості освітнього закладу; визначають шляхи їх здійснення, зміст, терміни, форми майбутньої діяльності. Таким чином, управління ефективне, якщо здійснюється на основі науково обґрунтованого плану роботи.

Принцип єдності державних і внутрішніх механізмів управління. Якщо управління не в повному обсязі виконує свої функції, то в даному закладі може скластися ситуація, коли сучасні досягнення психолого-педагогічної науки не використовуються в освітньому процесі; освітні програми не виконуються й діти не отримують можливого в цих умовах рівня освіти. Отже, управління ефективне, якщо воно забезпечує максимально можливий рівень реалізації умов, які забезпечуються державою для функціонування освітнього закладу.

Принцип взаємовизначення керуючої і керованої підсистем.Нерідко трапляються випадки, коли керуюча підсистема висуває перед колективом певні цілі, але реальна діяльність педагогів не відповідає поставленим цілям. Розбіжність цілей роботи й змісту освітнього процесу робить управління формальним. Отже, ефективність управління навчальним закладом тим вища, чим вищий рівень взаємовизначення керуючої і керованої підсистем.

Принцип науковості управління освітнім закладом.Освітня установа є складною, системою, такою складністю і багатоплановістю вирізняється й управлінська діяльність. В основі цієї діяльності лежать положення прогностики, педагогіки, психології, теорії управління, юридичної науки, медицини, економічної теорії. Отже, ефективність управління закладом освіти тим вища, чим повніше управлінська

діяльність спирається на положення наук, що лежать у її основі.

Принцип оптимального співвідношення оперативно-поточного і цільового стратегічного управління. У освітньому закладі може скластися ситуація, коли для вирішення поточних управлінських завдань не розроблені стандартні, технологічні процедури. Тоді на вирішення завдань витрачається багато сил і часу і, до того ж, виділені завдання вирішуються не в повному обсязі. Вся увага керівників зосереджується на поточних питаннях. Тому ставити й ефективно вирішувати завдання, пов'язані з розвитком наявної системи роботи, може тільки освітній заклад, який ефективно вирішує повсякденні управлінські завдання. Водночас, якщо в освітньому закладі успішно вирішуються поточні завдання, він не може не ставити цільових завдань – стратегічних. Це пов'язано з тим, що заклад освіти є відкритою, динамічною системою, і якщо вона не буде реагувати на зміни в мікро- і макросередовищі, то це неминуче дестабілізує її роботу. Таким чином, ефективність управління освітнім закладом тим вища, чим оптимальніше співвідношення об'єктивно необхідних оперативно-поточних і стратегічних завдань управління.

Принцип цілісності умов. В управлінській практиці нерідко трапляється так, що діяльність керівника освітнього закладу зосереджується в одному випадку на створенні педагогічних умов, у другому – організаційних, у третьому – матеріально-фінансових тощо. Проте в жодній із цих ситуацій управління не може бути ефективним.Таким воно стає в тому разі, якщо, з одного боку, педагогічна система освітнього закладу будується на основі врахування досягнутого рівня інших груп умов, а з іншого – педагогічні умови визначають спрямованість розвитку інших груп умов у зв'язку з появою нових педагогічних завдань.

Принцип спрямованості управління на реалізацію творчого потенціалу педагогічної праці. За своєю природою педагогічна діяльність є творчою. Реалізація закладеного в ній потенціалу залежить від особливостей педагогів. Отже, ефективність управління освітнім закладом тим вища, чим повніше реалізується творчий потенціал педагогічної праці. Цій закономірності відповідає.

Принцип професіоналізму. Професіоналізм управлінської діяльності може бути сформований тільки на основі професіоналізму особистості керівника, що припускає створення системи добору керівників та їх підготовки. Основою формування професіоналізму особистості та діяльності керівника закладу освіти є уявлення про результати управлінської діяльності – умови, необхідні для

реалізації мети освітнього закладу. Отже, ефективність управлінської діяльності тим вища, чим вищий рівень професіоналізму особистості та діяльності керівників освітніх закладів.

Принцип оптимального співвідношення цілеспрямованих управлінських впливів, самоорганізації і саморегулювання. У педагогічній діяльності, крім завдань, що потребують колективних зусиль, є індивідуальні педагогічні завдання. У здійсненні їх на перший план виходять механізми самоорганізації і саморегулювання. Але й у вирішенні завдань, що потребують колективних педагогічних зусиль, використання механізмів самоорганізації і саморегулювання – шлях більш ефективний, ніж пряма регламентація діяльності педагога. Таким чином, ефективність управління навчальним закладом тим вища, чим оптимальніше співвідношення цілеспрямованих управлінських впливів, самоорганізації і саморегулювання.

Принцип зворотнього зв'язку. Оскільки результати управлінської діяльності не завжди збігаються з поставленими цілями, то для зближення їх необхідна зворотна інформація від керованої підсистеми до керуючої підсистеми. Таким чином, управління ефективне, якщо забезпечене достатньою інформацією про реалізацію прийнятих у тому або іншому управлінському циклі управлінських рішень.

Принцип цілісності функцій управління. Кожна з функцій управління є об'єктивно необхідним видом управлінської діяльності. Реалізація кожної наступної функції значною мірою залежить від того, наскільки повно реалізується попередня функція. Так, якщо в ході планування поставлено неконкретні цілі, то настільки ж неконкретною буде методична робота з підготовки педагогів до їх здійснення. У такій ситуації настільки ж неконкретними і формальними будуть контроль і регулювання керованого процесу. Таким чином, управління

ефективне, якщо забезпечується цілісність усіх функцій управління в кожному з управлінських циклів.

Додаток № 29
Якості керівника

Вправа «Асоціативна квітка»

Мета: визначити як учасники розуміють поняття.

Обладнання: вирізані з паперу серединки та пелюстки квітки.

Хід. Учасники об’єднуються в дві команди. Ведучий (викладач) прикріплює на фліпчарті одну серединку квітки з написом «особисті», а іншу – «ділові» і пропонує на пелюстках розкрити ці поняття та прикріпити їх до своєї серединки. Потім спікери команд озвучують результати наробок. За потреби команди коментують та доповнюють один одного.

Особисті: Інтелект, Ініціатива, Етичність, Чесність, Довіра до підлеглих, Комунікабельність, Здатність вести за собою, Доброзичливість, Впевненість у собі. Незалежність.

Ділові. Компетентність, Економічна грамотність, Підприємливість. Уміння організовувати, Вимогливість, Критичність, Новаторство, Холоднокровність у кризових ситуаціях, Уміння знайти компромісне рішення

Додаток № 30
Характеристика стилів управлінського керівництва

Вправа «Карусель».

Мета: актуалізувати знання з даної теми.

Обладнання: 3 великих аркуші паперу і 3 кольорові маркери.

Хід. Учасники діляться на три команди. Кожна команда отримує аркуш паперу підписаний відповідно стилю керівництва: демократичний, авторитарний, ліберальний. Ведучий подає сигнал і кожна команда записує на аркуші аспекти характеристик кожного стилю. Через 2-3 хвилини команди залишають свій аркуш і переходять до сусіднього. Своїм маркером кожна група доповнює інформацію, яку вважає доцільною. Так, доки не повернуться до своїх плакатів. Тоді учасники груп читають написи на аркушах і обговорюють інформацію.

Демократичний стиль керівництва.

1. Рівень значущості для керівника плідної спільної діяльності з колективом.

- орієнтація керівника на сумісну діяльність, активну взаємодію з колективом у всіх питаннях його життєдіяльності;

- колегіальність у прийнятті управлінських рішень, уважне ставлення до всіх пропозицій і побажань, урахування досвіду, знань, новаторських підходів працівників;

- заохочення працівників до їхньої самостійності та самодисципліни;

- стимулювання активності та ініціативи колективу.

- встановлення психологічного контакту з кожним працівником і колективом у цілому;

- уважно, з повагою ставиться до всіх працівників, не створюючи навколо себе групи найбільш "довірених" людей, які користуються певними "пільгами" в обмін на підтримку керівника.

- вміння згуртувати колектив, створити сприятливий психологічний клімат, зорієнтувати колектив на спільне подолання труднощів.

Тип спілкування керівника з підлеглими. Спілкування керівника з підлеглими передбачає справжнє партнерство та рівноправність учасників комунікативного процесу. Такий керівник не акцентує увагу на проблемі влади, не дотримується соціальної дистанції в спілкуванні.

Демократично налаштований керівник завжди враховує потреби та інтереси кожного працівника, створює максимальні умови для задоволення їх (реалізації матеріально-економічних інтересів, потреб фахової самореалізації та самоствердження, професійного зростання та самовдосконалення). Прагне максимально об'єднати інтереси справи та самого працівника, заохочує для виконання роботи, переконує, пояснює працівнику важливість цієї роботи, не вдаючись до суворих дисциплінарних заходів), пам'ятає не лише про індивідуально-психологічні, особистісні характеристики працівників (загальні та спеціальні здібності, темперамент, характер), а й психологічну сумісність їх у робочих групах.

Головні методи впливу на працівників. Керівник застосовує переважно соціально- психологічні методи впливу, зокрема особистого прикладу ("Дивіться, я зробив би ось так..."), пояснення ("Де завдання краще виконати в такий спосіб"), прохання ("Зробіть, будь – ласка"), переконання ("Потрібно зробити, тому що..."), звернення за порадою ("Як Ви гадаєте?", "Чи не допоможете мені вирішити це питання?") тощо.

Ступінь орієнтації керівника на самого себе. Керівник проявляє доброзичливе й оптимістичне ставлення до критичних зауважень на свою адресу. Самокритично оцінює свою діяльність, її результати, власні особистісні характеристики, швидко адаптується в умовах соціальних змін, постійно підвищує свій фаховий творчий потенціал.

Авторитарний стиль керівництва.

1. Рівень значущості для керівника плідної спільної діяльності з колективом. Така орієнтація у керівника відсутня. Всі питання життєдіяльності колективу він вирішує одноосібно. Керівник не стимулює активності, ініціативи працівників, не прислухається до їхніх побажань і пропозицій, не враховує їхніх знань та досвіду, надаючи перевагу суто зовнішньому контролю, забезпеченню "залізної" дисципліни, демонстрації постійної вимогливості.

2. Ступінь орієнтації керівника на налагодження міжособистісних стосунків у колективі формування колективів. Авторитарний керівник не надає значення встановленню психологічного контакту з колективом загалом та з окремими працівниками зокрема. Неуважно ставиться до працівників, до їхніх фахових та особистісних проблем. Вибірково формує міжособистісні стосунки, створюючи навколо себе групу найбільш "довірених" осіб, які мають певні пільги (детальну інформацію, отримують виграшні завдання тощо). Не сприяє формуванню колективу, соціальній адаптації працівників. Міжособистісні стосунки між керівником і колективом та між працівниками постійно напружені, оскільки

труднощі, які виникають у роботі, кожний працівник долає самотужки, без сторонньої допомоги. Психологічний клімат у колективі характеризується як несприятливий (нездоровий), що особливо помітно у випадках тяжкої та інтенсивної праці, коли в таких колективах можуть траплятися навіть психологічні зриви.

3. Тип спілкування з підлеглими. Спілкування керівника з працівниками побудоване не на засадах рівноправності партнерства, а на "зверхності". Керівник акцентує увагу на своїй владі над працівниками підкреслює соціальну дистанцію. У колективі переважають офіційні та однобічні комунікації ("згори донизу"), які замикаються на керівникові. Комунікація "знизу вгору" майже відсутня. Модальність висловлювань керівника, зазвичай, безапеляційна, категорична, часто різка, навіть брутальна, агресивна, з елементами сарказму, що спричиняє виникнення комунікативних бар'єрів. Інформація часто "дозується" у вигідному для керівника напрямку або навмисно затримується, що призводить до різних домислів, чуток, ситуацій невизначеності, напруженості.

4. Ступінь урахування в процесі керівництва індивідуальнопсихологічних особливостеї працівників та соціально-психологічних характеристик колективу. У процесі спільної діяльності та спілкування керівник надає безумовну перевагу реалізації мети цієї діяльності, не зважаючи на потреби та інтереси окремих працівників ("План – понад усе"). Коли працівники намагаються заперечувати, застосовує жорсткі адміністративні методи ("Зарплату отримуєте – маєте її відпрацювати"). Практично не дбає про створення умов для професійної самореалізації та самоствердження працівників, їхнього фахового вдосконалення. Не враховує особливостей темпераменту й характеру працівників, можливості їхньої психологічної сумісності в робочих групах, а також соціально психологічних особливостей усього колективу.

5. Головні методи впливу на працівників. Такий керівник користується переважно командно-наказовими методами ("Зробіть!" "Ідіть!", "Принесіть!"). Адміністративні методи впливу не доповнюються соціально психологічними. Відсутня система морального й матеріального заохочення, порушуєтьс етика службових відносин керівника і підлеглих.

6. Ступінь орієнтації керівника на самого себе. Керівник агресивно ставиться до критичних зауважень на свою адресу, не зважає на них в процесі організації діяльності. Може навіть ужити дисциплінарних санкцій до тих, хто критично оцінює його діяльність та особистісні характеристики, про які він сам, зазвичай, надто високої думки. Такий керівник здебільшого негативно ставиться до нововведень, не орієнтований на підвищення свого фахового і творчого потенціалу.

Ліберальний стиль керівництва:

1. Рівень значущості для керівника плідної спільної діяльності з колективом.

Характерна відсутність у керівника чітко вираженого впливу на колектив. Він: не втручається в роботу працівників, дає їм можливість виконувати свої функціональні обов'язки так, як вони вважають за потрібне, не стимулює активності, ініціативи працівників, проте й не вимагає звітності чи відповідальності за доручену справу. Рідко буває в колективі, оскільки дбає лише про погодження планів з керівництвом, веде пошуки спонсорів тощо. Фактичне керування досить часто здійснюють його заступники.

2. Ступінь орієнтації керівника на налагодження міжособистісних стосунків у колективі, формування колективів. Позиція керівника – відсторонена. Робота розподіляється самими співробітниками і неформальним лідером. У роботі немає чіткості, керівник не знає, що робиться з кожним співробітником, покладає всю відповідальність на інших. Відсутні похвала і осуд, немає співпраці, справи в колективі йдуть самі по собі, керівник втручається тільки при надзвичайних моментах, розпоряджень практично не віддає. Байдужий до налагодження міжособистісних стосунків, формування психологічного клімату в колективі, проблем соціальної адаптації працівників.

3. Тип спілкування з підлеглими. Керівник не вважає за потрібне спілкуватися з підлеглими й не звертає уваги на такі спроби підлеглих, вважаючи, що сам краще розбереться в усіх справах; не створює умов для реалізації інтересів окремих працівників, байдужий до нововведень тощо. Водночас, він або намагається не помічати поганої роботи працівників ("ліпше не зв'язуватися"), або вважає за краще самому вирішити проблему.

4. Ступінь урахування в процесі керівництва індивідуально-психологічних особливостей працівників та соціально-психологічних характеристик колективу.

Керівник не бере до уваги індивідуально-психологічні особливості працівників та соціально-психологічні характеристики колективу. Унаслідок того, що за ліберального стилю керівництва керівник і колектив ніби "розведені" в часі та просторі, такі колективи зазвичай не досягають високих результатів у роботі, мають низький соціальний статус.

5. Головні методи впливу на працівників. У методах впливу на працівників переважають пасивне невтручання, спостереження "збоку", оскільки керівник рідко користується такими прийомами, як проханням, переконанням, роз'ясненням, так і наказами та розпорядженнями. 6. Ступінь орієнтації керівника на самого себе. Ліберальний керівник індиферентний до критичних зауважень, оскільки вони для нього нічого не значать. Отже, ліберальний стиль відкриває працівникам шлях до ініціативи, самостійності, звільняє від жорстких дисциплінарних заходів. Але, з іншого боку, пасивність, байдужість керівника досить часто дезорієнтує колектив, стає причиною низьких результатів його

роботи.

Ведучий пропонує висловити свої судження щодо наступних двох стилів керівництва: комбінований та гнучкий.

Комбінованим називається стиль керівництва, при якому в практиці спілкування з членами колективу використовуються елементи всіх трьох описаних вище стилів: авторитарного, демократичного і ліберального, причому вони представлені приблизно в

однаковій пропорції.

Гнучким називається стиль керівництва, в якому так само, як і в комбінованому стилі, можуть бути присутніми елементи всіх трьох стилів - авторитарного, демократичного і ліберального, однак вони в даному випадку, як і сам стиль керівництва, не є стабільними, час від часу змінюються залежно від від обстановки, що склалася в колективі, а також від стану і настрою самого керівника.

Додаток № 31

Усний журнал для батьків

«ЗДОРОВИЙ СПОСІБ ЖИТТЯ В РОДИНІ І В САДКУ»

Ведуча: Шановні батьки, гості, ми раді вітати вас у нашій гостинній залі. Сьогодні ми будемо говорити по здоров'я. З давних – давен кажуть: «Твоє здоров'я – в твоїх руках». А ми хочемо закцентувати вашу увагу на одному аспекті: «Здоров'я починається із здорової родини». Саме цьому присвячується наш Усний Журнал «Здоровий спосіб життя в родині і в садочку».

І сьогодні у нас присутні спеціальний кореспондент програми «Твоє здоров'я».

Виходить дитина – журналістка (з мікрофоном):

Добрий день усім гостям!
Бажаю всім здоров'я вам.
Тож гарненько всі сідайте
Дітей наших зустрічайте!

До зали входять діти, виконують музично-ритмічну вправу під пісню **«Дитинства світ» муз. О. Янушкевич,** після чого сідають на місця**.**

Ведуча: Тож відкриваємо наш Усний Журнал.

(На екрані мультимедійної установки з'являється тема І сторінки «Режим дня»)

Перша сторінка присвячена режиму дня і поведе цю сторінку професор оздоровчих наук.

Професор (вихователь):

Режим – це ті сходинки здоров'я, якими ми крокуємо впродовж дня. Жодної з них не можна пропустити, адже кожна сходинка має важливе значення для здоров'я дитини. З чого ж починається наш день?

Дитина: Кожен день по розпорядку
Всі ми робимо зарядку!
Ну–мо діти, всі вставайте,
Дружно вправи починайте!

Пісня «Про зарядку» муз. О. Янушкевич

Професор: А зараз ми пропонуємо вам веселу Аеробіку для малят, яку можна провести вдома.

Аеробіка для Бобіка

Діти виконують вправи під керівництвом інструктора з фізичної культури.

Професор: Вдало розпочатий ранок – запорука успішного дня та гарного настрою. Давайте пригадаємо, з чого складається наш день? Пропоную вам пограти.

ГРА- домовлянка «Наш день»

1. Ми зробили вправи наші *на екрані висвічується*

Нас чекає смачна (каша) ***СНІДАНОК***

2. Зараз треба постаратись, ***ЗАНЯТТЯ***

На занятті всім (займатись)

3. Ну а потім всі гуртом ***ПРОГУЛЯНКА***

На прогулянку (бігом)

4. Нагулялися як слід. ***ОБІД***

Буде добрий в нас (обід)

5. Час прийшов до відпочинку. ***ТИХА ГОДИНА***

Буде тиха в нас (годинка)

6. Час додому, дітлахи!

До малят ідуть (батьки)

Професор: Таким чином, дотримання режиму дня допоможе чітко організувати діяльність дитини, а також налаштувати її на здоровий спосіб життя. І дуже важливо, щоб цей режим дня дотримувався і вдома.

Ведуча: Цікаво, що нам пропонує 2 сторінка нашого Журналу?

2 сторінка - раціональне харчування і про це нам розповість кухар.

Кухар (вихователь): Харчування – неодмінна умова нашого життя. Від того, яку їжу ми вживаємо, залежить наше здоров'я.

Дитина: Щоб мати здоров'я, слід правильно їсти,

Вживати поживне і тільки корисне.

Не їсти надміру, не шкодити тілу,

І пам'ятати про вітаміни!

Кухар: Багато вітамінів знаходяться в різних продуктах. Кожен з них має своє ім'я. Давайте їх пригадаємо. На екрані зявляються слайди з вітамінами.

Вітамін А- стимулює ріст, розвиток шкіри, утворює в організмі бар'єр стійкості до інфекцій.

Вітамін В – діє на функції нервової системи, сприяє утворенню гемоглобіну, поліпшує кровотворення.

Вітамін С – підвищує стійкість до шкідливих впливів, зміцнює імунітет.

Вітамін Д – Робить кістки міцними.

Кухар: А тепер часу не гайте,

Ви загадки відгадайте.

Овочі веселі зустрічайте.

(Кухар загадує загадки, коли батьки відгадують, вибігає дитина у відповідному костюмі овоча)

1. В темній я живу коморі,

А коса моя на дворі.

Гарбузова я сестриця,

Мене звати…. (Морквиця)

2. Сидить Баба на грядках,

Вся закутана в хустках… (Капуста)

3. Ми зеленої всі масті.

Всі довгасті, всі смугасті.

Прив'язали нас в рядках

На зелених ланцюжках.

Гарбуза ми сини й дочки.

Звати як нас? (Огірочки)

4. Червоненькі кругляшки

Почіплялись на гілки.

Позбираю всі підряд,

Буде добрий з них салат… (Помідор)

Помідор: Гей, родина вітамінна,

Дружно всі вставайте,

Таночок починайте!

Танок «Веселі кухарчуки»

Ведуча: Всі ми знаємо, що рух – це життя, і цьому присвячена наступна третя сторінка нашого журналу.

3 сторінка - Руховий режим

Інструктор з фізичної культури:

Сьогодні, в час технологічного прогресу, який увійшов в кожну сім'ю, з'явилася загроза гіподинамії. Часте сидіння за комп'ютером, перед телевізором, безконтрольна гра з електронними іграшками, недостатнє перебування на свіжому повітрі – приводить до ослаблення м'язової системи, кисневого голоду, порушення психічного та фізичного стану дитини. Щоб цього не траплялось ми пропонуємо вам декілька цікавих рухливих ігор, які можна використовувати вдома під час фізпауз.

Рухливі ігри

1.Більбоке

2. «Втримай м'яч» (перекочування м'яча по тканині)

Інструктор разом з дітьми демонструє ігри.

Ведуча: Як зробити, щоб наші діти не хворіли? Про це розкаже четверта сторінка нашого журналу.

4 сторінка-Профілактика простудних захворювань.

Медсестра:

- Легше передбачити захворювання, ніж його лікувати. Ми всі це знаємо.

Зараз під час респіраторно-вірусних інфекцій, а також різких змін погодних умов, ми повинні пам'ятати, що профілактика захворювань – це самий корисний і простий спосіб зберегти здоров'я.

Які профілактичні дії можна використовувати?

133

1. Загартування, яке треба робити протягом усього року.

Існує багато методів загартування: вмивання обличчя прохолодною водою, миття рук до ліктів, ходьба по доріжці здоров'я, протягове провітрювання приміщення та інше.

Більш детально про загартування ви знайдете в пам'ятках, які ми для вас приготували.

2. Друга складова профілактики захворювань є – масаж.

В дошкільному закладі ми використовуємо різні види масажу, які ви можете практикувати вдома: горіхами, качалками, жорсткою рукавицею, крапковий та інші.

А зараз пропонуємо вашій увазі щіточковий масаж.

Показ масажу

Вихователь з дітьми демонструють щіточковий масаж. Вихователь коментує показ кожної вправи.

3. Ще один вид профілактики захворювань – це використання фіточаїв, лікарських трав. Кожна лікарська рослинка має свою цілющу силу та дію.

А зараз наші діти вам доведуть, що лікарські рослинки вилікують всі хвороби.

Інсценівка «Пігулки та рослинки»

У ваших пам'ятках є перелік рецептів зборів трав та їхня дія. А ми вам пропонуємо скуштувати деякі з них.

Дегустація фіточаїв

Ведуча: Перед нами наступна сторінка.

5 сторінка- «Гігієна тіла».

Вихователь знайомить батьків з програмовими вимогами в кожній віковій групі по догляду за своїм тілом.

Вихователь: Змалку діти повинні привчатися доглядати за собою.

Діти молодшого віку вчаться правильно мити руки та обличчя, не розхлюпуючи воду, користуватися рушничком, носовичком за потребою, вчаться самостійно підкочувати рукава перед вмиванням.Ось так, коловими рухами ми вчимо дітей мити руки, а ось так витирати руки рушничком (показ).В середній групі діти починають чистити зуби, розчісуватись, слідкувати за чистотою своїх рук і свого зовнішнього вигляду. А в старшому віці всі ці навички доведені вже до автоматизму. Діти самостійно повинні слідкувати за чистотою свого тіла. А досягнути такого результату ми зможемо тільки тоді, коли вимоги дитячого садка і батьків будуть єдині.

Наші діти вже багато навчилися і зараз вони про це вам самі розкажуть.

Охайні Частівки

Ведуча: Ось і остання сторінка нашого Усного Журналу. - « Наші поради»

Ведуча: Наші головні консультанти – це ви, батьки. Ваші поради зможуть принести користь для всіх батьків нашого садочку. Тож запрошуємо нашого спеціального кореспондента, який візьме інтерв'ю.

Дівчинка – журналістка підходить з мікрофоном до батьків та задає питання:

1. Що ви робите для того, щоб ваша дитина менше хворіла?
2. Як ви проводите час з дитиною у вихідні дні?
3. Що ви робите, щоб ваша дитина з'їла молочну кашу?
4. Якщо дитина кожен день просить купити їй чіпси, що ви будете робити?
5. Батьки діляться сімейним досвідом.

Журналістка: Ваші поради дуже цікаві, цінні. Коли я виросту, і в мене будуть власні діти, я ними скористаюся.

Ведуча: Наш Усний Журнал підходить до кінця. Шановні батьки, не забувайте все те, що ми сьогодні пригадали. Адже здоров'я дітей – це найважливіший скарб, який в нас є. Бережіть і цінуйте цей скарб.

Пісня «Здоровими як бути»

(муз. В. Шаінського «Антошка»)

Ведуча: Ми бажаємо всім бути здоровими і щасливими.

Дякуємо за увагу!

По закінченню усного журналу батьки отримують пам'ятки з цінними порадами щодо зміцнення здоров'я дітей.

**********КОНТРОЛЬНА РОБОТА**********

З ДИСЦИПЛІНИ «МЕТОДИЧНА РОБОТА В ЗДО»
ДЛЯ СТУДЕНТІВ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ МАГІСТР
ДЛЯ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 012 ДОШКІЛЬНА ОСВІТА

ВАРІАНТ 1.

1. Сутність методичної роботи в ЗДО. Характеристика функцій методичної роботи.

2. Педагогічна рада в ЗДО. Мета, функції, основні завдання, етапи підготовки та проведення засідання педради.

3. Класифікація форм методичної роботи в ЗДО.

4. Розробити сценарій ділової гри.

ВАРІАНТ 2.

1.Професійні та трудові функції вихователя-методиста.

2. Мета і зміст видів контролю: оперативний, тематичний, фронтальний, підсумковий.

3. Типи, види і функції моніторингу.

4. Розробити сценарій педагогічного ательє.

ВАРІАНТ 3.

1. Сутність поняття "педагогічний аналіз". Характеристика методів педагогічного аналізу.

2. Мета та функції методичного кабінету. Вимоги до навчально-методичного наповнення методичного кабінету.

3. Охарактеризувати основні розділи річного плану роботи ЗДО.

4. Розробити сценарій методичного тренінгу.

*********ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ********

З ДИСЦИПЛІНИ «МЕТОДИЧНА РОБОТА В ЗДО»
ДЛЯ СТУДЕНТІВ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ МАГІСТР
ДЛЯ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 012 ДОШКІЛЬНА ОСВІТА

1. Курси підвищення кваліфікації мають на меті:

а)поглибити та розширити знання педагогів із психології, теорії та методики дошкільної освіти; ознайомити їх з досягненнями педагогічної науки);проінформувати про нові нормативні, програмні та методично-інструктивні документи;створити умови для досягнення педагогами високого рівня професіоналізму, набуття ними навичок творчої діяльності.

б) налагодити позитивні стосунки в ЗДО

в) підготуватися до проведення педагогічної ради

2. Атестація – це

а) комплексна перевірка, яку здійснює спеціальна атестаційна комісія задля визначення рівня кваліфікації педпрацівників.

б) написання випускної роботи під час якої педагоги набувають певні знання та навички, проводять аналіз та роблять висновки,

в) підготовка до методичної ради

3. Письмове опитування, що дає змогу отримати практичний та теоретичний матеріал про діяльність педагога, його особистісні та професійні здібності - це

а) тестування

б) анкетування

в) хронометраж

4. Ділові ігри, тренінги, майстер-класи, кейс-технології відносять до

а) традиційних форм роботи з педагогами

б) нетрадиційних форм

в) інтерактивних

5. Здійснення ознайомлення педагогічного персоналу з новими освітніми програмами та технологіями; ознайомлення зі стандартами дошкільної освіти України; здійснення ознайомлення педагогічного персоналу з законодавчими, нормативними документами в галузі освіти;

організація та проведення семінарів, практичних занять, консультацій, відкритих заходів з використанням активних методів – це функція методичної роботи

а)організаційна

б) інформативна

в) навчальна

6.Педагогічна рада – це

а) традиційна форма методичної роботи, яка забезпечує колективне вирішення навчально-виховних завдань, сприяє розвитку професійної майстерності педагогів, стимулює розвиток творчого потенціалу педколективу. Головуючим на засіданні може бути директор закладу дошкільної освіти або інший педагог, зокрема вихователь-методист.

б)найефективніший сучасний спосіб обміну й поширення передового педагогічного досвіду шляхом прямої коментованої демонстрації прийомів і методів роботи педагога, який отримав визнання у професійному середовищі.

в) колективна форма методичної роботи в закладі дошкільної освіти, яка забезпечує професійне, культурне та творче зростання педагогів.

7. Майстер-клас — це

а) традиційна форма методичної роботи, яка забезпечує колективне вирішення навчально-виховних завдань, сприяє розвитку професійної майстерності педагогів, стимулює розвиток творчого потенціалу педколективу. Головуючим на засіданні може бути директор закладу дошкільної освіти або інший педагог, зокрема вихователь-методист.

б)найефективніший сучасний спосіб обміну й поширення передового педагогічного досвіду шляхом прямої коментованої демонстрації прийомів і методів роботи педагога, який отримав визнання у професійному середовищі.

в) колективна форма методичної роботи в закладі дошкільної освіти, яка забезпечує професійне, культурне та творче зростання педагогів.

8. Основний документ закладу дошкільної освіти, що регламентує його діяльність упродовж навчального року та літнього оздоровчого періоду відповідно до колегіально визначених завдань, розв’язання яких сприятиме оптимізації освітнього процесу – це

а) програма розвитку

б) річний план

в) наказ

9.Яка із нетрадиційних форм методичної роботи з педагогічними кадрами дошкільного закладу дозволяє відтворити реальну педагогічну діяльність чи умовні педагогічні ситуації, програвання яких дозволяє вихователям шляхом активної взаємодії знайти способи вирішення конфліктів, набути конкретні професійні вміння.

а) ділова гра

б) колоквіум

в) аукціон

10. Визначте послідовність проведення ділової гри

а) ознайомлення учасників з метою, завданнями та умовами гри, формування груп учасників, колективний аналіз ігрових ситуацій та формулювання можливих варіантів розв'язання проблеми, підведення підсумків

б) формування груп учасників, ознайомлення учасників з метою, завданнями та умовами гри, колективний аналіз ігрових ситуацій та формулювання можливих варіантів розв'язання проблеми, підведення підсумків

в) колективний аналіз ігрових ситуацій та формулювання можливих варіантів розв'язання проблеми, ознайомлення учасників з метою, завданнями та умовами гри, формування груп учасників, підведення підсумків

11. Яка із інтерактивних форм групової роботи забезпечує активну участь і творчу взаємодію учасників та спрямовані на здобуття педагогами нових знань, розвиток соціально-комунікативних умінь, відпрацювання особистісних навичок тощо.

а) ділова гра

б) колоквіум

в) тренінг

12. Яку із форм методичної роботи проводить педагог-майстер — висококваліфікований педагогічний працівник, який володіє інноваційним досвідом роботи, має індивідуальний стиль педагогічної роботи, досяг високих результатів у своїй професійної діяльності

а) майстер -клас

б) колоквіум

в) тренінг

13.Основна мета – підвищення професійної майстерності педагогів в процесі активної педагогічної взаємодії щодо засвоєння досвіду роботи педагога-майстра належить такій формі методичної роботи , як

а) ділова гра

б) колоквіум

в) майстер-клас

14. Трудова функція вихователя-методиста, яка передбачає творчий підхід, мотивацію професійного самовдосконалення, доцільність підбору форм згідно зі

змістом та з урахуванням потенціалу колективу, широку обізнаність у різних галузях науки – це

а) прогностична функція

б) відновлювальна функція

в) моделювальна функція

15. Одна із основних функцій внутрішньої управлінської діяльності закладу освіти, спрямована на своєчасне отримання (здобуття) інформації про стан освітнього процесу в закладі освіти та його результативність – це

а) контроль

б) моніторинг

в) діагностика

16. Тематичний контроль – це

а) вивчення стану освітньої роботи з певного питання у деяких групах чи в закладі освіти, яке дає змогу визначити результативність діяльності педагогів, спрямовану на реалізацію завдань державної програми;

б) це виявлення стану роботи педколективу й окремих педагогів на певному етапі; вивчення щоденної інформації про хід та результати педагогічного процесу; виявлення причин, що порушують його; перевірка виконання педагогами попередніх пропозицій, управлінських рішень;

в) вивчення результативності освітньої роботи за різні періоди, підбиття підсумків за певними напрямами діяльності закладу або окремих групп.

17. Які форми методичної роботи спрямовані на методичне самовдосконалення та формування індивідуальної, авторської,

високоефективної системи педагогічної діяльності кожного вихователя дитячого садка.

а) колективні

б) групові

в) індивідуальні

18. До яких форм методичної роботи відносяться: самоосвіта, консультування, вивчення перспективного педагогічного досвіду, атестація, курси підвищення кваліфікації.

а) колективна;

б) групова

в) індивідуальна

19. Це найефективніша індивідуальна форма здобуття педагогами нових знань, умінь і навичок шляхом самостійних занять на робочому місці чи поза ним.

а) самоосвіта

б) консультування

в) вивчення перспективного педагогічного досвіду, атестація

20. Тривале стеження за об'єктами або явищами педагогічної діяльності, система отримання даних для прийняття стратегічних і тактичних рішень, незалежна експертиза стану освітнього процесу, система збору, аналізу, засіб подання інформації для інформаційної бази управління закладом освіти – це

а) моніторинг

б) оперативний контроль

в) педагогічний аналіз

21. Стиль керівництва закладом освіти з боку керівника, який направлений на сумісну діяльність, активну взаємодію з колективом у всіх питаннях його життєдіяльності, колегіальність у прийнятті управлінських рішень, уважне ставлення до всіх пропозицій і побажань, урахування досвіду, знань, новаторських підходів працівників, заохочення їхньої самостійності та самодисципліни – це

а) ліберальний

б) демократичний

в) авторитарний

22. За змістом розрізняють такі види контролю:

а) тематичний, оперативний, підсумковий, фронтальний, порівняльний

б) регулювальний, діагностичний, корегувальний, прогностичний

в) попереджувальний, поточний, відстрочений, підсумковий

23. За об’єктом розрізняють такі види контролю:

а) короткочасний, повний, комплексний, аспектний

б) персональний, груповий, предметний, загальний

в) адміністративний, адміністративно-педагогічний, самоконтроль, суспільно-педагогічний

24.Творча група – це

а) форма роботи завданням якої є адаптація молодих педагогів, формування їхньої майстерності, творчої індивідуальності, підвищення кваліфікації молодих вихователів, які мають педагогічний стаж роботи до 3-х років.

б) добровільне об'єднання вихователів із високою творчою активністю, зі своїм баченням проблем освітнього процесу, із високими результатами своєї практичної діяльності.

в) організована група вихователів, які поглиблено вивчають запропоновану педагогічною наукою проблему, суть і технологію того чи того досвіду та забезпечують його творче застосування.

25. Вивчення стану й тенденцій розвитку та об'єктивної оцінки результатів освітнього процесу; підготовка методичних рекомендацій з усунення недоліків та шляхів досягнення освітньої діяльності на більш високий рівень її якості – це

а) педагогічний аналіз

б) тематичний контроль

в) оперативний контроль

26. Після призначення педагогічного працівника на посаду його атестація проводиться через:

а) 1 рік

б) 2 роки

в) 3 роки

*****************ГЛОСАРІЙ****************

«АУКЦІОН ПЕДАГОГІЧНИЙ» - форма методичної роботи, спрямована на активний обмін новими ідеями, думками, педагогічними знахідками, їх захистом та пропагандою. На аукціон доцільно виставити ідею або проблему, яка найбільше хвилює і відносно якої існує багато думок чи навіть рівноцінних рішень.

«БАНК ІДЕЙ» - це раціональний спосіб колективного проектування нових ідей для вирішення практичних проблем, які не піддаються розв'язанню традиційним способом. Бюро педагогічних знахідок - місце знаходження оформлених належним чином кращих здобутків педагогів у галузі навчання і виховання.

«ВОРКШОП» (WORKSHOP) - цей термін з англійської можна перекласти як «майстерня». Поняття «майстерня» вказує на те, що всі учасники повинні бути активними і самостійними.

«ДІЛОВА ГРА» - спеціально організована й педагогічно керована діяльність, що імітує реальну педагогічну ситуацію. Прикладом ділових ігор можуть бути такі: вибори керівника дошкільного закладу, педагогічна рада, батьківські збори тощо.

«КРУГЛИЙ СТІЛ» - форма обміну думками з певної проблеми. Лекторії (для вихователів, батьків) - форма роботи, яка полягає в організації публічної пропаганди знань з конкретних педагогічних або інших проблем.

«МОЗКОВА АТАКА» — один із методичних прийомів, який сприяє розвитку творчості, виробленню правильного погляду на питання, що зустрічаються на практиці. Цей прийом зручно використовувати під час обговорення методики проведення певної теми, вироблення раціональної системи її впровадження.

«ПЕДАГОГІЧНИЙ ПОДІУМ»- представлення досвіду, творчих наробок та ідей.

«СЕМІНАР» - одна з форм підвищення кваліфікації й майстерності педагогічних кадрів дитячих садків. Її мета - вдосконалення теоретичної і практичної підготовки вихователів відповідно до сучасних наукових досягнень у галузі дошкільної педагогіки й дитячої психології з урахуванням нових підходів до виховання та навчання дошкільників.

«СИНТЕЗ ДУМОК» - форма методичної роботи, спрямована на пошуки і виявлення оригінальних рішень, що стосуються як теоретичних, так і практичних питань.

«ЧЕК-ЛІСТ» - це документ, який містить список завдань або процедур, які необхідно виконати певній людині або команді.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Богуш А. Методична робота в закладах дошкільної освіти : навч. посіб.. Одеса: Видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2022. 200 с.

2. Вергун Ю. Як у дитсадку забезпечити дієву систему якості освіти. Цифрове видавництво MCFR, 2021.URL: http://surl.li/aazhp.

3. Деленко В. Методична підготовка як необхідна складова професійної підготовки майбутнього вихователя закладу дошкільної освіти. Людинознавчі студії. Серія «Педагогіка». 2023. № 16(48). С.72-78. https://doi.org/10.24919/2413-2039.16/48.10

4. Державна уніфікована система документації. Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації. Вимоги до оформлення документів ДСТУ 4163-2020: Наказ Державного підприємства «Український науководослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості» від 01.07.2020 №144.URL: https://zakon.help/files/article/11494 ДСТУ%204163_2020.pdf.

5. Кіндрат І. Проблеми менеджменту дошкільної освіти в сучасному освітньому просторі. Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. 2013. № 5 (264), Ч. ІІ. С. 137-143.

6. Лебідь О. Сутність та основні поняття стратегічного управління загальноосвітнім навчальним закладом. Вісн. Черкас. ун-ту : наук. журн. Черкас. нац. ун-т ім. Богдана Хмельницького. Черкаси : Вид-во Черкас. нац. ун-т. Педагогічні науки, 2015, 32 (365). URL: https://ir.duan.edu.ua/handle/123456789/1803

7. Макаренко С. «Актуальні проблеми організації освітнього процесу у ЗДО» : методичні рекомендації щодо розробки індивідуального навчально-дослідного завдання для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 012 «Дошкільна освіта». Маріуполь: Маріупол. держ. ун-т, 2022. 73 с.

8. Мартинець Л. Управлінська діяльність керівника навчального закладу: навчальний посібник. Вінниця, 2018. 196 с. URL:https://r.donnu.edu.ua/bitstream/123456789/92/1/20.09_Управлінська%20діяльність%20керівника_.pdf.

9. Мачинська Н. Організаційні засади методичної роботи в закладі дошкільної освіти. Вісник Львівського університету. Серія педагогічна. 2023. Вип. 38. С. 171-180. URL:http://publications.lnu.edu.ua/bulletins/index.php/pedagogics/article/view/11861/12280

10. Методичні рекомендації з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах дошкільної освіти: Наказ

Державної служби якості освіти України від 30.11.2020 № 01-11/71. URL: https://sqe.gov.ua/images/materials/Методичні%20рекомендації/ЗДО/Методичні_рекомендації_внутрішня_система_забезпечення_якості_освіти_ЗДО.pdf.

11. Організаційно-розпорядча документація дошкільного навчального закладу: методичний посібник. Упорядкув.: Т.Панасюк, Н.Омельяненко, Л.Ільченко. К.: ТОВ «МЦФЕР-Україна», 2016.

12. Положення про заклад дошкільної освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 12.03.2003 р. № 305 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 27.01.2021 р. № 86). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ 86-2021-п#Text.

13. Пономаренко Т. Управління в системі дошкільної освіти: навчальний посібник. Краматорськ: КЕГІ, 2012. С. 8-235.

14. Примірне положення Про методичний кабінет закладу дошкільної освіти. 2018.URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0372729-18#Text

15. Про дошкільну освіту: Закон України від 11.07.2001 р. № 2628-III. Дата оновлення: 16.01.2020.URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14.

16. Про затвердження примірної інструкції з діловодства у дошкільних навчальних закладах: Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 01.10.2012 № 1059. Дошкільне виховання. 2012. № 10.Вкладка. С. 1-16. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1059736-12?l.

17. Про окремі питання діяльності закладів дошкільної освіти у 2023/2024 навчальному році. Лист МОН від 21.08.2023 № 1/12490-23 URL: https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-okremi-pitannya-diyalnosti-zakladiv-doshkilnoyi-osviti-u-20232024-navchalnomu-roci

18. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. Дата оновлення: 18.06.2020. URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ 2145-19#Text.

19. Про рекомендації для працівників закладів дошкільної освіти на період дії воєнного стану в Україні Лист МОН від 02.04.2024 № 1/3845-22 URL: https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-rekomendaciyi-dlya-pracivnikiv-zakladiv-doshkilnoyi-osviti-na-period-diyivoyennogo-stanu-v-ukrayini

20. Пшенична Л. В. Керівник навчального закладу: навч. посіб. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. С. 178-213.

21. Рекомендації МОН України від 17.05.2023 № № 1/6990-23 «Про підготовку закладів освіти до нового навчального року та проходження осінньо-зимового періоду 2023/24 року» URL: https://mon.gov.ua/ua/npa/propidgotovku-zakladiv-osviti-do-novogo-navchalnogo-roku-ta-prohodzhennya-osinno-zimovogo-periodu-202324-roku

22. Романюк І.А. Аналіз, планування, контроль як функції управлінської діяльності керівника дошкільного навчального закладу. Тернопіль: Мандрівець, 2011. 280 с.

23. Скрипник Н. І. Методична робота в дошкільній освіті : навчально-методичний посібник / МОН України, Уманський держ. Пед. ун-т імені Павла Тичини, ф-т дошкільної та спец. Освіти. Умань: Візаві, 2019. 108 с.

24. Теорія і практика професійної підготовки майбутніх педагогів закладів дошкільної освіти та початкової школи в умовах ступеневого навчання. монографія / за заг. ред. О.Красовська. Рівне: О. Зень, 2021. 560 с. URL:https://dspace.megu.edu.ua:8443/jspui/bitstream/123456789/2517/1/%D0%9A%D1%80%D0%B0%D1%81%D0%BE%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0_%D0%9C%D0%9E%D0%9D%D0%9E%D0%93%D0%A0%D0%90%D0%A4%D0%86%D0%AF_%D0%86%D0%9F%D0%9E_%D0%9F%D0%95%D0%94%D0%90%D0%93%D0%9E%D0%93%D0%86%D0%9A%D0%90_%D0%A4%D0%86%D0%9D%D0%86%D0%A8.pdf

25. Шанскова Т. І. Професійний розвиток педагогічних працівників закладів дошкільної освіти у процесі методичної роботи. Педагогіка формування творчої особистості у вищих і загальноосвітніх школах. Запоріжжя, 2020. Вип. 70, т. 4. С. 45-50.

26. Шинкар Т. (2020). Методична робота в закладах дошкільної освіти: нормативно-правові аспекти. Науковий збірник Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка», Том 4, № 28, с. 252- 257. https://op.ua/ru/pedclass/nauchnaya-statya/metodichna-robota-v-zakladah-doshkilnoyi-osviti-normativno-pravoviaspekti

Навчальне видання

Якименко С. І.
Голян Л. П.

МЕТОДИЧНА РОБОТА В ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Навчально-методичний посібник
(для змішаного навчання)

Формат 60×84 1/16. Ум. друк. арк. 7,9. Тираж 100 пр. Зам. № 729-192.

ВИДАВЕЦЬ І ВИГОТОВЛЮВАЧ
Поліграфічне підприємство СПД Румянцева Г. В.
54038, м. Миколаїв, вул. Бузника, 5/1.
Свідоцтво МК № 11 від 26.01.2007 р.

